

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους;

ΣΥΝΟΨΗ

Στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων έτους 2024 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου και παρουσιάστηκε στην Ειδική Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, εντάχθηκε ο έλεγχος με τίτλο «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους;».

Ο έλεγχος εντοπίζεται στον κίνδυνο των καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των έργων, η επέλευση του οποίου μπορεί να επιφέρει είτε «συσσώρευση» υλοποιούμενων έργων στο τέλος της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ, με κίνδυνο μη αποδοτικής χρήσης των αντίστοιχων κονδυλίων και εμφάνισης παρατυπιών, είτε απώλεια ενωσιακής χρηματοδότησης.

Τα πορίσματα του διενεργηθέντος ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

1. Στις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), διαπιστώθηκαν ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που πλήττουν την αποτελεσματικότητά του στην **πρόληψη** και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν καθυστερήσεων. Συγκεκριμένα: (α) **δεν προβλέπεται**, πέρα από τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε. ορόσημα, **η υποχρεωτική σύνταξη και καταχώριση επιμέρους αναλυτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης** (με ενδιάμεσες κρίσιμες ημερομηνίες προόδου) των ελεγχόμενων έργων εντός του Πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ και (β) **δεν υφίστανται** διαδικασίες για την πρόληψη της εμφάνισης κινδύνου καθυστερήσεων (ορισμός και κριτήρια του τι συνιστά ουσιώδη καθυστέρηση, ανάλυση κινδύνων και αυτοματοποιημένες ειδοποιήσεις εντός ΟΠΣ ΤΑ).

2. Αν και το ΣΔΕ διαθέτει διαδικασίες παρακολούθησης της ωρίμανσης και της υλοποίησης των έργων, που δύνανται να συμβάλλουν στην **καταγραφή και αντιμετώπιση** τυχόν καθυστερήσεων, αυτές **εφαρμόστηκαν πλημμελώς** από τους εμπλεκόμενους φορείς, με αποτέλεσμα ακόμα και **καθυστερήσεις στην επίτευξη οροσήμων να μην έχουν καταγραφεί στο ΟΠΣ ΤΑ.**

3. Στην πλειονότητα των ελεγχόμενων έργων διαπιστώθηκε υποστελέχωση των Φορέων Υλοποίησης. Για την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων του ΤΑΑ, οι εμπλεκόμενοι φορείς προσέφυγαν σε συμβάσεις με ιδιώτες αναδόχους (τεχνικούς συμβούλους), **ο υποστηρικτικός ρόλος των οποίων δεν απέτρεψε την πλημμελή εφαρμογή των διαδικασιών παρακολούθησης των έργων εντός ΟΠΣ ΤΑ.** Οι υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων φορέων ουδόλως έχουν συνδράμει στον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

4. Οι ελλείψεις στη διασυνδεσιμότητα του ΟΠΣ ΤΑ με άλλα πληροφοριακά συστήματα και οι αδύναμες δικλίδες αυτού (χειροκίνητες διαδικασίες, έλλειψη πρωτοκόλλων επικοινωνίας, δυνατότητας παραγωγής συνδυαστικών αναφορών, υποχρεωτικών πεδίων προς συμπλήρωση στα σχετικά έντυπα και αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων) πλήττουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του, όσον αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπιση του κινδύνου καθυστερήσεων. Στην πλειονότητα των ελεγχόμενων έργων η πρόοδος της υλοποίησής τους παρακολουθείται εξωσυστημικά, εκτός ΟΠΣ ΤΑ.

5. Στα ελεγχόμενα έργα διαπιστώθηκαν **καθυστερήσεις** στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης υλοποίησης, σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις αρχικές αποφάσεις ένταξης των έργων. Ως **διορθωτικό μέτρο**, οι εμπλεκόμενοι φορείς επέλεξαν τη λύση της **τροποποίησης των οικείων αποφάσεων ένταξης των έργων**, χωρίς όμως να καταγράψουν στις αποφάσεις αυτές (ή σε άλλα εντός του ΟΠΣ ΤΑ έγγραφα) τις αιτίες των καθυστερήσεων και έτι περαιτέρω, τα συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα αντιμετώπισης αυτών.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε τον Ιούλιο του 2020, προκειμένου να ανταποκριθεί στην ανάγκη αντιμετώπισης των δυσμενών οικονομικών συνεπειών της νόσου COVID – 19, τη σύσταση ενός προσωρινού μέσου ανάκαμψης, του NextGenerationEU, με στόχο τη συγκέντρωση κεφαλαίων στις χρηματοπιστωτικές αγορές, ύψους 806,9 δισ. € επιπλέον του τακτικού προϋπολογισμού της ΕΕ¹. Κεντρικό στοιχείο του εν λόγω μέσου ανάκαμψης είναι ο **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας² (ΜΑΑ)** και το εντασσόμενο σε αυτόν **Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)**, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 19.2.2021 και διαθέτει συνολικά 723,8 δισ ευρώ υπό τις μορφές α) χρηματοδοτικής συνεισφοράς, ήτοι μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης (338 δισ ευρώ) και β) δανείων (385,8 δισ ευρώ) προς τα κράτη μέλη.

2. Ο Κανονισμός για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να λάβει χρηματοδοτική συνεισφορά στο πλαίσιο του ΤΑΑ, θα υποβάλει ένα **Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ)**, στο οποίο θα προσδιορίζονται οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις τις οποίες το κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει.

3. Το Σχέδιο αυτό πρέπει να περιλαμβάνει τα **ορόσημα** και τους **στόχους**, ήτοι τα τιθέμενα μέτρα διαπίστωσης της προόδου προς την επίτευξη μιας μεταρρυθμίσεως ή μιας επένδυσης καθώς και **ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα** για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που θα ολοκληρωθούν το αργότερο έως τις 31.8.2026.

Η **φιλοσοφία** του νέου αυτού χρηματοδοτικού μέσου, συγκρινόμενη με εκείνη των προηγούμενων προγραμμάτων που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο των επενδυτικών και διαρθρωτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι **διαφορετική**. Προϋπόθεση για τις πληρωμές προς τα κράτη μέλη δεν είναι η **πραγματοποίηση δαπανών αλλά η επιτυχής ολοκλήρωση των σχετικών συμφωνηθέντων οροσήμων και στόχων** που αναφέρονται στο εγκεκριμένο ΕΣΑΑ.

4. Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», εγκρίθηκε με τη 10152/21/6.7.2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ecofin), με προϋπολογισμό 30,5 δισ. Ευρώ (17,8 δισ ευρώ επιχορηγήσεις και 12,7 δισ ευρώ

¹ Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2020/2094 του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά την κρίση της νόσου COVID-19

² Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 (L 57/18).

δάνεια)³. Στις 8 Δεκεμβρίου 2023 εγκρίθηκε η αναθεώρησή του⁴, που αφορούσε κυρίως την προσθήκη νέων επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του REPowerEU⁵ καθώς και την επέκταση του δανειακού προγράμματος. Έτσι με την έγκριση του αναθεωρημένου Σχεδίου, ο συνολικός προϋπολογισμός του «Ελλάδα 2.0» ανέρχεται σε 35,95 δις ευρώ (18,22 δις ευρώ σε επιχορηγήσεις και 17,73 δις ευρώ σε δάνεια)⁶.

5. Το ανωτέρω Σχέδιο περιλαμβάνει συνολικά 22 άξονες και ειδικότερα 179 δράσεις, αναλυόμενες σε 76 μεταρρυθμίσεις και 103 επενδύσεις, οι οποίες κατανέμονται στους ακόλουθους 4 πυλώνες, συμπεριλαμβανομένου του νέου κεφαλαίου REPowerEU: (1) Πράσινη Μετάβαση, (2) Ψηφιακή Μετάβαση, (3) Απασχόληση, Δεξιότητες και Κοινωνική Συνοχή και (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας⁷.

---

³ Υπεγράφησαν δε μεταξύ της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι από 20.7.2021 συμβάσεις χρηματοδότησης και δανείου, οι οποίες κυρώθηκαν με τα άρθρα πρώτο και δεύτερο του ν. 4822/2021 (Α', 135).

⁴ Βλ. 15831/23/5.12.2023 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13^{ης} Ιουλίου 2021 σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας.

⁵ Πρόκειται για το Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που στηρίζει την πράσινη μετάβαση και περιορίζει την εξάρτηση της ΕΕ από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, βλ. και Κανονισμό (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2023 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ.

⁶ Ήδη στις 9.7.2024 εκδόθηκε η 11858/24 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για τη στοχευμένη αναθεώρηση της εκτελεστικής απόφασης της 13^{ης} Ιουλίου 2021, σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας.

⁷ <https://greece20.gov.gr/me-mia-matia/>

Μέρος Πρώτο ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σημαντικότητα του αντικειμένου του ελέγχου

6. Η χρηματοδότηση καταβάλλεται σε **δόσεις**, εφόσον το κράτος μέλος έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα ορόσημα και τους στόχους που έχουν ορισθεί. Διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με τον οικείο Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241, τα ορόσημα είναι τα ποιοτικά επιτεύγματα, ενώ οι στόχοι τα ποσοτικά επιτεύγματα. Μετά την ολοκλήρωση των σχετικών συμφωνηθέντων οροσήμων και στόχων, το οικείο κράτος μέλος υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεόντως αιτιολογημένο αίτημα για την καταβολή της επιχορήγησης ή κατά περίπτωση του δανείου⁸, η οποία (Επιτροπή) αν καταλήξει σε θετική αξιολόγηση εκδίδει απόφαση για την έγκριση της εκταμίευσης.

7. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 της κυρωθείσας με το άρθρο πρώτο του ν. 4822/2021 οικείας χρηματοδοτικής σύμβασης, **το κράτος μέλος καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να συμμορφώνεται με το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα αιτημάτων καταβολής που παρατίθεται στη Συμφωνία Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της 22ας.12.2021, όπως αυτή ίσχυε κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου⁹. Επισημαίνεται ότι στην ειδική έκθεση 13/2024¹⁰ του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου αναφέρεται στην παρ. 21 ότι: «Αν και έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα, τα εν λόγω χρονοδιαγράμματα περιέχουν τις προβλεπόμενες προθεσμίες υλοποίησης σε κάθε κράτος μέλος και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στον εντοπισμό των καθυστερήσεων και των υποκείμενων προβλημάτων και κινδύνων κατά την εφαρμογή του ΜΑΑ».**

8. Στο άρθρο 3 της Συμφωνίας αυτής προβλέπονταν συνολικά εννέα (9) αιτήματα πληρωμής για το σκέλος των επιχορηγήσεων, το τελευταίο εκ των οποίων είχε ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 31^η.12.2025 και δέκα

---

⁸ Τέτοια αιτήματα καταβολής μπορούν να υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή δύο φορές ετησίως. Εάν η Επιτροπή καταλήξει σε θετική αξιολόγηση, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και το αργότερο εντός δύο μηνών από την παραλαβή της αίτησης, εκδίδει απόφαση, με την οποία εγκρίνεται η εκταμίευση της χρηματοδοτικής συνεισφοράς και, κατά περίπτωση, του δανείου. Σε περίπτωση που μετά την αξιολόγηση η Επιτροπή διαπιστώσει ότι τα ορόσημα και οι στόχοι που καθορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου δεν έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά, αναστέλλεται η καταβολή του συνόλου ή μέρους της χρηματοδοτικής συνεισφοράς και, κατά περίπτωση, του δανείου. Η αναστολή αίρεται μόνο όταν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει την ικανοποιητική εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων που καθορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα εντός έξι μηνών από την αναστολή, η Επιτροπή μειώνει το ποσό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς και, κατά περίπτωση, του δανείου κατ' αναλογία. Εάν εντός δεκαοκτώ μηνών από την ημερομηνία έγκρισης της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου το οικείο κράτος μέλος δεν έχει σημειώσει απτή πρόοδο ως προς οποιοδήποτε από τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους, η Επιτροπή καταγγέλλει τις συμβάσεις που συνήψε, ενώ κάθε προχρηματοδότηση ανακτάται στο σύνολό της (άρθρο 24 Κανονισμού ΕΕ 2021/241).

⁹ https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/12/Countersigned-EL-RRF-OA_1-1.pdf

¹⁰ Βλ. Ειδική Έκθεση 13/2024 με τίτλο «Απορρόφηση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας – Πρόοδος αλλά και καθυστερήσεις, ενώ δεν έχουν εξαιρεθεί οι κίνδυνοι σχετικά με την ολοκλήρωση των μέτρων, υπονομεύοντας την επίτευξη των στόχων του ΜΑΑ», διαθέσιμη σε <https://www.eca.europa.eu/el/publications?ref=SR-2024-13>.

(10) αιτήματα πληρωμής για το σκέλος των δανείων, το τελευταίο εκ των οποίων είχε ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 30^η.6.2026¹¹.

Όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία¹², η χώρα μας έχει λάβει έως τώρα συνολικά 18,2 δις ευρώ, εκ των οποίων 4,1 δις ευρώ ως προχρηματοδότηση και 14,1 δις ευρώ υπό μορφή εκταμιεύσεων λόγω εκπλήρωσης οροσήμων και στόχων που αντιστοιχούν στα τέσσερα πρώτα αιτήματα πληρωμών.

Εξέλιξη των αιτημάτων πληρωμής κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου:

Αιτήματα πληρωμής προς ΕΕ	Αριθμός Οροσήμων που πρέπει να εκπληρωθούν	Ενδεικτική ημερομηνία υποβολής αιτήματος καταβολής	Πραγματική ημερομηνία υποβολής αιτήματος καταβολής
1 ^ο αίτημα πληρωμής για 3,6 δις ευρώ (εγκρίθηκε)	15 ορόσημα (13 για επιχορηγήσεις και 2 για δάνεια)	4 ^ο τρίμηνο 2021	29.12.2021
2 ^ο αίτημα πληρωμής για 3.6 δις ευρώ (εγκρίθηκε)	28 ορόσημα (25 για επιχορηγήσεις και 3 για δάνεια)	2 ^ο τρίμηνο 2022	30.9.2022 (3 μήνες καθυστέρηση)
3 ^ο αίτημα πληρωμής για 3,6 δις ευρώ (εγκρίθηκε)	43 ορόσημα (42 για επιχορηγήσεις και 1 για δάνεια)	4 ^ο τρίμηνο 2022	16.5.2023 (4,5 μήνες καθυστέρηση)
4 ^ο αίτημα πληρωμής	21 ορόσημα (20 για επιχορηγήσεις και 1 για δάνεια)	2 ^ο τρίμηνο 2023	* Υποβλήθηκε στις 17.4.2024 αίτημα πληρωμής 2,3 δις για το δανειακό σκέλος του ΤΑΑ, η εκταμίευση του οποίου εγκρίθηκε στις 24.7.2024 (10 μήνες καθυστέρηση) * Υποβλήθηκε στις 6.6.2024 αίτημα πληρωμής 1 δις για το σκέλος των επιχορηγήσεων (12

¹¹ Βλ. όμως και άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 σύμφωνα με το οποίο οι καταβολές των χρηματοδοτικών συνεισφορών και κατά περίπτωση του δανείου στο οικείο κράτος μέλος πραγματοποιούνται μέχρι τις 31.12.2026.

¹² <https://greece20.gov.gr/4-ektamieysi-1-dis-eyro-apo-to-4o-aitima-pleriomis-epichorigiseon-toy-tameioy-anakampsis/>

			μήνες καθυστέρηση), η εκταμίευση του οποίου εγκρίθηκε στις 16.10.2024.
5 ^ο αίτημα πληρωμής	30 ορόσημα (29 για επιχορηγήσεις και 1 για δάνεια)	4 ^ο τρίμηνο 2023	Δεν έχει υποβληθεί ακόμα αίτημα πληρωμής

* Επισημαίνεται ότι μετά τη διενέργεια του ελέγχου, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, αναθεωρήθηκε το ανωτέρω χρονοδιάγραμμα των αιτημάτων πληρωμής, με την από 12.6.2024 τροποποίηση της Συμφωνίας των Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Επιτροπής¹³, ώστε πλέον το 5^ο αίτημα πληρωμής να τοποθετείται στο 4^ο τρίμηνο του 2024 και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής του 9^{ου} αιτήματος πληρωμής στο τρίτο τρίμηνο του 2026.

9. Στις 19 Ιουνίου 2024, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την **Έκθεση Χώρας 2024** για την Ελλάδα [SWD(2024) 608 final]. Αναφορικά με την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας η Επιτροπή (βλ. σελ. 7 Έκθεσης) αξιολόγησε ότι βρίσκεται σε εξέλιξη, επισημαίνοντας ωστόσο ότι η έγκαιρη ολοκλήρωσή του θα απαιτήσει περαιτέρω προσπάθειες, λόγω του μεγέθους και της πολυπλοκότητας του σχεδίου, καθώς και των προκλήσεων που συνδέονται με την ικανότητα απορρόφησης. Τονίζει, επίσης, ότι για να διασφαλιστεί ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις θα ολοκληρωθούν εγκαίρως απαιτείται επιτάχυνση των επενδύσεων και **αντιμετώπιση των κινδύνων καθυστερήσεων**, με παράλληλη ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων.

10. Το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», όπως προκύπτει και από την εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ε.Ε. με την οποία αυτό εγκρίθηκε, περιλαμβάνει «ένα εκτενές σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, οι οποίες συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων» που αντιμετωπίζει η χώρα, όπως και σημαντικό αριθμό μέτρων για την αντιμετώπιση προκλήσεων στους τομείς των δημοσιονομικών διαρθρωτικών πολιτικών, της κοινωνικής πρόνοιας, της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, των αγορών εργασίας και του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης, ενώ αναμένεται να στηρίξει την οικονομική ανάκαμψη, προβλέποντας μεταξύ άλλων την επίσπευση της υλοποίησης ώριμων έργων δημοσίων επενδύσεων και την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας όπως η ψηφιακή και η πράσινη μετάβαση.

11. Ειδικότερα, οι πόροι του ΤΑΑ διοχετεύονται σε επενδύσεις και δάνεια μέσω των οποίων αναμένεται να κινητοποιηθούν πάνω από 60 δις ευρώ συνολικές

¹³https://greece20.gov.gr/wpcontent/uploads/2024/06/C_2024_4160_1_EN_annexe_acte_autonome_cp_part1_v2.pdf

επενδύσεις στη χώρα, έως το τέλος του 2026¹⁴, όταν θα πρέπει να έχουν υλοποιηθεί όλα τα έργα, ενώ σύμφωνα με ανάλυση της Τράπεζας της Ελλάδας που περιλαμβάνεται στο «Ελλάδα 2.0», **η πλήρης εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** (χρήση του συνόλου της χρηματοδότησης και πλήρης εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων) **μπορεί δυνητικά να αυξήσει το επίπεδο του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά 6,9% έως το 2026¹⁵** και να συμβάλει στη δημιουργία 180.000 θέσεων εργασίας.

Διαδικασίες παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

12. Κάθε κράτος μέλος ορίζει μια δομή που επιφορτίζεται με α) την υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, β) την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τα ορόσημα και τους στόχους και γ) την υποβολή εκθέσεων. Με τις διατάξεις του άρθρου 271 του ν. 4738/2020 (Α' 207) συστάθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών αυτοτελής δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στον Υπουργό Οικονομικών και δη η **Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ)**, η οποία είναι ο κύριος φορέας για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων¹⁶.

¹⁴ <https://greece20.gov.gr/me-mia-matia/>

¹⁵ <https://greece20.gov.gr/stoxoi-stratigiki-ofeli/>

¹⁶ Σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, «(...) Η Ειδική Υπηρεσία έχει ως σκοπό τον συντονισμό της σύνταξης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, το οποίο θα υποβληθεί προς έγκριση στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την παρακολούθηση και τον συντονισμό της υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων τα οποία θα χρηματοδοτηθούν με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης που θα διατεθούν στην Ελλάδα. Η ανωτέρω υπηρεσία συνεργάζεται, επίσης, με τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, η οποία έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της συμβατότητας των προτεινόμενων νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Στην Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης υπάγονται και ο συντονισμός και η παρακολούθηση των συναπτόμενων συμφωνιών χρηματοδοτικής συνεισφοράς και δανείου, κατά περίπτωση, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που υπογράφονται από τον Υπουργό Οικονομικών και τον αρμόδιο για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 14, 15 και 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας».

3. Για την επίτευξη του σκοπού της, η Ειδική Υπηρεσία ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Υποστηρίζει και συντονίζει την προετοιμασία και υποβολή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

β. **Παρακολουθεί και αξιολογεί τις διαδικασίες υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων στην Ελλάδα, που θα χρηματοδοτηθούν από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και παρέχει κατευθύνσεις προς τους αρμόδιους φορείς για την εφαρμογή, απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών αυτών.**

γ. Επεξεργάζεται και εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών και στα αρμόδια συλλογικά κυβερνητικά όργανα, τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης.

δ. Επεξεργάζεται και εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών και στα αρμόδια συλλογικά κυβερνητικά όργανα αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης.

ε. **Συντάσσει εκθέσεις υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και αναφορές για την επίτευξη των οροσήμων και στόχων του προς τον Υπουργό Οικονομικών, τα αρμόδια συλλογικά κυβερνητικά όργανα και τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

στ. Διευκολύνει την επικοινωνία για θέματα του Ταμείου Ανάκαμψης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων σε κάθε πρόγραμμα και έργο φορέων.

4. Η Ειδική Υπηρεσία καταργείται αυτοδικαίως την 31η.3.2027.

13. Για τον προγραμματισμό, τη διαχείριση, την υλοποίηση και τον έλεγχο των Δράσεων και των Έργων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ¹⁷ καθορίζεται το **Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ)** των Δράσεων και Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Η εφαρμογή του ΣΔΕ είναι υποχρεωτική για όλους τους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι οποίοι οφείλουν να εφαρμόζουν τις διαδικασίες που προβλέπονται στο ΣΔΕ, ώστε να διασφαλίζεται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων του ΤΑΑ, επαρκής διαδρομή ελέγχου, αποτελεσματική εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και να υπάρχει προβλεψιμότητα και κοινή κατανόηση για τις ακολουθούμενες μεθόδους.

14. Οι Διαδικασίες του ΣΔΕ συνοδεύονται από τυποποιημένα έντυπα και οδηγούς, τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ και υποστηρίζουν την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Το σύνολο αυτών των εγγράφων αποτελεί το «Εγχειρίδιο Διαδικασιών Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου Ταμείου Ανάκαμψης» το οποίο εγκρίνεται με απόφαση του Διοικητή της ΕΥΣΤΑ¹⁸ και δύναται να επικαιροποιείται, όταν απαιτείται, με όμοια απόφαση¹⁹.

15. Στο πλαίσιο του ΣΔΕ εντάσσεται η λειτουργία **Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Ταμείου Ανάκαμψης (ΟΠΣ ΤΑ)**, το οποίο είναι το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την ηλεκτρονική καταχώριση και αποθήκευση των στοιχείων προγραμματισμού, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ. Η καταχώριση των δεδομένων αυτών αποσκοπεί στην παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων/έργων, την αυτοματοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και τη χρονολογική παρακολούθησή τους, καθώς και τη διασφάλιση της μη σύγκρουσης συμφερόντων, της μη διπλής χρηματοδότησης και της αποφυγής περιπτώσεων απάτης και διαφθοράς²⁰.

16. Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ προβλέπει²¹ συνολικά 11 εμπλεκόμενους φορείς²² για την υλοποίηση και τον

¹⁷ Βλ. την 119126 ΕΕ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπως τροποποιήθηκε με τις 52415 ΕΕ 2022/19.4.2022 (Β' 1927), 188159 ΕΕ 2022/21.12.2022 (Β' 6973) και 66734 ΕΕ 2024/14.5.2024 (Β' 2786) όμοιες αποφάσεις.

¹⁸ Βλ. την υπ' αριθ. 120141 ΕΕ 2021/30.9.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΗ3Η-ΨΘ0) απόφαση του Διοικητή της ΕΥΣΤΑ περί έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, όπως ισχύει.

¹⁹ Αναφέρεται ότι κατά τη διενέργεια του ελέγχου είχαν ήδη πραγματοποιηθεί τρεις τροποποιήσεις του ΣΔΕ του ΤΑΑ (βλ. υποσημείωση 17 ανωτέρω), ενώ είναι σε ισχύ ήδη η 6^η έκδοση του Εγχειριδίου Διαδικασιών.

²⁰ Βλ. άρθρο 13 της ΥΑ 119126 ΕΕ 2021/28.09.2021, ό.π. υποσημείωση 17.

²¹ Βλ. άρθρο 3 της ΥΑ 119126 ΕΕ 2021/28.09.2021, ό.π. υποσημειώσεις 17 και 19.

²² α) Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ), β) Τα Υπουργεία Ευθύνης, γ) Οι φορείς υλοποίησης, δ) Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), ε) Η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στ) Η Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), που υπάγεται στην Εθνική Αρχή Συντονισμού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ζ) Η Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚεΜΚΕ), η) Η Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, θ) Οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ) των Υπουργείων, ι) Το Ελεγκτικό Συνέδριο και ια) Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

έλεγχου των χρηματοδοτούμενων από το ΤΑΑ δράσεων και έργων. Στον κατώτερο πίνακα περιγράφονται οι αρμοδιότητες των κυριότερων φορέων συντονισμού και υλοποίησης των δράσεων/έργων του ΤΑΑ:

<p>Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ)</p>	<p>Η εν λόγω υπηρεσία έχει μεταξύ άλλων τις εξής αρμοδιότητες:</p> <p>A) Στο πλαίσιο του <u>συντονιστικού της ρόλου</u> εκπονεί και μεριμνά για την έκδοση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με τη διαχείριση καθώς και με κάθε δραστηριότητα που υπάγεται στις αρμοδιότητες των Υπουργείων Ευθύνης και των Φορέων Υλοποίησης, σε ό,τι αφορά Δράσεις και Έργα του ΤΑΑ,</p> <p>B) Στο πλαίσιο της <u>παρακολούθησης των δράσεων/έργων</u> εξετάζει τη συμφωνία του Τεχνικού Δελτίου του Έργου με τα συμφωνηθέντα στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και εισηγείται την έκδοση ή την τροποποίηση της απόφασης ένταξης κάθε δράσης, παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων που υλοποιούν οι Φορείς Υλοποίησης, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Ευθύνης μέχρι την ολοκλήρωσή τους, με βάση τα στοιχεία που καταχωρούνται στο ΟΠΣ-ΤΑ, ιδίως όσον αφορά στην επίτευξη των οροσήμων και Στόχων, συγκεντρώνει και αξιολογεί τα στοιχεία παρακολούθησης της υλοποίησης των δράσεων που υποβάλλονται από τους Φορείς Υλοποίησης, και</p> <p>Γ) στο πλαίσιο <u>υποβολής αιτήματος πληρωμής</u> στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει και υποβάλλει το αίτημα πληρωμής καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα αυτού, αντλώντας από το ΟΠΣ-ΤΑ πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόστηκαν και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με την επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων.</p>
<p>Υπουργεία Ευθύνης</p>	<p>Είναι, μεταξύ άλλων, αρμόδια για να προσδιορίζουν τους φορείς υλοποίησης και λειτουργίας των δράσεων/έργων αρμοδιότητάς τους, να μεριμνούν για τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα και επάρκεια αυτών (φορέων υλοποίησης) να ανταποκριθούν στις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν στο πλαίσιο του ΤΑΑ, υποβάλλουν στην ΕΥΣΤΑ το Τεχνικό Δελτίο Έργου για την ένταξή του στο ΤΑΑ, διασφαλίζουν την πλήρη και έγκαιρη καταχώριση από τον Φορέα Υλοποίησης στο ΟΠΣ ΤΑ των αναγκαίων δεδομένων για την παρακολούθηση, αξιολόγηση, διαχείριση, επαλήθευση και έλεγχο των δράσεων/έργων, παρακολουθούν τη συνολική πρόοδο των δράσεων/έργων που υπάγονται σε αυτά (Υπουργεία) και συντονίζουν τους Φορείς υλοποίησης κ.λπ..</p>
<p>Φορείς Υλοποίησης</p>	<p>Στις αρμοδιότητές τους περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η σύνταξη και υποβολή του Τεχνικού Δελτίου του Έργου στο Υπουργείο Ευθύνης, η ευθύνη της αποτελεσματικής υλοποίησης των δράσεων/έργων και της επίτευξης των οροσήμων και στόχων αυτών, η καταχώριση στο ΟΠΣ ΤΑ</p>

	των δεδομένων που είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, αξιολόγηση, δημοσιονομική διαχείριση, επαλήθευση και έλεγχο των δράσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών κ.λπ.
--	--

Εμβέλεια και εύρος του ελέγχου

17. Σκοπός του ελέγχου ήταν να διαπιστωθεί αν το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) διασφαλίζει τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν **καθυστερήσεων** κατά την υλοποίηση των Δράσεων και Έργων του Ταμείου.

18. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αφενός, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241²³, κατά την αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εξετάζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αν οι ρυθμίσεις που προτείνονται από το οικείο κράτος μέλος, όσον αφορά το εσωτερικό σύστημα ελέγχου, αναμένεται να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν τη διαφθορά, την απάτη και τις συγκρούσεις συμφερόντων κατά τη χρήση των κονδυλίων που παρέχονται στο πλαίσιο του μηχανισμού, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων που αποσκοπούν στην αποφυγή διπλής χρηματοδότησης, και αφετέρου ότι η αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ρυθμίσεις του εσωτερικού συστήματος ελέγχου που πρότεινε η Ελλάδα είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών, επισημαίνεται ότι ο παρών έλεγχος δεν αφορά την εξέταση του εάν το ΣΔΕ στο σύνολό του αποτελεί ένα αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα ελέγχου, ούτε εκτείνεται στα σημεία που καλύπτονται από τις αξιολογήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή τη συμβολή του ΣΔΕ στην πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων διαφθοράς, απάτης, σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης²⁴.

19. Αντιθέτως ο έλεγχος αφορά στην εξέταση των ρυθμίσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων που δεν καλύπτονται άμεσα από την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, ειδικότερα, επικεντρώνεται στο ζήτημα του εάν οι διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ έχουν σχεδιαστεί και εφαρμόζονται κατά τρόπο που διασφαλίζει την πρόληψη, τον εντοπισμό, την καταγραφή και την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση, με τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, τυχόν **καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση** των έργων (βλ. και επισήμανση Επιτροπής στην Έκθεση για την Ελλάδα του 2024, ανωτέρω παράγραφος 9), ώστε να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος μη επίτευξης οροσήμεων και στόχων και συνακόλουθα ο κίνδυνος απώλειας ενωσιακής χρηματοδότησης. Οι κίνδυνοι αυτοί έχουν εντοπισθεί και στην

²³ Βλ. Παράρτημα V Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 σημείο 2.10.

²⁴ Ο **περιορισμός αυτός της εμβέλειας του ελέγχου** συνάδει και με τα ευρήματα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα οποία αποτυπώνονται στην Ειδική Έκθεση 7/2023 «Σχεδιασμός του συστήματος δικλίδων της Επιτροπής για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας – Το νέο μοντέλο εφαρμογής εξακολουθεί να εμφανίζει ελλείψεις στη διασφάλιση και τη λογοδοσία σε επίπεδο ΕΕ, παρά τις προβλεπόμενες εκτενείς εργασίες» (διαθέσιμη σε <https://www.eca.europa.eu/el/publications/SR-2023-07>), στην παράγραφο 33 της οποίας αναφέρεται ότι «Οι έλεγχοι συστημάτων που διενεργεί η Επιτροπή επικεντρώνονται στα συστήματα των κρατών μελών για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση αυτών των τριών σοβαρών παρατυπιών και της διπλής χρηματοδότησης».

προαναφερθείσα (παράγραφος 7) ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου 13/2024 με τίτλο «Απορρόφηση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας – Πρόοδος αλλά και καθυστερήσεις, ενώ δεν έχουν εξαλειφθεί οι κίνδυνοι σχετικά με την ολοκλήρωση των μέτρων, υπονομεύοντας την επίτευξη των στόχων του ΜΑΑ»²⁵.

20. Ειδικότερα, εξετάστηκαν τα εξής ερωτήματα:

α) Ο σχεδιασμός των διαδικασιών παρακολούθησης που περιλαμβάνονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΤΑΑ είναι επαρκής για τον εντοπισμό των καθυστερήσεων στην υλοποίηση των έργων του ΤΑΑ και κατ' επέκταση στην επίτευξη των συμφωνημένων οροσήμεων και των στόχων τους;

Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκε αν έχουν σχεδιασθεί διαδικασίες για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση του κινδύνου καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των έργων και αν στο πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΣ ΤΑ υφίσταται λεπτομερής και ολοκληρωμένη καταγραφή της εξέλιξης ανά στάδιο υλοποίησης των έργων και δράσεων καθώς και εντοπισμός των επιμέρους ενεργειών και κρίσιμων ημερομηνιών που απαιτούνται να γίνουν για την ολοκλήρωσή τους.

β) Εφαρμόζονται από τους εμπλεκόμενους φορείς οι προβλεπόμενες από το ΣΔΕ διαδικασίες παρακολούθησης υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ, ώστε να διασφαλίζεται ο έγκαιρος εντοπισμός τυχόν καθυστερήσεων και η αποτελεσματική αντιμετώπισή τους με τη λήψη διορθωτικών μέτρων;

Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκε εάν καταχωρούνται εγκαίρως και με πληρότητα τα αναγκαία στοιχεία και οι κατάλληλες πληροφορίες που αφορούν στην πρόοδο υλοποίησης των έργων (για παράδειγμα αν συμπληρώνονται τα απαραίτητα πεδία/έγγραφα και εκθέσεις προόδου εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο «Εγχειρίδιο Διαδικασιών») καθώς και αν οι πληροφορίες αυτές αξιολογούνται κατάλληλα από τα όργανα διοίκησης και παρακολούθησης των έργων. Ακολούθως, εξετάστηκαν οι διαδικασίες συλλογής, επεξεργασίας και αξιολόγησης των πληροφοριών και του τρόπου παραγωγής των σχετικών στατιστικών δεδομένων, ώστε να διαπιστωθεί αν οι αναφορές υλοποίησης των έργων είναι πλήρεις και ακριβείς, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες του ΣΔΕ. Επίσης, διερευνήθηκε εάν εφαρμόζονται διαδικασίες ελέγχου που διασφαλίζουν την απρόσκοπτη υλοποίηση των έργων, αν τηρούνται πρωτόκολλα επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και αν διαχέεται κατάλληλα η αναγκαία πληροφόρηση σχετικά με την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων. Εξετάστηκε η διαλειτουργικότητα του ΟΠΣ ΤΑ με άλλες πλατφόρμες, ώστε να διαπιστωθεί αν αποτελεί πρόσφορο και αποτελεσματικό εργαλείο συστηματικής παρακολούθησης και καταγραφής καθυστερήσεων στην υλοποίηση των έργων καθώς και το ζήτημα της ετοιμότητας λήψης διορθωτικών

---

²⁵ Στην ανωτέρω έκθεση επισημαίνεται ότι «απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη του διττού στόχου της ανάκαμψης και της ανθεκτικότητας του ΜΑΑ είναι η **έγκαιρη απορρόφηση των κονδυλίων**. Αυτή συμβάλλει στην αποφυγή «σημείων συμφόρησης» στην υλοποίηση των μέτρων προς το τέλος της περιόδου εφαρμογής και, ως εκ τούτου, μειώνει τον κίνδυνο μη αποδοτικής χρήσης των κονδυλίων και εμφάνισης παρατυπιών».

μέτρων από τους εμπλεκόμενους φορείς σε περίπτωση εντοπισμένων καθυστερήσεων ή κινδύνων που απειλούν την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων.

21. Ο έλεγχος, ο οποίος περιλαμβάνεται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων (ΕΠΕ) 2024 του Ελεγκτικού Συνεδρίου²⁶, πραγματοποιήθηκε - μετά από την έγκριση, από το Όγδοο Τμήμα (τμήμα Ελέγχων Ι) του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του Υπομνήματος Προγραμματισμού του Ελέγχου - κατά την περίοδο Οκτωβρίου 2023 – Απριλίου 2024 και διενεργήθηκε σε **δείγμα χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έργων**, τα οποία έχουν ενταχθεί στο σκέλος του ΤΑΑ που αφορά τη μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη. Τα έργα αυτά επιλέχθηκαν βάσει της οικονομικής τους σημαντικότητας και του ποσοστού της εκταμίευσης που είχε πραγματοποιηθεί κατά την έναρξη του ελέγχου, σε σχέση με τον προϋπολογισμό και τη συνολική περίοδο υλοποίησής τους.

Πίνακας επιλεγέντων προς έλεγχο έργων ανά Υπουργείο Ευθύνης και Φορέα Υλοποίησης:

Κωδικός Έργου	Τίτλος Έργου και αντικείμενο αυτού	Υπουργείο Ευθύνης	Φορέας Υλοποίησης	Ορόσημα
5161172	Ανακαινίσεις και Εκσυγχρονισμός Νοσοκομείων σε ολόκληρη την Ελλάδα Το έργο εντάσσεται στον Πυλώνα 3 (Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή) και περιλαμβάνει 118 υποέργα. Αφορά παρεμβάσεις με αντικείμενο την αναβάθμιση της νοσοκομειακής υποδομής (κατασκευή, συντήρηση, εκσυγχρονισμό και επέκταση κτιριακών υποδομών) σε 80 δομές υγειονομικής περίθαλψης και στις 7 Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ) στη χώρα.	Υπουργείο Υγείας	Υπουργείο Υγείας ΤΑΙΠΕΔ 1η ΥΠΕ	Ορόσημο 170: «Ολοκλήρωση της κατασκευής και αναβάθμισης των υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρομηχανολογικών και ηλεκτροτεχνικών υποδομών, των εγκαταστάσεων στέγασης και των υποδομών με εξοπλισμό, καθώς και του ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού και των συσκευών» με ημερομηνία εκπλήρωσης στόχου την 31η.12.2025.

²⁶ Βλ. πρακτικό 25^{ης} Γενικής Συνεδρίασης/20^{ης} Δεκεμβρίου 2023 της Πλήρους Ολομέλειας του ΕλΣυν.

	<p>*Ο έλεγχος περιορίστηκε στις διαδικασίες που αφορούν στην υλοποίηση των 20 υποέργων νοσοκομείων της 1η ΥΠΕ, αριθμός ο οποίος είναι επαρκής για την εξαγωγή ελεγκτικών συμπερασμάτων.</p>			
5157314	<p>Ψηφιοποίηση αρχείου υποθηκοφυλακείων για το Εθνικό Κτηματολόγιο – Υπόεργο 7Α</p> <p>Το υποέργο εντάσσεται στον Πυλώνα 2 (Ψηφιακή Μετάβαση) και περιλαμβάνει 5 επιμέρους τμήματα. Αφορά την ψηφιοποίηση των αρχείων του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών του συνόλου των Υποθηκοφυλακείων της χώρας, καθώς και την υλοποίηση ηλεκτρονικών Εφαρμογών και Συστήματος Διαχείρισης εγγράφων & Ψηφιακών Αρχείων, στο οποίο δια μέσου διαδικτυακής πύλης θα μπορούν να έχουν πρόσβαση οι νόμιμα ενδιαφερόμενοι (πολίτες, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, κ.ά.).</p>	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Ελληνικό Κτηματολόγιο	<p>Ορόσημο 93: «Ανάθεση των συμβάσεων για ψηφιοποίηση αρχείων», με ημερομηνία εκπλήρωσης στόχου την 31η.12.2022.</p> <p>Ορόσημο 94: «Ψηφιοποίηση αρχείων πρώτη φάση υλοποίησης», το οποίο αφορά την ψηφιοποίηση του 30% του συνολικού φυσικού αντικειμένου με ημερομηνία εκπλήρωσης στόχου, κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου, την 31η.12.2023.</p> <p>Ορόσημο 95: «Ψηφιοποίηση αρχείων πλήρης εφαρμογή», με ημερομηνία εκπλήρωσης στόχου την 31η.12.2025.</p>

5180665	<p>SUB 2 Πανεπιστήμια Αριστείας</p> <p>Το έργο εντάσσεται στον Πυλώνα 3 (Απασχόληση, δεξιότητες, κοινωνική συνοχή) και περιλαμβάνει, μετά από τροποποίηση της αρχικής απόφασης ένταξης, 2 υποέργα.</p> <p>Σκοπός του έργου είναι η βελτίωση των ποιοτικών δεικτών έρευνας και διδασκαλίας των Ελληνικών Πανεπιστημίων και η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας τους, μέσω υιοθέτησης στρατηγικών για την στοχευμένη στήριξη ερευνητικών περιοχών που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά διεθνούς αριστείας.</p> <p>*Ο έλεγχος περιορίστηκε στις διαδικασίες που αφορούν στην υλοποίηση του υποέργου 1, το οποίο αφορά στη χρηματοδότηση, μέσω πρόσκλησης υποβολής ανταγωνιστικών προτάσεων, επιλεγμένων ελληνικών ΑΕΙ για την αναβάθμιση και βελτίωση των</p>	Υπουργείο Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	<p>Ορόσημο 147: Ανάθεση σύμβασης για ομάδες ερευνητικής αριστείας στα Πανεπιστήμια.</p> <p><u>Περιγραφή οροσήμου κατά το σκέλος που αφορά το ελεγχόμενο υποέργο:</u></p> <p>Ανάθεση σύμβασης με τα επιλεγμένα πανεπιστήμια για την αναβάθμιση και βελτίωση των ερευνητικών και εκπαιδευτικών υποδομών τους (όπως εξοπλισμός ή ερευνητικά εργαστήρια) την επέκταση σε νέους ερευνητικούς τομείς και τη βελτίωση της παρεχόμενης κατάρτισης.</p> <p>Ποιοτικός δείκτης: Η κοινοποίηση της ανάθεσης συμβάσεων με ημερομηνία εκπλήρωσης την 31η.12.2023.</p>
---------	---	---	--	--

	ερευνητικών τους υποδομών.			
5174739	<p>Επιχορήγηση της ΔΥΠΑ για την υλοποίηση του έργου: Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης εργαζομένων σε όλους τους κλάδους με έμφαση στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες.</p> <p>Το έργο εντάσσεται στον Πυλώνα 3 (Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή) και περιλαμβάνει 10 υποέργα.</p>	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)	<p>Ορόσημο 139: Επικύρωση της ολοκλήρωσης μαθημάτων κατάρτισης στο πλαίσιο της στρατηγικής διαβίου μάθησης, με ποσοτικό δείκτη 150.000 άτομα, τα οποία θα λάβουν πιστοποιητικό επιτυχούς συμμετοχής σε πρόγραμμα κατάρτισης, με ημερομηνία εκπλήρωσης στόχου την 31η.12.2022.</p> <p>Ορόσημο 140: Επικύρωση της ολοκλήρωσης μαθημάτων κατάρτισης στο πλαίσιο της στρατηγικής διαβίου μάθησης με ποσοτικό δείκτη 500.000 (σωρευτικά, κύμα 1 και κύμα 2) άτομα, τα οποία θα λάβουν πιστοποιητικό επιτυχούς ολοκλήρωσης του προγράμματος κατάρτισης, με ημερομηνία εκπλήρωσης στόχου την 31η.12.2025. Από το συνολικό αριθμό συμμετεχόντων το 33% (167.000 συμμετέχοντες) θα έχουν παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση πράσινων δεξιοτήτων και την εύρεση θέσεων εργασίας στην πράσινη οικονομία.</p>

22. Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων και επιτόπιων επισκέψεων στους ακόλουθους φορείς, οι οποίοι φέρουν την ευθύνη υλοποίησης και παρακολούθησης των επιλεγέντων προς έλεγχο έργων:

- Στην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του ΤΑΑ (ΕΥΣΤΑ)
- Στα Υπουργεία: α. Υγείας β. Ψηφιακής Διακυβέρνησης γ. Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού δ. Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ως Υπουργεία Ευθύνης ή/και Φορείς Υλοποίησης.
- Στους Φορείς Υλοποίησης (Φ.Υ.): α. Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.Υ.Π.Α.- πρώην Ο.Α.Ε.Δ.) β. Ελληνικό Κτηματολόγιο γ. 1^η ΥΠΕ και δ. ΤΑΙΠΕΔ (το οποίο υποστηρίζει την 1^η ΥΠΕ ως φορέας υπεύθυνος για την διενέργεια των διαγωνισμών).

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

I

Στις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ, διαπιστώθηκαν ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που πλήττουν την αποτελεσματικότητά του στην πρόληψη και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν καθυστερήσεων. Συγκεκριμένα: (α) δεν προβλέπεται, πέρα από τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε. ορόσημα, η υποχρεωτική σύνταξη και καταχώριση επιμέρους αναλυτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (με ενδιάμεσες κρίσιμες ημερομηνίες προόδου) των ελεγχόμενων έργων εντός του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ και (β) δεν έχουν τεθεί διαδικασίες για την πρόληψη της εμφάνισης κινδύνου καθυστερήσεων, όπως ορισμός και κριτήρια του τι συνιστά ουσιώδη καθυστέρηση, ανάλυση κινδύνων ή αυτοματοποιημένες ειδοποιήσεις εντός ΟΠΣ ΤΑ (alerts) για τις κρίσιμες ημερομηνίες σε κάθε στάδιο υλοποίησης των έργων.

Μη αποτύπωση αναλυτικών επιμέρους χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των ελεγχόμενων έργων εντός του ΟΠΣ ΤΑ

23. Το Τεχνικό Δελτίο Έργου (ΤΔΕ) αποτελεί ένα από τα βασικά έντυπα του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η υποβολή του στην ΕΥΣΤΑ συνιστά αίτηση ένταξης του έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης²⁷. Αποτυπώνει το σύνολο των στοιχείων και χαρακτηριστικών της δράσης/έργου σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, εφεξής ΕΣΑΑ, βάσει των οποίων διενεργείται η αξιολόγηση αυτού κατά την ένταξή του, καθώς και η παρακολούθηση της υλοποίησής του, τόσο ως προς το φυσικό όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο και την επίτευξη των οροσήμων και στόχων. Πρόκειται για ένα τυποποιημένο έγγραφο, που συμπληρώνεται από τον Φορέα Υλοποίησης και υποβάλλεται από το Υπουργείο Ευθύνης αποκλειστικά στην ηλεκτρονική μορφή που διατίθεται στο ΟΠΣ ΤΑ.

24. Η συμπλήρωση του Τεχνικού Δελτίου του Έργου γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στη «Διαδικασία Δ1: Διαδικασία Ένταξης Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» του Εγχειριδίου του ΣΔΕ και το συνημμένο σε αυτή Έντυπο Δ1_Ε3, το οποίο αποτελεί το υπόδειγμα της απόφασης ένταξης και του συνημμένου σε αυτή Τεχνικού Δελτίου του Έργου. Αν και στις Οδηγίες Συμπλήρωσης του Τεχνικού Δελτίου προβλέπεται η συμπλήρωση στο «Πεδίο Δ: Φυσικό Αντικείμενο Έργου» των αναλυτικών περιγραφών των επιμέρους

²⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 4 της ΥΑ 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021, ό.π. υποσημειώσεις 17, 20 και 21, για την ένταξη των έργων στο ΤΑΑ, υποβάλλονται στην Υπηρεσία Συντονισμού (ΕΥΣΤΑ) προς έγκριση τα ΤΔΕ από τους Φορείς Υλοποίησης αυτών, δια μέσου των Υπουργείων Ευθύνης. Μετά τη διαδικασία αξιολόγησης του Τεχνικού Δελτίου από την ΕΥΣΤΑ εκδίδεται η απόφαση ένταξης από τον αρμόδιο για την ΕΥΣΤΑ Υπουργό, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Συντονισμού και στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

ενεργειών που πρόκειται να λάβουν χώρα κατά την υλοποίησή του, εντούτοις στο τυποποιημένο έγγραφο Δ1-E3 περιλαμβάνονται στο μεν πεδίο Δ, υπό τον τίτλο «Χρονοδιάγραμμα του Έργου», μόνον οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης του έργου, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται υποχρεωτικά οι ημερομηνίες των ενδιάμεσων ενεργειών που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του έργου, στο δε πεδίο Ε, με τίτλο: «Στοιχεία παρακολούθησης επίτευξης» μόνο τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε. ορόσημα του έργου καθώς και οι ημερομηνίες εκπλήρωσης των οροσήμων αυτών, χωρίς ομοίως να περιλαμβάνονται ενδιάμεσες ημερομηνίες των αναγκαίων ενεργειών για την επίτευξη αυτών.

25. Κατ' εξαίρεση στις Οδηγίες Συμπλήρωσης του ΤΔΕ προβλέπεται η ύπαρξη Τμήματος ΣΤ, στο οποίο καταχωρούνται πληροφορίες σχετικά με τις συμβάσεις που προβλέπεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου και, ειδικότερα, η συμπλήρωση των ημερομηνιών δημοσίευσης της διακήρυξης ή της πρόσκλησης, αποσφράγισης των προσφορών και υπογραφής της σύμβασης (εκτιμώμενη ή πραγματική ημερομηνία).

26. Όσον αφορά τα ελεγχόμενα έργα, εκτός από τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε. ορόσημα και τις ημερομηνίες εκπλήρωσης αυτών, **δεν είχαν τεθεί στις αποφάσεις ένταξης και στα συνημμένα σε αυτές Τεχνικά Δελτία, άλλες κρίσιμες ημερομηνίες, ούτε είχαν ορισθεί ενδιάμεσα στάδια που να αφορούν τη διαδικασία υλοποίησης από το στάδιο ωρίμανσης μέχρι και την έναρξη της υλοποίησης αλλά και την ολοκλήρωση του έργου**, γεγονός που εγκυμονεί κίνδυνο για τον μη έγκαιρο εντοπισμό καθυστερήσεων, ιδίως στην περίπτωση ιδιαίτερα σύνθετων και δυσχερών έργων (π.χ. λόγω μεγάλου πλήθους υποέργων) για τα οποία δεν υφίσταται αναλυτικό χρονοδιάγραμμα, αλλά μόνο μια καταληκτική ημερομηνία εκπλήρωσης του οροσήμου²⁸.

Για παράδειγμα:

Για το ελεγχόμενο έργο «**Επιχορήγηση της ΔΥΠΑ για την υλοποίηση του έργου: Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης εργαζομένων σε όλους τους κλάδους με έμφαση στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες**», το οποίο είναι ιδιαίτερα απαιτητικό ενόψει του ότι πρέπει να συντονιστεί η παροχή μεγάλου αριθμού προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης²⁹ σε 500.000 συμμετέχοντες έως τα τέλη του 2025, περιλαμβάνονται εντός των στοιχείων του ΟΠΣ ΤΑ (πχ. στο Τεχνικό Δελτίο Έργου) **μόνον οι ημερομηνίες επίτευξης των συμφωνηθέντων με την Ε.Ε. δύο οροσήμων ήτοι: η 31^η.12.2022, που ήταν η ημερομηνία ολοκλήρωσης της κατάρτισης για 150.000 συμμετέχοντες (ορόσημο 139) και η 31^η.12.2025, που είναι η ημερομηνία ολοκλήρωσης της κατάρτισης για συνολικά 500.000 συμμετέχοντες (ορόσημο 140), χωρίς να προβλέπεται**

²⁸ Για το ζήτημα των μοναδικών ή λίγων οροσήμων βλ. σχετικά Έκθεση 21/2022 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου όπου επισημαίνεται στην παράγραφο 84 αυτής ότι «**Η κάλυψη των βασικών σταδίων υλοποίησης έχει ιδιαίτερη σημασία για τις επενδύσεις, οι οποίες είναι συχνά περίπλοκες και εφαρμόζονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, συνεπώς απαιτούνται διαδοχικά ορόσημα και στόχοι για την παρακολούθηση της προόδου τους.** Ωστόσο στη γενική μας ανάλυση των οροσήμων και στόχων που περιλαμβάνεται στα έξι ΕΣΑΑ του δείγματος, εντοπίσαμε επενδύσεις που περιλαμβάνουν μόνο ένα ορόσημο ή στόχο».

²⁹ Σύμφωνα με στοιχεία της ΔΥΠΑ στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού παρέχονται περίπου 1.060 προγράμματα κατάρτισης για τους εργαζόμενους και πάνω από 2.000 προγράμματα για τους ανέργους.

οποιαδήποτε ενδιάμεση ημερομηνία, όπως π.χ. εκτιμώμενες ημερομηνίες προσκλήσεων για τα επόμενα προγράμματα κατάρτισης, που πρόκειται να υλοποιηθούν μεταξύ των ημερομηνιών εκπλήρωσης του οροσήμου 139 και του οροσήμου 140 ή εκτιμώμενες ημερομηνίες για τις προσκλήσεις που αφορούν τα προγράμματα κατάρτισης για τις πράσινες δεξιότητες, που πρέπει να αφορούν το 33% των συμμετεχόντων κ.λπ..

Για το ελεγχόμενο έργο «**Ανακαινίσεις και Εκσυγχρονισμός Νοσοκομείων σε ολόκληρη την Ελλάδα**», στο οποίο είχαν, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, ενταχθεί 93 νοσοκομεία με 118 υποέργα και έχει ως μοναδικό ορόσημο την ολοκλήρωση των έργων ανακαίνισης σε 80 νοσοκομεία μέχρι και τις **31.12.2025** δεν περιλαμβάνεται στο οικείο Τεχνικό Δελτίο Έργου αναλυτικό χρονοδιάγραμμα με ορισμό των ενδιάμεσων σταδίων κατά τη διάρκεια υλοποίησης και τις ενδιάμεσες ημερομηνίες εκπλήρωσης των αναγκαίων ενεργειών μέχρι την ημερομηνία επίτευξης του οροσήμου. Εντός του πληροφοριακού συστήματος του ΟΠΣ ΤΑ περιλαμβάνονται στα πεδία των Τεχνικών Δελτίων των υποέργων μόνον οι ημερομηνίες που σχετίζονται με τη διεξαγωγή της διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάδειξη αναδόχων (ήτοι ημερομηνίες δημοσίευσης της διακήρυξης, αποσφράγισης προσφορών και υπογραφής της σύμβασης)³⁰.

Μη αποτύπωση στο ρυθμιστικό πλαίσιο του ΣΔΕ της έννοιας των «καθυστερήσεων»

27. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 5 της προαναφερθείσας απόφασης του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών 119126 ΕΞ 2021/28.9.2021 όπως ισχύει (εφεξής ΥΑ ΣΔΕ), σε περίπτωση που κατά την υλοποίησή του «η Δράση ή το Έργο αποκλίνει από τους όρους της απόφασης Ένταξης ή παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις στην επίτευξη των συμφωνημένων και εγκεκριμένων Οροσήμων/Στόχων, η Υπηρεσία Συντονισμού δύναται να καθορίζει διορθωτικά μέτρα και να τάσσει περίοδο συμμόρφωσης του Φορέα Υλοποίησης (...)».

28. Εντούτοις, από την επισκόπηση του οικείου ρυθμιστικού πλαισίου (ΥΑ ΣΔΕ, Εγχειρίδιο ΣΔΕ κ.λπ.)³¹, προκύπτει ότι δεν έχει αποτυπωθεί με σαφήνεια ο ορισμός της έννοιας των «καθυστερήσεων», ούτε έχουν τεθεί κριτήρια διαβάθμισης αυτών σε ουσιώδεις ή λιγότερο ουσιώδεις, ανάλογα με τον κίνδυνο που επάγονται για την εμπρόθεσμη υλοποίηση των έργων, ενώ η σύνδεση των «καθυστερήσεων» αποκλειστικά με την επίτευξη των συμφωνηθέντων με την Ε.Ε. οροσήμων και στόχων εγκυμονεί κινδύνους απώλειας πόρων, καθώς τα ορόσημα/στόχοι είτε είναι ελάχιστα (βλ. ανωτέρω έργο για νοσοκομεία), είτε

³⁰ Και σε αυτήν την περίπτωση όμως κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι σε αρκετά υποέργα οι ημερομηνίες δημοσίευσης της διακήρυξης, διενέργειας του διαγωνισμού και υπογραφής της σύμβασης ήταν διαφορετικές σε σχέση με τις ημερομηνίες που είχαν καταγραφεί στα αντίστοιχα πεδία των εγκεκριμένων Τεχνικών Δελτίων, με αποτέλεσμα να πλήττεται η αξιοπιστία της παρεχόμενης πληροφορίας και να μην αποτυπώνεται με ακρίβεια η πορεία υλοποίησης των έργων σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό.

³¹ Στο άρθρο 3 παρ. 1Α της υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/28.9.2021 ΥΑ ΣΔΕ, ό.π. υποσημειώσεις 17, 20, 21 και 27, προβλέπεται η αρμοδιότητα της ΕΥΣΤΑ, στο πλαίσιο του συντονιστικού της ρόλου να εκπονεί και να μεριμνά (i) για την έκδοση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των δράσεων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) και (ii) για τη δημοσίευση του Εγχειριδίου Διαδικασιών.

απέχουν υπέρμετρα μεταξύ τους χρονικά (π.χ. τριετία στο ανωτέρω αναφερόμενο έργο για τα προγράμματα κατάρτισης εργαζομένων/ανέργων). Επιπροσθέτως σε ορισμένα έργα (βλ. νοσοκομεία) η καταληκτική ημερομηνία εκπλήρωσής τους έχει συμφωνηθεί λίγους μήνες πριν το τέλος της ορισθείσας χρονικής διάρκειας του ΕΣΑΑ και της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ, με συνέπεια η τυχόν μη επίτευξή τους να μην αφήνει περιθώρια διορθωτικών κινήσεων από τους εμπλεκόμενους φορείς.

29. Κατ' αποτέλεσμα, ελλείπει η επιβαλλόμενη σύνδεση των «καθυστερήσεων» με συγκεκριμένες ενδιάμεσες και κρίσιμες ημερομηνίες – σταθμούς ανάλογα με τη φύση και τις ιδιαιτερότητες εκάστου έργου, που εκτείνονται από την έναρξη της φάσης ωρίμανσης (π.χ. καθυστέρηση στην έκδοση των απαιτούμενων αδειών ή στην έγκριση της μελέτης ή στη δημοπράτηση του έργου κ.λπ.) μέχρι την ολοκλήρωση της υλοποίησης (π.χ. καθυστέρηση στην εγκατάσταση του αναδόχου ή στις επιμέρους συμβατικές φάσεις υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου κ.λπ.), η οποία αποτελεί αναγκαία συνθήκη για μια λυσιτελή και αποτελεσματική παρακολούθηση της προόδου των έργων. Περαιτέρω, η ύπαρξη ευρείας διακριτικής ευχέρειας στους εμπλεκόμενους φορείς (ΕΥΣΤΑ, Υπουργεία Ευθύνης, Φορείς Υλοποίησης), αναφορικά με το τι συνιστά και πότε τεκμηριώνεται «καθυστερήση», πέραν της προφανούς υπέρβασης των συμφωνηθέντων οροσήμων, μπορεί να έχει ως συνέπεια την αδυναμία έγκαιρου εντοπισμού και αξιολόγησης μιας καθυστέρησης ως ουσιώδους και συναφώς να οδηγήσει σε εσφαλμένη εκτίμηση για την αναγκαιότητα λήψης διορθωτικών μέτρων ή και σε καθυστερημένη λήψη αυτών.

Δεν έχουν τεθεί ειδικότερες διαδικασίες για την πρόληψη του κινδύνου καθυστερήσεων στην υλοποίηση των έργων, πλην των προβλεπόμενων διαδικασιών καταγραφής της ωρίμανσης των έργων και της παρακολούθησης της υλοποίησης των δράσεων.

30. Σύμφωνα με τη Διαδικασία «Δ2: Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου» του Εγχειριδίου του ΣΔΕ, μετά την ένταξη του Έργου, ο Φορέας Υλοποίησης ενημερώνει την ΕΥΣΤΑ για την πρόοδο της υλοποίησης των ενεργειών ωρίμανσης του έργου στο ΟΠΣ με καταχώριση των σχετικών στοιχείων στο Δελτίο Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης (έντυπο Δ2.Ε1) και έκτοτε παρέχει συνεχή πληροφόρηση σχετικά με την εξέλιξη των ενεργειών ωρίμανσης, που είναι απαραίτητες για την έναρξη της υλοποίησης του Έργου. Κατά την εξέλιξη των ενεργειών ωρίμανσης και εφόσον οι εν λόγω ενέργειες δεν εξελίσσονται ομαλά, οι Φορείς Υλοποίησης ή/και τα Υπουργεία Ευθύνης οφείλουν να αποτυπώνουν στο Δελτίο Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης τα τυχόν προβλήματα ή εμπλοκές που παρουσιάστηκαν, τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν για την αντιμετώπισή τους, καθώς και τις νέες ημερομηνίες που οι ενέργειες ωρίμανσης θα ολοκληρωθούν.

31. Εξάλλου, μετά την υπογραφή της σύμβασης (ή την έκδοση εγκριτικής απόφασης χορήγησης ενίσχυσης προκειμένου για τις ενισχύσεις) προβλέπεται η τήρηση της Διαδικασίας Δ6: «Παρακολούθηση Υλοποίησης Έργων», με συμπλήρωση από τον Φορέα Υλοποίησης σχετικού εντύπου (Δ6_Ε2 Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Συμβάσεων ή Δ6_Ε3 Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Έργου Ενισχύσεων, κατά περίπτωση), μηνιαίως ή κάθε φορά που

μια ενέργεια δεν επιτυγχάνεται εντός της προβλεπόμενης χρονικής προθεσμίας ή παρουσιάζεται πρόβλημα ή εμπλοκή στην υλοποίησή της.

32. Πέραν των ανωτέρω διαδικασιών Δ2 και Δ6, οι οποίες είναι διαδικασίες κυρίως **αποτύπωσης** των ήδη διαπιστωθεισών καθυστερήσεων και των τυχόν ληφθέντων διορθωτικών μέτρων για την αντιμετώπισή τους, δεν έχουν υιοθετηθεί³², εντός του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) ή του οικείου εγχειριδίου του ΣΔΕ, εξειδικευμένες διαδικασίες ανάλυσης κινδύνων (risk assessment) καθυστέρησης (π.χ. ανάλογα με τη φύση του έργου, τυχόν βαθμό δυσκολίας αυτού ή βαθμό ωρίμανσής του), με σαφή ορισμό και κριτήρια αξιολόγησης του βαθμού σημαντικότητας των κινδύνων καθυστερήσεων, καθώς και καθορισμό των ενδεχόμενων επιπτώσεων που αυτές θα επιφέρουν ανά στάδιο υλοποίησης των έργων, ούτε έχουν προσδιοριστεί/περιγραφεί εκ των προτέρων τα μέτρα/ενέργειες αντιμετώπισης των καθυστερήσεων αυτών, ανάλογα με την αιτία πρόελευσης, τη φύση και τη σημαντικότητά τους³³, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα του ΣΔΕ στην **πρόληψη** και στον **έγκαιρο εντοπισμό** του κινδύνου καθυστερήσεων και, συνακόλουθα, στην επιτυχή αντιμετώπισή τους.

33. Επισημαίνεται ότι οι υιοθετηθείσες στο πλαίσιο του ΣΔΕ υφιστάμενες διαδικασίες ανάλυσης κινδύνων δίνουν έμφαση κυρίως στην αξιολόγηση και πρόληψη των κινδύνων απάτης και σύγκρουσης συμφερόντων (βλ. ιδίως τις διαδικασίες του οικείου εγχειριδίου του ΣΔΕ: Δ10 Διασφάλιση Μη Σύγκρουσης Συμφερόντων, Δ12 Εξέταση Κινδύνων Απάτης, Δ13 Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης, Δ15 Ενημέρωση/Αναφορά Παρατυπιών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης OLAF, τη Στρατηγική κατά της Απάτης των Δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης του Σεπτεμβρίου 2021 καθώς και τους εντασόμενους στο οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο πρακτικούς οδηγούς που εκδόθηκαν από τον OLAF³⁴) και όχι στην πρόληψη του κινδύνου καθυστερήσεων, η επέλευση του οποίου όμως μπορεί να επιφέρει είτε «συσσώρευση» υλοποιούμενων έργων στο τέλος της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ, με κίνδυνο μη αποδοτικής χρήσης των αντίστοιχων κονδυλίων και εμφάνισης παρατυπιών, είτε απώλεια ενωσιακής χρηματοδότησης.

34. Επιπροσθέτως, αν και στο οικείο εγχειρίδιο του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου προβλέπεται στη «Διαδικασία Δ2: Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου», ότι «η εξέταση της προόδου του Έργου συνεπικουρείται από αυτόματες ειδοποιήσεις (alerts) μέσω του ΟΠΣ ΤΑ για τις κρίσιμες ημερομηνίες ολοκλήρωσης των ενεργειών ωρίμανσης», εντούτοις,

³² Βλ. άρθρο 274^A του ν. 4738/2020 σύμφωνα με το οποίο το Τμήμα Σχεδιασμού Διαδικασιών και Ανάλυσης Κινδύνων της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Διαδικασιών και Αξιολόγησης Ελέγχων της ΕΥΣΤΑ είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου που διέπει την υλοποίηση των έργων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, καθώς και την εφαρμογή ανάλυσης κινδύνων.

³³ Για παράδειγμα ποια διαδικασία τηρείται και ποια μέτρα λαμβάνονται ανάλογα με το είδος του προβλήματος π.χ. αν υπάρξει δικαστική εμπλοκή σε έργο ή αν ένας διαγωνισμός αποβεί άγονος κ.λπ.

³⁴ Βλ. Guidance on avoidance of conflicts of interest under the Financial Regulation (28.7.2020), Εντοπισμός πλαστών εγγράφων στον τομέα των διαρθρωτικών ενεργειών – Πρακτικός Οδηγός για τις διαχειριστικές αρχές, Εντοπισμός συγκρούσεων συμφερόντων σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για διαρθρωτικές δράσεις – Πρακτικός Οδηγός για διαχειριστές, Ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού (2021/C 121/01), Implementing the Recovery and Resilience Facility: A general risk framework (6.9.2023).

πέραν του ανωτέρω σταδίου που αφορά το διάστημα πριν από τη συμβασιοποίηση των ελεγχόμενων έργων, οι σχετικές διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων δεν προβλέπουν γενικότερα τη λειτουργία αυτοματοποιημένου συστήματος ειδοποίησης, σε περίπτωση καθυστερήσεων ή κινδύνου παρέλευσης προθεσμιών, σε όλα τα στάδια υλοποίησης των έργων, το οποίο (σύστημα), προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά θα έπρεπε να συνδυάζεται με την υποχρέωση κατάρτισης επιμέρους αναλυτικών χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των ελεγχόμενων έργων εντός του ΟΠΣ – ΤΑ (βλ. παρατηρήσεις ανωτέρω παράγραφοι 23 – 26).

II

Αν και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου διαθέτει διαδικασίες παρακολούθησης της ωρίμανσης και της υλοποίησης των έργων, που δύνανται να συμβάλλουν στην καταγραφή και αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων, αυτές εφαρμόστηκαν πλημμελώς από τους εμπλεκόμενους φορείς, με αποτέλεσμα ακόμα και καθυστερήσεις στην επίτευξη οροσίων, που διαπιστώθηκαν κατά τον έλεγχο, να μην έχουν καταγραφεί στο ΟΠΣ ΤΑ.

Πλημμελής τήρηση των διαδικασιών των μηνιαίων, κατ' ελάχιστον, αναφορών (Διαδικασίες Δ2 και Δ6) του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Δ2 – Παρακολούθηση Ωρίμανσης

35. Μετά την ένταξη του έργου ο Φορέας Υλοποίησής του οφείλει, σύμφωνα με τη διαδικασία Δ2: «Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου» του εγχειριδίου του ΣΔΕ (βλ. και ανωτέρω παράγραφο 30), **να ενημερώνει το Δελτίο Προόδου Ωρίμανσης Έργου μια φορά τον μήνα καθώς και κάθε φορά που μια ενέργεια δεν επιτυγχάνεται εντός της προβλεπόμενης χρονικής προθεσμίας**, προκειμένου να δηλωθεί η νέα εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσής της ή κάθε φορά που παρουσιάζεται πρόβλημα ή εμπλοκή στην υλοποίησή της³⁵.

36. Κατά τη δημιουργία του δελτίου ωρίμανσης στο ΟΠΣ ΤΑ, οι ενέργειες ωρίμανσης ενημερώνονται με την τελευταία τους κατάσταση και βεβαιώνονται από το Υπουργείο Ευθύνης, ενώ η ΕΥΣΤΑ παρακολουθεί την πρόοδο των ενεργειών ωρίμανσης, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα δεδομένα που προκύπτουν από την ενημέρωση των σχετικών στοιχείων στο ΟΠΣ ΤΑ, επισημαίνει τυχόν καθυστερήσεις και εφόσον κριθεί απαραίτητο, δύναται να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες/διευκρινίσεις ή/και συμπληρωματικά στοιχεία, η δε από μέρους της αξιολόγηση περιλαμβάνεται σε ξεχωριστό πεδίο (πεδίο Η)

³⁵ Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο οικείο εγχειρίδιο, η ενημέρωση της προόδου των ενεργειών ωρίμανσης αποτελεί εργαλείο παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων και συμβάλλει στην εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τον χρόνο υλοποίησης των επιμέρους σταδίων των ενεργειών ωρίμανσης, τον συνολικό χρόνο για την ολοκλήρωση των ενεργειών αυτών και τον συνολικό χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου.

του εντύπου του Δελτίου Προόδου Ωρίμανσης Έργου (Δ2_E1). Σύμφωνα με το συνημμένο στο εγχειρίδιο υπόδειγμα του εντύπου, στο Δελτίο αυτό περιλαμβάνεται **χωριστό Τμήμα Ε: «Προβλήματα/Εμπλοκές»**, στο οποίο εντάσσονται πεδία που αφορούν τα ακόλουθα: α) κατηγορία του προβλήματος/εμπλοκής, β) περιγραφή προβλήματος/εμπλοκής, γ) ολοκλήρωση διόρθωσης (εκτιμώμενη), δ) κατάσταση προβλήματος, ε) αρμόδιος φορέας και στ) προτεινόμενη διόρθωση³⁶.

Δ6 – Παρακολούθηση Υλοποίησης

37. Περαιτέρω, **μετά τη συμβασιοποίηση του έργου** (ή την έγκριση της απόφασης ενίσχυσης) ακολουθείται η **διαδικασία Δ6:** «Παρακολούθηση υλοποίησης έργων» του εγχειριδίου του ΣΔΕ (βλ. και ανωτέρω παράγραφο 31), η οποία (διαδικασία) -όπως αναφέρεται και στο οικείο κεφάλαιο του εγχειριδίου - «αποτελεί συνεχή και συνθετική εργασία για τους εμπλεκόμενους φορείς, ήτοι τον Φορέα Υλοποίησης, τα Υπουργεία Ευθύνης και κυρίως την ΕΥΣΤΑ. Μέσω αυτής επιδιώκεται η συνεχής ενημέρωση της ΕΥΣΤΑ για την απρόσκοπτη υλοποίηση του έργου, την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων ή σε αντίθετη περίπτωση, για την εμφάνιση πιθανών εμπλοκών και προβλημάτων κατά την υλοποίησή του, προκειμένου να αναληφθούν έγκαιρα οι κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες που θα επιτρέψουν την ολοκλήρωσή του εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος»³⁷.

38. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής ο Φορέας Υλοποίησης **υποχρεούται να ενημερώνει** το Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης (Έντυπο Δ6_E2) -στην περίπτωση έργου- ή το Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Έργου Ενισχύσεων (Έντυπο Δ6_E3) -στην περίπτωση ενίσχυσης-, **μία φορά τον μήνα καθώς και κάθε φορά που μια ενέργεια δεν επιτυγχάνεται εντός της προβλεπόμενης χρονικής προθεσμίας**, προκειμένου να δηλωθεί η νέα εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσής της ή κάθε φορά που παρουσιάζεται πρόβλημα ή εμπλοκή στην υλοποίησή της. Συναφώς, στα αντίστοιχα δελτία υφίσταται αυτοτελές Κεφάλαιο με τίτλο **«Προβλήματα- Καθυστερήσεις»** που έχουν ανακύψει κατά την υλοποίηση και δεν έχουν αντιμετωπιστεί, το οποίο περιλαμβάνει πεδία προς συμπλήρωση που αφορούν: α) Περιγραφή Προβλήματος – Καθυστερήσης, β) Επίπτωση προβλήματος – καθυστέρησης στην επίτευξη των οροσήμων και στόχων του Έργου, γ) Διορθωτικές Ενέργειες που έχουν αναληφθεί και δ) Ημερομηνία Επίλυσης (Προγραμματισμένη και Πραγματική).

³⁶ Αντίστοιχες διαδικασίες προβλέπονται και για τα έργα που υλοποιούνται μέσω πρόσκλησης (ενισχύσεις).

³⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 5 της προαναφερθείσας ΥΑ 119126/2021 για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παρ. 5 του άρθρου Μόνου της 52415 ΕΞ 2022 όμοιας απόφασης, ό.π. υποσημείωση 17, : «**10. Ο Φορέας Υλοποίησης του Έργου υποχρεούται να ενημερώνει ανά μήνα το ΟΠΣ ΤΑ για την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του Έργου.** 11. Ειδικότερα ο Φορέας υλοποίησης: α) μεριμνά για την ορθή και πλήρη καταχώριση των δεδομένων, στοιχείων και πληροφοριών της παρ. 10 στο ΟΠΣ ΤΑ, και καταχωρεί την πρόοδο του οικονομικού αντικειμένου σε επίπεδο δαπανών και τιμολογίων και β) παρακολουθεί την πρόοδο υλοποίησης των Έργων και -στην περίπτωση που εκτιμήσει κίνδυνο πιθανών καθυστερήσεων- λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή αυτών και ενημερώνει το ΟΠΣ ΤΑ».

39. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι οι Διαδικασίες Δ2 και Δ6 εφαρμόστηκαν πλημμελώς από τους εμπλεκόμενους φορείς όσον αφορά: α) την υποχρέωση της μηνιαίας, κατ' ελάχιστον, υποβολής των σχετικών δελτίων, αφού σε πολλές περιπτώσεις είτε δεν έχουν υποβληθεί όλα τα προβλεπόμενα μηνιαία δελτία (είτε ωρίμανσης μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης των έργων, είτε παρακολούθησης της υλοποίησης μετά τη συμβασιοποίηση των έργων), είτε τα υποβληθέντα δελτία έχουν ως περίοδο αναφοράς περίοδο που μπορεί να καλύπτει χρονικό διάστημα πολλών μηνών και β) την υποχρέωση καταγραφής των καθυστερήσεων, με αποτέλεσμα περιπτώσεις υφιστάμενων καθυστερήσεων στην επίτευξη συμφωνηθέντων οροσήμων να μην έχουν καταγραφεί στα αντίστοιχα πεδία των δελτίων ωρίμανσης και παρακολούθησης της υλοποίησης που καταχωρήθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ, ούτε, περαιτέρω, τα διορθωτικά μέτρα που τυχόν ελήφθησαν. Η πρακτική αυτή, πέραν του ότι αντιβαίνει στις υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων φορέων, όπως αυτές περιγράφονται στις οικείες ρυθμίσεις του ΣΔΕ, περαιτέρω, εγκυμονεί κινδύνους όσον αφορά στη διαμόρφωση έγκαιρης, πλήρους και ακριβούς εικόνας εκ μέρους της ΕΥΣΤΑ, σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρίσκονται τα έργα/δράσεις του ΤΑΑ και τις ενέργειες που υπολείπονται, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη τυχόν διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση εμφάνισης καθυστερήσεων.

Παραδείγματα πλημμελούς εφαρμογής των Διαδικασιών Δ2 και Δ6 του εγχειριδίου του ΣΔΕ

Μεταξύ των οροσήμων για το ελεγχόμενο έργο «**Επιχορήγηση της ΔΥΠΑ για την υλοποίηση του έργου: Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης εργαζομένων σε όλους τους κλάδους με έμφαση στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες**» περιλαμβάνεται το ορόσημο **139** (ολοκλήρωση κατάρτισης για 150.000 συμμετέχοντες) με ημερομηνία εκπλήρωσης την **31^η.12.2022**. Παρόλο που ο Φορέας Υλοποίησης διαπίστωσε, με τα υπ' αριθ. 1289/20.10.2022 και 1200588/7.12.2022 αιτήματά του προς το Υπουργείο Ευθύνης/ΕΥΣΤΑ, την ανάγκη παράτασης της ημερομηνίας επίτευξης του οροσήμου, εντούτοις στα υποβληθέντα στο ΟΠΣ ΤΑ στις 22.11.2022 και 9.12.2022 Δελτία Προόδου Ωρίμανσης δεν είχαν καταγραφεί στο αντίστοιχο Τμήμα του εντύπου «Προβλήματα/Εμπλοκές», οι λόγοι της χρονικής αυτής μετατόπισης, ούτε οι πιθανές αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες, ενώ δεν τηρήθηκε ούτε η υποχρέωση της μηνιαίας υποβολής των Δελτίων Ωρίμανσης (Δ2_E3), γεγονός που συνομολογείται από τον Φορέα Υλοποίησης, ο οποίος επικαλείται τη μη ετοιμότητα του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ κατά την αρχική φάση υλοποίησης των έργων. Εξάλλου, το ορόσημο 139 επετεύχθη τελικά στις 21.7.2023, δηλαδή με καθυστέρηση περίπου 7 μηνών σε σχέση με την συμφωνηθείσα στο πλαίσιο του ΕΣΑΑ ημερομηνία (31.12.2022). Παρά ταύτα, όσον αφορά τα υποβληθέντα Δελτία Παρακολούθησης Υλοποίησης (Δ6_E3) παρατηρείται ότι: α) δεν τηρήθηκε η υποχρέωση της μηνιαίας υποβολής τους, αφού υποβλήθηκαν δελτία που αφορούν μεγαλύτερη του μηνός περίοδο αναφοράς,

π.χ. το δελτίο 1/515930/19.1.2024 αφορούσε την περίοδο 20.1.2023 – 15.9.2023 και β) δεν τηρήθηκε η υποχρέωση καταγραφής τυχόν καθυστερήσεων, αφού στο σχετικό κεφάλαιο «Προβλήματα/Επιπλοκές» δεν συμπληρώθηκαν τα αντίστοιχα πεδία (καθυστερήσεις, επιπτώσεις στην επίτευξη του οροσήμου, διορθωτικές ενέργειες), παρόλο που τέσσερα από τα έξι δελτία παρακολούθησης που υποβλήθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ αφορούν περίοδο αναφοράς κατά την οποία υπήρξε καθυστέρηση στην υλοποίηση του οροσήμου 139³⁸. Ειδικότερα, όσον αφορά την πλημμελή εφαρμογή της τήρησης της διαδικασίας Δ6 από τον Φορέα Υλοποίησης, το Υπουργείο Ευθύνης ανέφερε κατά τον έλεγχο ότι στο ισχύον ΣΔΕ δεν προβλέπονται ενέργειές του κατά την εφαρμογή των διαδικασιών Δ6 και συνεπώς δεν παρεμβαίνει κατά την εκτέλεση των διαδικασιών αυτών, πλην η συγκεκριμένη πρακτική έρχεται σε αντίθεση με τις ρυθμίσεις του άρθρου 3B της απόφασης του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών 119126/2021 για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου σύμφωνα με τις οποίες, μεταξύ άλλων, τα Υπουργεία Ευθύνης διασφαλίζουν την πλήρη και έγκαιρη καταχώριση από τον Φορέα Υλοποίησης στο ΟΠΣ ΤΑ των αναγκαίων δεδομένων, στοιχείων και πληροφοριών για την παρακολούθηση των δράσεων και των έργων.

Όσον αφορά το ελεγχόμενο υποέργο 1 «**Πανεπιστήμια Αριστείας**», με αντικείμενο τη χρηματοδότηση επιλεγμένων ελληνικών ΑΕΙ για την αναβάθμιση και βελτίωση των ερευνητικών τους υποδομών, το οποίο συνδέεται με το ορόσημο **147** (ποιοτικός δείκτης επίτευξης η κοινοποίηση της ανάθεσης συμβάσεων με τα Πανεπιστήμια) και ημερομηνία εκπλήρωσης την **31^η.12.2023**: Κατά την ημερομηνία διενέργειας του ελέγχου (μέσα Φεβρουαρίου 2024) δεν είχε εκπληρωθεί το ορόσημο, αφού η σχετική πρόσκληση δημοσιεύτηκε στις 5.4.2024, ενώ ως ημερομηνία λήξης υποβολής των αιτήσεων από τα Πανεπιστήμια ορίστηκε η 7.6.2024. Σύμφωνα δε με το τελευταίο, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, υποβληθέν δελτίο ωρίμανσης, ως ημερομηνία κοινοποίησης της ανάθεσης των συμβάσεων με τα επιλεγέντα πανεπιστήμια αναγράφεται η 29η.8.2024, δηλαδή 8 μήνες μετά την προβλεπόμενη ημερομηνία εκπλήρωσης. Ο Φορέας Υλοποίησης καταχώρησε εμπρόθεσμα συνολικά 17 Δελτία Ωρίμανσης στο ΟΠΣ ΤΑ (σε μηνιαία βάση), εντούτοις, περιορίστηκε στη συμπλήρωση, στα ως άνω δελτία, των εκτιμώμενων ημερομηνιών έναρξης (δημοσίευση της πρόσκλησης) και της ολοκλήρωσης (ανάθεση των συμβάσεων) των ενεργειών του έργου, τις οποίες (ημερομηνίες) επικαιροποιούσε, ανά δελτίο, μετακυλίνοντας τις ημερομηνίες έναρξης και ολοκλήρωσης του έργου, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία. Έτσι, η καθυστερήση εκπλήρωσης του οροσήμου 147, οι λόγοι αυτής καθώς και τυχόν διορθωτικές ενέργειες δεν αποτυπώθηκαν στο αντίστοιχο πεδίο των εντύπων, παρόλο που διαπιστώνεται καθυστέρηση 16 περίπου μηνών στη δημοσίευση

³⁸ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο ελεγχόμενο έργο, ενώ το μεγαλύτερο πλήθος των υποέργων συμβασιοποιήθηκαν κατά τα έτη 2022 και 2023, η συστηματική υποβολή των Δελτίων Παρακολούθησης Υλοποίησης (Δ6) ξεκίνησε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2023.

της πρόσκλησης του έργου (5.4.2024) σε σχέση με τις ημερομηνίες που περιλαμβάνονταν στα αρχικά δελτία (15.9.2022).

Το ελεγχόμενο υποέργο «Ψηφιοποίηση αρχείου υποθηκοφυλακείων για το Εθνικό Κτηματολόγιο – Υποέργο 7^Α» είναι συνδεδεμένο, μεταξύ άλλων, με το ορόσημο 94 (ψηφιοποίηση αρχείων – πρώτη φάση υλοποίησης που αφορά την ψηφιοποίηση του 30% του συνολικού φυσικού αντικειμένου όλων των υποέργων, συμπεριλαμβανομένου και του Υποέργου 7Α, της συνολικής δράσης ψηφιοποίησης αρχείων φορέων της γενικής κυβέρνησης) με ημερομηνία εκπλήρωσης την **31^η.12.2023**. Κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου (τέλη Ιανουαρίου 2024) είχε υλοποιηθεί το 1% του φυσικού αντικειμένου, ενώ, σύμφωνα με όσα δήλωσε ο Φορέας Υλοποίησης (Ελληνικό Κτηματολόγιο Α.Ε.), η επίτευξη του οροσήμου αναμενόταν να ολοκληρωθεί τον Αύγουστο του 2024. Από την ένταξη του ελεγχόμενου υποέργου, στις 13.01.2022, υποβλήθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ μόνο 5 από τα προβλεπόμενα μηνιαία κατ' ελάχιστον Δελτία Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου, η δε πλημμελής τήρηση της διαδικασίας Δ2 συνομολογείται και από τον Φορέα Υλοποίησης, ο οποίος επικαλείται το γεγονός ότι κατά την ένταξη του έργου δεν είχε πλήρως εμπεδωθεί η σχετική υποχρέωση. Περαιτέρω, ο έλεγχος εντόπισε την ελλιπή εφαρμογή της διαδικασίας Δ6 «Παρακολούθηση υλοποίησης έργων» καθ' όλη τη διάρκεια της συμβατικής περιόδου και συγκεκριμένα από την υπογραφή της 1ης συμφωνίας -πλαίσιο για το τμήμα 1 τον Σεπτέμβριο του 2022 και την υπογραφή των συμφωνιών- πλαίσιο για τα τμήματα 2-5 τον Ιούνιο του 2023, αφού δεν τηρήθηκε η κατ' ελάχιστον μηνιαία υποβολή των Δελτίων Παρακολούθησης Υλοποίησης της Σύμβασης, δεδομένου ότι υποβλήθηκαν μόλις επτά τέτοια δελτία. Επιπρόσθετα στα ανωτέρω υποβληθέντα Δελτία Παρακολούθησης οι καθυστερήσεις στην εκπλήρωση του οροσήμου 94, οι αιτίες αυτών και τυχόν διορθωτικά μέτρα δεν καταγράφηκαν στα οικεία πεδία αυτών. Σύμφωνα με τους εμπλεκόμενους φορείς, η μη τήρηση της υποχρέωσης **μηνιαίας**, κατ' ελάχιστον, υποβολής Δελτίου Παρακολούθησης, σύμφωνα με τη διαδικασία Δ6, οφείλεται στο ότι **το σύστημα ΟΠΣ ΤΑ επιτρέπει τη συμπλήρωση Δελτίου Παρακολούθησης μόνο κατά τις περιπτώσεις στις οποίες δηλώνονται δαπάνες παράλληλα με την πρόοδο υλοποίησης του έργου.** Εν προκειμένω, πέραν των αρχικών πληρωμών δεν πραγματοποιήθηκαν άλλες και, ως εκ τούτου, στάθηκε αδύνατη η ανάρτηση επιπλέον δελτίων παρακολούθησης, καθόσον το σύστημα δεν επιτρέπει την υποβολή τους, σε περίπτωση έλλειψης οικονομικού αντικειμένου (χωρίς την επισύναψη παραστατικών δαπάνης). Η προβληθείσα από τον Φορέα Υλοποίησης αδυναμία συμπλήρωσης εντός του ΟΠΣ ΤΑ δελτίου παρακολούθησης χωρίς την επισύναψη παραστατικών δαπάνης έρχεται σε αντίθεση με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών για το ΣΔΕ (βλ. υποσημείωση 37) καθώς και στη διαδικασία Δ6 του εγχειριδίου του ΣΔΕ (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 37 και 38) και δεν επιτρέπει την αποτύπωση της πραγματικής

εικόνας προόδου υλοποίησης του έργου εντός του ΟΠΣ ΤΑ (βλ. και κατωτέρω Κεφάλαιο IV παράγραφος 55), ανεξαρτήτως, του ότι δεν αιτιολογεί την πλημμελή συμπλήρωση των Δελτίων Παρακολούθησης που τελικώς υποβλήθηκαν.

Για το ελεγχόμενο έργο «**Ανακαινίσεις και Εκσυγχρονισμός Νοσοκομείων σε ολόκληρη την Ελλάδα**», στο οποίο είχαν, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, ενταχθεί 93 νοσοκομεία με 118 υποέργα και έχει ως μοναδικό ορόσημο την ολοκλήρωση των έργων ανακαινίσης σε 80 νοσοκομεία μέχρι και **31.12.2025**, ο έλεγχος, ο οποίος περιορίστηκε στην εξέταση των υποέργων (20 υποέργα) της 1ης ΥΠΕ, διαπίστωσε ότι: α) στο πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ ΤΑ δεν έχουν καταχωρηθεί Δελτία Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης για τα έργα υλοποίησης της 1^{ης} ΥΠΕ, με συνέπεια να μην τηρείται η σχετική διαδικασία (Δ2) του Εγχειριδίου του ΣΔΕ και β) επιπλέον δεν έχουν καταχωρηθεί τα κατ' ελάχιστον μηνιαία δελτία παρακολούθησης της υλοποίησης της σύμβασης για όσα από τα έργα αυτά είχαν συμβασιοποιηθεί (2 εξ' αυτών), δεδομένου ότι τα επικαλούμενα από τον φορέα, μετά τη διενέργεια του ελέγχου, τέσσερα δελτία, δεν είναι τα προβλεπόμενα δελτία παρακολούθησης της υλοποίησης Δ6_E2, αλλά τα τεχνικά δελτία της σύμβασης (Δ6_E1)³⁹, με συνέπεια να μην τηρείται η σχετική διαδικασία (Δ6) του Εγχειριδίου του ΣΔΕ. Η μη τήρηση των διαδικασιών αυτών έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία παρακολούθησης εντός του ΟΠΣ ΤΑ των σταδίων υλοποίησης των έργων, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι ως προς τα ενταγμένα στο έργο νοσοκομεία με φορέα υλοποίησης την 1η ΥΠΕ, από την επισκόπηση των αποφάσεων ένταξης και των σχετικών διακηρύξεων, προκύπτει μια καθυστέρηση περίπου 5 μηνών στις ημερομηνίες δημοσίευσης των διακηρύξεων σε σχέση με τις αναφερόμενες ως εκτιμώμενες στις αποφάσεις ένταξης.

Πλημμελής τήρηση των διαδικασιών των εξαμηνιαίων αναφορών (Διαδικασία 19) του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

40. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το οικείο κράτος μέλος υποβάλλει δύο φορές ετησίως έκθεση προόδου ως προς την υλοποίηση του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έως τα μέσα Απριλίου (και το αργότερο έως 30 Απριλίου) και στις αρχές Οκτωβρίου (και το αργότερο έως 15 Οκτωβρίου).

41. Συναφώς, οι οικείες διαδικασίες του Εγχειριδίου του ΣΔΕ (Δ19: Κατάρτιση και Υποβολή Εκθέσεων Προόδου του άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241) προβλέπουν ότι ο Φορέας Υλοποίησης υποχρεούται να συμπληρώσει σε επίπεδο έργου το «Δελτίο Προόδου Οροσήμων, Στόχων και Ενδιάμεσων

³⁹ Σύμφωνα με το οικείο εγχειρίδιο του ΣΔΕ μετά την υπογραφή της σύμβασης ο Φορέας Υλοποίησης καταχωρίζει αμελλητί στο ΟΠΣ ΤΑ στο έντυπο «Δ6_E1 Τεχνικό Δελτίο Σύμβασης» τα στοιχεία κάθε σύμβασης, μέσω της οποίας υλοποιείται η δράση ή έργο αρμοδιότητάς του και έκτοτε η πρόοδος υλοποίησης παρακολουθείται μέσω της διαδικασίας Δ6.

Βημάτων» (Έντυπο Δ19_E1), μεριμνώντας για την έγκαιρη ενημέρωση του ΟΠΣ ΤΑ, ως προς την κατάσταση προόδου των έργων αρμοδιότητάς του, που συμβάλλουν στην επίτευξη των οροσήμων/στόχων, η οποία (ενημέρωση) συνοδεύεται από κατάλληλη αιτιολόγηση/τεκμηρίωση. Ειδικότερα, ενημερώνει μέσω των εν λόγω Δελτίων για τα ορόσημα και τους στόχους για τα οποία έχει παρέλθει η ημερομηνία εκπλήρωσης τους τον μήνα που γίνεται η αναφορά καθώς και για εκείνα που έχουν προβλεπόμενη ημερομηνία εκπλήρωσης εντός των επόμενων 12 μηνών⁴⁰.

42. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστώθηκε καθυστερημένη υποβολή των Δελτίων Δ19_E1 στο σύνολο των ελεγχόμενων έργων (ανακαινίσεις νοσοκομείων 1^{ης} ΥΠΕ, ψηφιοποίηση αρχείων Κτηματολογίου, προγράμματα επανακατάρτισης εργαζομένων, Πανεπιστήμια αριστείας), η καθυστέρηση δε κυμάνθηκε από 15 ημέρες έως και 8,5 μήνες, γεγονός που καταδεικνύει την πλημμελή, τουλάχιστον κατά τα αρχικά στάδια, εφαρμογή της ανωτέρω διαδικασίας. Η πρακτική αυτή εγκυμονεί κινδύνους όσον αφορά τη διαμόρφωση έγκαιρης, πλήρους και ακριβούς εικόνας εκ μέρους της ΕΥΣΤΑ σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρίσκονται τα έργα/δράσεις του ΤΑΑ και τις ενέργειες που υπολείπονται, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη τυχόν διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση εμφάνισης καθυστερήσεων.

⁴⁰ Το αργότερο μέχρι το πρώτο 10ήμερο του Απριλίου και το τρίτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ο ΦΥ ενημερώνει το ΟΠΣ ΤΑ για την κατάσταση προόδου (progress status) κάθε οροσήμου/στόχου / βήματος παρακολούθησης ως εξής: α) για όσα έχει παρέλθει η προβλεπόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσής τους, η «κατάσταση προόδου» δύναται να θεωρηθεί «completed» ή «not completed» και β) για όσα αναμένεται να ολοκληρωθούν στο προσεχές μέλλον, η «κατάσταση προόδου» δύναται να θεωρηθεί «on track», «delayed» ή «completed». Ακολούθως, το Υπουργείο Ευθύνης διασφαλίζει την πληρότητα και ορθότητα των πληροφοριών που έχουν καταχωρηθεί από το ΦΥ στο ΟΠΣ ΤΑ και υποβάλλει αυτό στην ΕΥΣΤΑ. Η Δ/ση Συντονισμού & Παρακολούθησης Δράσεων / ΕΥΣΤΑ επιβεβαιώνει από πλευράς της την επάρκεια των υποβληθέντων από τα αρμόδια Υπουργεία στοιχείων, ενώ η Δ/ση Αναφορών & Δημοσιότητας / ΕΥΣΤΑ επιβεβαιώνει ότι έχουν υποβληθεί στο ΟΠΣ ΤΑ οι πληροφορίες για το σύνολο των οροσήμων / στόχων που περιλαμβάνονται στη σχετική περίοδο αναφοράς και μεριμνά για την έγκαιρη υποβολή τους στο πληροφοριακό σύστημα της Επιτροπής (FENIX).

III

Στην πλειονότητα των έργων ο έλεγχος κατέγραψε περιπτώσεις υποστελέχωσης των Φορέων Υλοποίησης. Για την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων του ΤΑΑ, οι εμπλεκόμενοι φορείς προσέφυγαν σε συμβάσεις με ιδιώτες αναδόχους (τεχνικούς συμβούλους) με αντικείμενο τη διοικητική υποστήριξη των Υπουργείων Ευθύνης/Φορέων Υλοποίησης για την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων. Ο υποστηρικτικός ρόλος των τεχνικών συμβούλων δεν απέτρεψε την πλημμελή εφαρμογή των διαδικασιών παρακολούθησης των έργων εντός ΟΠΣ ΤΑ. Σε αρκετές περιπτώσεις, καθυστερήσεις στην επίτευξη των οροσίων δεν εντοπίστηκαν ούτε στις, εκτός ΟΠΣ ΤΑ, αναφορές των τεχνικών συμβούλων. Οι υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων φορέων ουδόλως έχουν συνδράμει στον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Συμβάσεις διοικητικής υποστήριξης των εμπλεκόμενων φορέων

43. Στο άρθρο 3 περ. Β της προαναφερθείσας 119126/2021 ΥΑ για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ορίζεται ότι μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων Ευθύνης περιλαμβάνεται, πέραν της ευθύνης να προσδιορίζουν τους Φορείς Υλοποίησης για τα έργα της αρμοδιότητάς τους, «να μεριμνούν για τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα και επάρκεια αυτών να ανταποκριθούν στις αρμοδιότητες, στις υποχρεώσεις και στα καθήκοντα που αναλαμβάνουν να εκτελούν στο πλαίσιο του ΤΑΑ. Για τον σκοπό αυτό λαμβάνουν, εφόσον απαιτείται, συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης, όπως ενίσχυση της στελέχωσης, μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε άλλο ικανό φορέα μέσω σύναψης σύμβασης κ.λπ.».

44. Το πρόβλημα της υποστελέχωσης των Φορέων Υλοποίησης καταγράφηκε στην πλειονότητα των ελεγχόμενων έργων⁴¹ (ΔΥΠΑ, Υπουργείο Παιδείας – Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Ελληνικό Κτηματολόγιο). Στο πλαίσιο αυτό συνήφθηκαν συμβάσεις με εταιρείες Τεχνικών Συμβούλων με αντικείμενο την υποστήριξη στην υλοποίηση, διαχείριση και παρακολούθηση των δράσεων / υποδράσεων καθ' όλη την περίοδο υλοποίησής τους. Πλην όμως κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι α) η υποστηρικτική δράση των τεχνικών συμβούλων δεν λειτούργησε έτσι ώστε να αποτραπεί η πλημμελής εφαρμογή των Διαδικασιών Δ2 και Δ6 του Εγχειριδίου του ΣΔΕ και να διασφαλισθεί η καταγραφή των καθυστερήσεων στις ημερομηνίες εκπλήρωσης οροσίων στα αντίστοιχα έντυπα (βλ. παρατηρήσεις ανωτέρω, παράγραφος 39), και β) στις περισσότερες περιπτώσεις (πλην του έργου «Ψηφιοποίηση αρχείων για το Εθνικό Κτηματολόγιο») οι εκθέσεις των τεχνικών συμβούλων δεν περιείχαν

⁴¹ Έλλειψη δέκα στελεχών στη Διεύθυνση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ3) της ΔΥΠΑ (υπεύθυνη για την υλοποίηση και παρακολούθηση του φυσικού αντικείμενου του ελεγχόμενου έργου), είκοσι κενές οργανικές θέσεις στην Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας, ενώ στο Ελληνικό Κτηματολόγιο δεν προσδιορίστηκε ο αριθμός των στελεχών που έχουν εκπαιδευθεί στο ΣΔΕ – ΟΠΣ ΤΑ και έχουν οριστεί υπεύθυνοι για τη διαχείριση του ελεγχόμενου υποέργου.

αναφορές στις καθυστερήσεις, στις αιτίες αυτών ή στα ληφθέντα διορθωτικά μέτρα. Επισημαίνεται πάντως, ότι ο ρόλος των τεχνικών συμβούλων είναι υποστηρικτικός και δεν δύναται να υποκαθιστά τις προβλεπόμενες από το ΣΔΕ αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων για την ορθή τήρηση του ΟΠΣ ΤΑ με την καταχώριση όλων των αναγκαίων δεδομένων παρακολούθησης.

Παραδείγματα συμβάσεων για την υποστήριξη της υλοποίησης των δράσεων:

Για το ελεγχόμενο έργο «**Επιχορήγηση της ΔΥΠΑ για την υλοποίηση του έργου: Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης εργαζομένων σε όλους τους κλάδους με έμφαση στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες**», υπεγράφη στις 12.12.2022 σύμβαση για τη λειτουργία γραφείου διαχείρισης έργων (PMO), στο πλαίσιο της οποίας ο ιδιώτης ανάδοχος υποχρεούται, μεταξύ άλλων : α) στην έγκαιρη αναγνώριση καθυστερήσεων ή άλλων ζητημάτων κατά την υλοποίηση της μεταρρύθμισης και β) στη σύνταξη μηνιαίων εκθέσεων παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης του προγράμματος (βλ. σελ. 65 σύμβασης), ενώ σύμφωνα με το Υπουργείο Ευθύνης στο πλαίσιο της ανωτέρω σύμβασης προβλέπεται η ανάλυση κινδύνων και η υποβολή τριμηνιαίων αναφορών επικινδυνότητας. Αν και οι εκθέσεις αυτές, οι οποίες δημιουργούνται και τηρούνται εκτός του συστήματος ΟΠΣ ΤΑ, δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την υποχρέωση των Υπουργείων Ευθύνης να διασφαλίζουν την πλήρη και έγκαιρη καταχώριση από τον Φορέα Υλοποίησης στο ΟΠΣ ΤΑ των αναγκαίων δεδομένων για την παρακολούθηση των έργων του ΤΑΑ, επισημαίνεται ότι όσον αφορά το ελεγχόμενο υποέργο, παρόλο που το ορόσημο 139 επιτεύχθηκε με καθυστέρηση επτά μηνών, στο αντίστοιχο μητρώο κινδύνων / εκθέσεις επικινδυνότητας, που προσκομίστηκαν στην ομάδα ελέγχου, υπήρχε μόνο η επισήμανση ότι «δεν διαπιστώθηκε κάποιος ιδιαίτερα σημαντικός κίνδυνος».

Για το ελεγχόμενο υποέργο «**Πανεπιστήμια Αριστείας**» υπεγράφη σύμβαση με τεχνικούς συμβούλους τον Αύγουστο του 2022, λίγο πριν από την αρχική απόφαση ένταξης (125070/06.09.2022) του ελεγχόμενου υποέργου στο ΤΑΑ. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή και όπως προκύπτει και από τις απαντήσεις των ελεγχόμενων φορέων, οι Τεχνικοί Σύμβουλοι μεριμνούν για την έγκαιρη προετοιμασία των εμπλεκόμενων φορέων (ΥΕ και ΦΥ), προκειμένου να είναι πλήρης η καταχώριση των στοιχείων και συντάσσουν σχετικές αναφορές. Πλην από την επισκόπηση αναφορών των Τεχνικών Συμβούλων, οι οποίες, ενδεικτικά, προσκομίστηκαν στην ομάδα ελέγχου, προκύπτει ότι σε αυτές αποτυπώνεται απλώς η πρόοδος της καταχώρισης των σχετικών Δελτίων, χωρίς να αναφέρονται τυχόν καθυστερήσεις, αιτίες καθυστέρησης καθώς και τα ληπτέα διορθωτικά μέτρα, παρόλο που συντάχθηκαν σε περίοδο καθυστέρησης της επίτευξης του οροσήμου 147. Επισημαίνεται βεβαίως ότι σε κάθε περίπτωση οι αναφορές αυτές, οι οποίες δημιουργούνται εκτός ΟΠΣ ΤΑ, δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την υποχρέωση των Υπουργείων Ευθύνης να διασφαλίζουν την πλήρη και έγκαιρη καταχώριση από τον Φορέα Υλοποίησης στο ΟΠΣ ΤΑ των αναγκαίων δεδομένων για την παρακολούθηση των έργων.

Παράδειγμα καλής πρακτικής

Στο ελεγχόμενο υποέργο «Ψηφιοποίηση αρχείου υποθηκοφυλακείων για το Εθνικό Κτηματολόγιο – Υπόεργο 7^A» τμήμα του αντικειμένου του περιλάμβανε την παροχή τεχνικής υποστήριξης από τεχνικό σύμβουλο προς τον Φορέα Υλοποίησης, η σχετική δε σύμβαση υπεγράφη τον Αύγουστο του 2023. Αν και η υποστηρικτική δράση του τεχνικού συμβούλου δεν μπορεί να υποκαταστήσει την υποχρέωση του Φορέα Υλοποίησης για την τήρηση της διαδικασίας Δ6: Παρακολούθηση υλοποίησης έργων και την υποβολή στο πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ ΤΑ των εντύπων Δ6_Ε2 με καταγραφή των καθυστερήσεων και των τυχόν διορθωτικών μέτρων, εντούτοις στις μηνιαίες εκθέσεις του τεχνικού συμβούλου, ο έλεγχος διαπίστωσε ότι υπήρχε σαφής αναφορά στις καθυστερήσεις επίτευξης του οροσήμου 94, στις αιτίες των καθυστερήσεων αυτών καθώς και προτεινόμενες δράσεις/ενέργειες για την αντιμετώπισή τους.

Μονάδες/Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων φορέων

45. Στο άρθρο 3 περ. Β της προαναφερθείσας απόφασης του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών 119126/2021 για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ορίζεται ότι μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων Ευθύνης περιλαμβάνεται η παρακολούθηση της συνολικής προόδου των Δράσεων και Έργων του Υπουργείου, ενώ στην περίπτωση Γ της ανωτέρω απόφασης ορίζεται ότι οι Φορείς Υλοποίησης είναι, μεταξύ άλλων, υπεύθυνοι για την αποτελεσματική υλοποίηση των Δράσεων/Έργων και την επίτευξη των οροσήμων και στόχων αυτών. Περαιτέρω, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου των φορέων αποτελεί ειδική υπηρεσία με κύρια αποστολή την αρμοδιότητα άσκησης ελέγχων και επισκοπήσεων στην εσωτερική λειτουργία τους. Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου έχει, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους επιχειρησιακούς στόχους: α. τον έλεγχο των συστημάτων διακυβέρνησης και λειτουργίας, με σκοπό την υποστήριξη του φορέα στην επίτευξη των στρατηγικών του στόχων, β. την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου και γ. την αξιολόγηση της λειτουργίας, των δραστηριοτήτων και των προγραμμάτων του φορέα, βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

46. Μέχρι και την περίοδο διενέργειας του ελέγχου, οι μονάδες/υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των Φορέων Υλοποίησης και των Υπουργείων Ευθύνης δεν είχαν προβεί σε αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ. Για παράδειγμα δεν είχαν καταγράψει πρόσθετες διαδικασίες και δικλίδες (πέραν εκείνων που περιλαμβάνονται στο ΣΔΕ), ούτε είχαν ζητήσει την ανάπτυξή τους, για την αντιμετώπιση κινδύνων που αφορούν ειδικά στην παρακολούθηση και εποπτεία των ενταγμένων στο ΤΑΑ έργων⁴² και δεν είχαν εντάξει σχετικούς ελέγχους υλοποιούμενων έργων του ΤΑΑ στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων τους. Σε μία

⁴² Σημειώνεται ότι μετά τη διενέργεια του ελέγχου, το Υπουργείο Υγείας αναφέρει ότι έχει αναθέσει σε εξωτερικό σύμβουλο τη σύνταξη εγχειριδίου διαδικασιών, το οποίο επρόκειτο να παραδοθεί στα μέσα Σεπτεμβρίου 2024.

μάλιστα περίπτωση (Υπουργείο Παιδείας), δεδομένου ότι η επιτελική δομή ΕΣΠΑ (διευθύνσεις της οποίας έχουν αναλάβει την αρμοδιότητα να λειτουργούν ως Υπουργείο Ευθύνης και Φορέας Υλοποίησης) δεν υπάγεται στον Οργανισμό του Υπουργείου αλλά απευθείας στον Υπουργό, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου θεωρεί ότι δεν έχει αρμοδιότητα για την παρακολούθηση των έργων του ΤΑΑ. Η συνδρομή των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων φορέων στην παρακολούθηση των εσωτερικών διαδικασιών και δικλίδων που εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση των έργων, ιδίως μέσω του ελέγχου της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών του ΣΔΕ αλλά και της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας αυτών, θα μπορούσε να αποτελέσει μια επιπρόσθετη δικλίδα για τον έγκαιρο εντοπισμό και την άμεση γνωστοποίηση τυχόν καθυστερήσεων και των λόγων πρόκλησής τους.

IV

Οι ελλείψεις στην διασυνδεσιμότητα του ΟΠΣ ΤΑ με άλλα πληροφοριακά συστήματα και οι αδύναμες δικλίδες αυτού (χειροκίνητες διαδικασίες, έλλειψη πρωτοκόλλων επικοινωνίας, δυνατότητας παραγωγής συνδυαστικών αναφορών, υποχρεωτικών πεδίων προς συμπλήρωση στα σχετικά έντυπα και αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων) πλήττουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του, όσον αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπιση του κινδύνου των καθυστερήσεων. Στην πλειονότητα των ελεγχόμενων έργων, η πρόοδος της υλοποίησης των έργων παρακολουθείται, κυρίως, βάσει αναφορών τεχνικών συμβούλων ή συντονιστικών επιτροπών ή, σε μία περίπτωση, βάσει εργαλείων διαχείρισης έργων (project management tools), δηλαδή εξωσυστημικά, εκτός ΟΠΣ ΤΑ.

47. Το «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης» (ΟΠΣ ΤΑ) είναι το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων που έχει προσαρμοστεί για τις ανάγκες του ΤΑΑ και στο οποίο καταχωρούνται τα δεδομένα που αφορούν το Ταμείο/ΤΑΑ και ειδικότερα τα στοιχεία προγραμματισμού, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των Δράσεων και Έργων αυτού. Η **αρμοδιότητα για την καταχώριση των δεδομένων του ΟΠΣ ΤΑ ανήκει στις αρχές και τους φορείς που εφαρμόζουν τις διαδικασίες των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ)**, η δε καταχώριση έχει ως στόχο, σύμφωνα με τις οικείες ρυθμίσεις⁴³, την παρακολούθηση της υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων, την αυτοματοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και τη χρονολογική παρακολούθησή τους, καθώς και τη διασφάλιση της μη σύγκρουσης συμφερόντων, της μη διπλής χρηματοδότησης και της αποφυγής περιπτώσεων απάτης και διαφθοράς. Επίσης προβλέπεται ότι το ΟΠΣ ΤΑ διασυνδέεται α) με

⁴³ Βλ. ειδικότερα άρθρο 13 της ΥΑ 119126/2021 για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

το ΟΠΣ ΕΣΠΑ παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με συνέργειες ή συμπληρωματικότητα με άλλα έργα που λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα Ταμεία της Ένωσης, β) το ΟΠΣ ΠΔΕ (άλλως e-pde)⁴⁴, ανταλλάσσοντας δεδομένα που αφορούν σε στοιχεία ένταξης των έργων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, κατανομών, χρηματοδοτήσεων, πληρωμών και τιμολόγησης έργων και γ) με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα το οποίο επιτρέπει τη διασύνδεση, όπως το Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

48. Η δυνατότητα ενός πληροφοριακού συστήματος να διασφαλίζει αποτελεσματικά την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων εξαρτάται από την **πληρότητα και ποιότητα των εισαγομένων στο σύστημα στοιχείων**, υπό την έννοια ότι το σύστημα καλύπτει, στο μέτρο του εφικτού, όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με τις διαδικασίες που έχει ορίσει το ΣΔΕ, διασυνδέεται με την πληροφόρηση που τηρείται και σε άλλες πλατφόρμες, η παρεχόμενη πληροφόρηση είναι επίκαιρη και υφίστανται διαδικασίες ελέγχου για εκείνα τα στοιχεία υλοποίησης των δράσεων/έργων που δεν καλύπτονται από διασταυρώσεις, λόγω μη διασυνδεσιμότητας με στοιχεία που τυχόν τηρούνται σε άλλες πλατφόρμες. Συναφώς, επισημαίνεται ότι στην σελ. 811 του ΕΣΑΑ – Μέρος 3. Συμπληρωματικότητα και εφαρμογή του Σχεδίου προβλεπόταν, μεταξύ άλλων, **η διαλειτουργικότητα με τα πληροφοριακά συστήματα των Φορέων Υλοποίησης** με την αιτιολογία ότι «Η διαλειτουργικότητα των ΠΣ θα παρέχει μέγιστο συντονισμό με άλλους εμπλεκόμενους φορείς, θα μειώσει το διοικητικό φόρτο και θα εξασφαλίσει μεγαλύτερη διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαδικασία διαχείρισης και ελέγχου».

Ελλείψεις διασυνδεσιμότητας του ΟΠΣ ΤΑ

49. Αναφορικά με το ζήτημα της διασύνδεσης του ΟΠΣ ΤΑ με άλλα πληροφοριακά συστήματα, διαπιστώθηκε ότι υφίσταται διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων ΟΠΣ ΤΑ και ΟΠΣ ΠΔΕ (άλλως e-pde), το οποίο παρακολουθεί την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Πλην όμως, όσον αφορά τη σύναψη και παρακολούθηση των διαδικασιών ανάθεσης και υλοποίησης των συμβάσεων των ελεγχόμενων έργων, δεν υφίσταται διασύνδεση του ΚΗΔΜΗΣ με τα πληροφοριακά συστήματα ούτε του ΟΠΣ ΤΑ ούτε του ΟΠΣ ΠΔΕ. Περαιτέρω, για την υποστήριξη των διαδικασιών που προβλέπονται στο ΣΔΕ αξιοποιούνται μεν στοιχεία από άλλα πληροφοριακά

⁴⁴ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, στο οποίο καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν στην πραγματοποίηση της χρηματοδότησης και των πληρωμών Δράσεων και Έργων, καθώς και στην εισροή σχετικών εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

συστήματα, όπως το Arachne⁴⁵, Fenix⁴⁶, κρατικών ενισχύσεων, χωρίς όμως να υπάρχει διασύνδεση μεταξύ αυτών και του ΟΠΣ ΤΑ. Εξάλλου, ιδίως στην περίπτωση των έργων (βλ. ανακαινίσεις νοσοκομείων) το υφιστάμενο ΟΠΣ ΤΑ δεν έχει την δυνατότητα άντλησης, μέσω διαλειτουργικότητας, στοιχείων από εφαρμογές που παρακολουθούν το φυσικό αντικείμενο κάθε υποέργου, όπως το Ηλεκτρονικό Ημερολόγιο Έργου, το οποίο συμπληρώνεται μηνιαία από τον επιβλέποντα μηχανικό του Έργου.

50. Εξάλλου, σε αρκετές περιπτώσεις, οι εμπλεκόμενοι Φορείς Υλοποίησης χρησιμοποιούν παράλληλα δικά τους πληροφοριακά συστήματα ή αρχεία παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων (ΤΑΠΠΕΔ, 1^Η ΥΠΕ, Ελληνικό Κτηματολόγιο) ή έχουν προβεί (ΔΥΠΑ) ή πρόκειται να προβούν (Υπουργείο Παιδείας) στη δημιουργία ξεχωριστού πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης των έργων, τα οποία χειρίζονται άλλοι φορείς εκτός του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχων (ΣΔΕ) του ΤΑΑ, συστήματα για τα οποία, επίσης, δεν υφίσταται διασυνδεσιμότητα με το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ ΤΑ.

Παραδείγματα παράλληλων, εκτός ΟΠΣ ΤΑ, πληροφοριακών συστημάτων ή αρχείων:

Η 1^η Υγειονομική Περιφέρεια (Φορέας υλοποίησης για το ελεγχόμενο υποέργο ανακαινίσεις νοσοκομείων για 20 υποέργα σε νοσοκομεία αρμοδιότητας της) χρησιμοποιεί εξωσυστημική πλατφόρμα διαχείρισης εγγράφων (sharepoint) εκτός ΟΠΣ ΤΑ, κοινή με τους λοιπούς εμπλεκόμενους στην υλοποίηση των έργων φορείς (Υπουργείο Υγείας, ΤΑΠΠΕΔ), ενώ για την πληροφόρηση της Διοίκησης της 1^{ης} ΥΠΕ και του Υπουργείου Υγείας αξιοποιείται συγκεντρωτική αναφορά της προόδου υλοποίησης και της τρέχουσας κατάστασης έργων σε εξωσυστημικό αρχείο (excel), που καταρτίζεται από στελέχη της.

Το ΤΑΠΠΕΔ (διενεργούσα αρχή για τη διεξαγωγή των διαγωνιστικών διαδικασιών που αφορούν τα ελεγχόμενα υποέργα για την ανακαίνιση των νοσοκομείων), πέραν της ως άνω εξωσυστημικής πλατφόρμας διαχείρισης εγγράφων, χρησιμοποιεί για την εσωτερική (από το ίδιο) παρακολούθηση της υλοποίησης των υποέργων το εργαλείο διαχείρισης Microsoft Project.

⁴⁵ Ολοκληρωμένο εργαλείο ΤΠ για την εξόρυξη και εμπλουτισμό δεδομένων, το οποίο ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με στόχο να στηρίζει τις διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών στους διοικητικούς ελέγχους που πραγματοποιούν στον τομέα των Διαρθρωτικών Ταμείων. Το σύστημα αυτό δημιουργεί μια **βάση δεδομένων** για τα έργα στον τομέα των Διαρθρωτικών Ταμείων, η οποία περιέχει τα **δημοσιοποιημένα στοιχεία** που αφορούν τα έργα, τους δικαιούχους, τις συμβάσεις και τους αναδόχους (π.χ. στοιχεία για τους εργολάβους, τα μέλη κοινοπραξιών, τις επιχειρήσεις, τους μετόχους, κατάλογος κυρώσεων και μέτρων επιβολής για άτομα ή επιχειρήσεις), **ώστε να εντοπίζονται, βάσει συγκεκριμένων δεικτών κινδύνου, οι κίνδυνοι απάτης, σύγκρουσης συμφερόντων ή παρατυπιών**. Το σύστημα αυτό δεν χρησιμοποιείται για αυτόματο αποκλεισμό δικαιούχων, αλλά για προειδοποιήσεις κινδύνων που συμβάλλουν στη βελτίωση των διαχειριστικών επαληθεύσεων.

⁴⁶ Σύστημα Διαχείρισης Πληροφοριών που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μέσω του συστήματος αυτού υποβάλλουν τα κράτη μέλη τα αιτήματα πληρωμής (βλ. Διαδικασία 17 του οικείου εγχειριδίου του ΣΔΕ).

Στο πλαίσιο του ελεγχόμενου έργου για τα προγράμματα επανακατάρτισης εργαζομένων, ο Φορέας Υλοποίησης ΔΥΠΑ συνήψε προγραμματική σύμβαση (24.6.2022) με το ν.π.ι.δ. Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ITYE) «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» για την εφαρμογή/χρήση ενός πληροφοριακού συστήματος για την παρακολούθηση και υλοποίηση των καταρτίσεων των ωφελουμένων της ΔΥΠΑ, με την υποστήριξη από τον ΔΙΟΦΑΝΤΟ, μέσω της χρήσης του Πληροφοριακού Συστήματος Voucher. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε πλατφόρμα με υποσυστήματα για την καταχώριση αιτήσεων από τους ωφελούμενους, για την καταχώριση των προγραμμάτων κατάρτισης από τα Κέντρα Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ) ή τα Ιδιωτικά Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) και για τον έλεγχο των προγραμμάτων και των παρουσιών. Συνεπώς η πρωτογενής πληροφόρηση δεν αντλείται από το πληροφοριακό σύστημα της ΔΥΠΑ αλλά από το νπιδ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, αν και η ΔΥΠΑ πραγματοποιεί διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις για την τήρηση των διαδικασιών υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης.

Για τα Πανεπιστήμια Αριστείας, με τη 1786/3.4.2023 τροποποίηση της αρχικής σύμβασης διοικητικής υποστήριξης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού από εταιρεία Τεχνικών Συμβούλων προβλέπεται η δημιουργία και χρήση Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας, μεταξύ άλλων, και για τη διαχείριση του ελεγχόμενου υποέργου.

51. Η παράλληλη χρήση διαφορετικών πληροφοριακών συστημάτων ή διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων διαχείρισης και παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων, εκτός ΟΠΣ ΤΑ, σε συνδυασμό με την έλλειψη διασυνδεσιμότητάς τους με το πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ ΤΑ συνεπάγεται κινδύνους ως προς τη διασφάλιση της πληρότητας και της ακρίβειας των στοιχείων που καταχωρούνται στο ΟΠΣ ΤΑ, κίνδυνοι που επιτείνονται και λόγω της πλημμελούς καταχώρισης των δεδομένων υλοποίησης στα αντίστοιχα δελτία εντός του ΟΠΣ ΤΑ (Δ2 και Δ6), ενώ δυσχεραίνει την αποτελεσματική παρακολούθηση της προόδου των έργων εκ μέρους της ΕΥΣΤΑ.

Ελλείψεις ή και αδυναμίες των εσωτερικών δικλίδων του συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για την υποστήριξη του ΟΠΣ ΤΑ στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του κινδύνου καθυστέρησης

52. Ως εσωτερικές δικλίδες νοούνται οι ολοκληρωμένες διαδικασίες, οι οποίες πραγματοποιούνται από τη διοίκηση και το προσωπικό του φορέα και έχουν σχεδιασθεί ώστε να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους και να παρέχουν εύλογη διασφάλιση ότι για την επίτευξη της αποστολής του επιτυγχάνονται στόχοι όπως εκτέλεση εύρυθμων, δεοντολογικών, οικονομικών και αποδοτικών λειτουργιών, εκπλήρωση των υποχρεώσεων λογοδοσίας, συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς και διασφάλιση των πόρων έναντι απώλειας, κακής χρήσης και ζημίας. Μεταξύ των δικλίδων, δηλαδή των διαδικασιών, του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ενός φορέα, περιλαμβάνονται και οι δικλίδες που αφορούν στην επάρκεια και την προστασία του πληροφοριακού συστήματος του φορέα και οι οποίες, μεταξύ άλλων, μπορεί να διασφαλίζουν τον έλεγχο της εγκυρότητας κατά την καταχώριση δεδομένων, τον έλεγχο της ακρίβειας των

δεδομένων, την αποτροπή ή τον εντοπισμό μη εγκεκριμένης πρόσβασης στο πληροφοριακό σύστημα κ.ά. Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν μια σειρά από ελλείψεις στις δικλίδες του ΟΠΣ ΤΑ για την πρόληψη και αντιμετώπιση του κινδύνου καθυστερήσεων.

53. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω παράγραφος 34) δεν προβλέπονται και συνεπώς δεν υφίστανται στο ΟΠΣ ΤΑ αυτοματοποιημένες ειδοποιήσεις για τις κρίσιμες ημερομηνίες σε κάθε στάδιο υλοποίησης των έργων. Εξαιρείται η διαδικασία Δ2, για την οποία προβλέπεται ότι η εξέταση της προόδου των έργων, κατά το στάδιο της ωρίμανσης, συνεπικουρείται από αυτόματες ειδοποιήσεις για τις κρίσιμες ημερομηνίες ολοκλήρωσης των ενεργειών ωρίμανσης, αν και οι ρυθμίσεις αυτές δεν εφαρμόστηκαν στην πράξη. Σημειώνεται ότι μετά τη διενέργεια του ελέγχου, η ΕΥΣΤΑ βεβαιώνει ότι πρόσθεσε διαδικασία alert, εντός του ΟΠΣ ΤΑ, σε περίπτωση που παρέλθει ο χρόνος εκπλήρωσης οροσήμου. Αν και πρόκειται για βήμα προόδου προς τη σωστή κατεύθυνση, επισημαίνεται, εντούτοις, ότι η έλλειψη δικλίδων εντός του ΟΠΣ ΤΑ για την ενημέρωση/υπενθύμιση όχι μόνο της παρόδου της προθεσμίας εκπλήρωσης του οροσήμου αλλά και για την πάροδο όλων των ημερομηνιών – σταθμών στα κρίσιμα στάδια υλοποίησης του έργου, βάσει αναλυτικού χρονοδιαγράμματος του κάθε έργου, ενδέχεται να δυσχεράνει τον έγκαιρο εντοπισμό και την αποτροπή τυχόν καθυστερήσεων. Και τούτο διότι η ειδοποίηση θα λειτουργεί μετά την πάροδο της καταληκτικής προθεσμίας ολοκλήρωσης του έργου και όχι επίκαιρα σε προγενέστερα στάδια της διαδικασίας ωρίμανσης και υλοποίησής του, στα οποία όμως η διαπίστωση τυχόν καθυστερήσεων δημιουργεί κινδύνους μη εμπρόθεσμης ολοκλήρωσης και κατ' επέκταση μη επίτευξης οροσήμων που συνδέονται με το έργο αυτό.

54. Ο κίνδυνος του μη έγκαιρου εντοπισμού καθυστερήσεων επιτείνεται από το γεγονός ότι το σύστημα του ΟΠΣ ΤΑ δεν προβλέπει την ύπαρξη υποχρεωτικών πεδίων στα έντυπα προς συμπλήρωση (δηλαδή πεδία που αν δεν συμπληρωθούν, δεν επιτρέπεται η υποβολή και ανάρτηση του εντύπου στο ΟΠΣ ΤΑ) και ιδίως στα πεδία «προβλήματα/επιπλοκές» των δελτίων Δ2 και Δ6, στα οποία οι Φορείς Υλοποίησης θα πρέπει α) είτε να βεβαιώνουν υποχρεωτικά ότι δεν υπάρχουν επιπλοκές, τεκμηριωμένα, αναφέροντας το στάδιο εξέλιξης της υλοποίησης του έργου, είτε β) σε περίπτωση επιπλοκών να σημειώνουν τις επιπλοκές, τυχόν καθυστερήσεις, τις αιτίες αυτών, την επιρροή τους στην επίτευξη του οροσήμου και τα διορθωτικά μέτρα που πρόκειται να ληφθούν για την αντιμετώπισή τους, χωρίς να είναι εφικτή η δυνατότητα υποβολής του δελτίου με κενό στο σχετικό πεδίο ή με απλή μετακύλιση εκτιμώμενων ημερομηνιών.

55. Εξάλλου, παρόλο που σύμφωνα με την οικεία Υπουργική Απόφαση του ΣΔΕ⁴⁷ ο Φορέας Υλοποίησης υποχρεούται να ενημερώνει ανά μήνα το ΟΠΣ ΤΑ για την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου και την πρόοδο του οικονομικού αντικείμενου του έργου σε επίπεδο δαπανών και τιμολογίων και ενώ στο έντυπο του Δελτίου Παρακολούθησης (Δ6 Ε2) περιέχεται σχετικά Ενότητα Β, η οποία υποδιαιρείται στο Τμήμα Β1 «Υλοποιηθέν Φυσικό Αντικείμενο» και στο Τμήμα Β2 «Πληρωμές έναντι παραστατικών», εντούτοις, κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι παρά την εν λόγω διάκριση μεταξύ φυσικού

⁴⁷ Βλ. ειδικότερα άρθρο 5 παρ. 10 και 11 της απόφασης του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών 119126/2021 για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

και οικονομικού αντικειμένου και την πρόβλεψη αντίστοιχων πεδίων προς συμπλήρωση, υφίσταται αδυναμία συμπλήρωσης εντός του ΟΠΣ ΤΑ του Δελτίου Παρακολούθησης, ως προς το σκέλος της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου (τμήμα Β1), στην περίπτωση που δεν έχουν γίνει πληρωμές και δεν έχει συμπληρωθεί το αντίστοιχο πεδίο (τμήμα Β2), με αποτέλεσμα να μην παρέχεται στην ΕΥΣΤΑ, μέσω του πληροφοριακού συστήματος, η πραγματική εικόνα της προόδου υλοποίησης του έργου. Σημειώνεται ότι μετά τη διενέργεια του ελέγχου, η ΕΥΣΤΑ αναφέρει ότι το πρόβλημα αυτό οφείλεται στο ότι το ΟΠΣ ΤΑ αναπτύχθηκε πάνω στην υφιστάμενη πλατφόρμα ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ, με αποτέλεσμα ο σχεδιασμός των δελτίων του ΤΑΑ να επηρεαστεί από τον προϋφιστάμενο σχεδιασμό που αφορά τα λοιπά Ταμεία (π.χ. ΕΣΠΑ), των οποίων η παρακολούθηση γίνεται βάσει της ροής των δαπανών και όχι τιθέμενων Οροσήμων και Στόχων. Επιπλέον, βεβαιώνει ότι σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΕ) προέβη σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την επίλυση του προβλήματος.

56. Περαιτέρω, δεν έχουν οριστεί πρωτόκολλα επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ΕΥΣΤΑ, Υπουργεία Ευθύνης και Φορείς Υλοποίησης) και συναφώς δεν υφίστανται καθορισμένες και τυποποιημένες διαδικασίες επικοινωνίας για την παρακολούθηση των έργων σε όλα τους τα στάδια, οι οποίες να καταγράφονται εντός του ΟΠΣ ΤΑ. Ειδικότερα, όσον αφορά τα ελεγχόμενα έργα, οι εμπλεκόμενοι φορείς αναφέρθηκαν σε διαδικασίες άτυπης μεταξύ τους επικοινωνίας (με ενημερωτικά σημειώματα, email και τηλεφωνική επικοινωνία), εκτός του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ, για την παρακολούθηση της εξέλιξης της προόδου των έργων και την αντιμετώπιση των τυχόν καθυστερήσεων. Ελλείπει δε και της απαιτούμενης έγκαιρης και πλήρους καταχώρισης των αναγκαίων δεδομένων και στοιχείων στα δελτία ωρίμανσης και παρακολούθησης υλοποίησης των έργων (βλ. παρατηρήσεις για τις διαδικασίες Δ2 και Δ6 ανωτέρω παράγραφοι 35 - 39) η παρακολούθηση της εξέλιξης υλοποίησης των οροσήμων γίνεται κατόπιν επαφής – επικοινωνίας από την ΕΥΣΤΑ, μέσω τηλεφώνου ή email με τους φορείς υλοποίησης και τα Υπουργεία Ευθύνης, και όχι μέσω καθορισμένων και τυποποιημένων διαδικασιών, τα αποτελέσματα των οποίων να καταγράφονται εντός του ΟΠΣ ΤΑ.

57. Επιπροσθέτως, λόγω του ότι το σύστημα ΟΠΣ ΤΑ δεν υποστηρίζει τη δημιουργία συνδυαστικών αναφορών, δηλαδή αναφορών που να συνδυάζουν τα στοιχεία/δεδομένα που απορρέουν από διαφορετικά έγγραφα εντός του ΟΠΣ ΤΑ (π.χ τεχνικά δελτία, δελτία ωρίμανσης, δελτία παρακολούθησης), ορισμένες από τις αναφορές, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τα στελέχη της ΕΥΣΤΑ για την παρακολούθηση των έργων, παράγονται με χειροκίνητες διαδικασίες από το προσωπικό του Τμήματος Ψηφιακής Υποστήριξης αυτής. Συγκεκριμένα, το αρμόδιο στέλεχος συνδυάζει τις εξαγόμενες αναφορές του υποσυστήματος Oracle bi του ΟΠΣ ΤΑ και δημιουργεί αρχεία Excel, τα οποία επικαιροποιεί σε τακτά χρονικά διαστήματα. Όσον αφορά τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς (Υπουργεία Ευθύνης, Φορείς Υλοποίησης), σε αρκετές περιπτώσεις, ο έλεγχος διαπίστωσε ότι η πληροφόρηση για την πορεία υλοποίησης των οροσήμων εμπεριέχεται σε αρχεία τύπου Excel, τα οποία διαμορφώνονται εκτός των προβλεφθεισών διαδικασιών του ΣΔΕ και διακινούνται εκτός ΟΠΣ ΤΑ.

Παραδείγματα άτυπης επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκομένων φορέων καθώς και δημιουργίας και διακίνησης αρχείων εκτός ΟΠΣ ΤΑ:

Για τα «**Πανεπιστήμια Αριστείας**» δεν έχουν οριστεί γραπτώς πρωτόκολλα μεταξύ των εμπλεκομένων φορέων για την επιτάχυνση της διάχυσης της πληροφόρησης από την κατώτερη προς την ανώτερη βαθμίδα, ώστε να γνωστοποιούνται άμεσα οι κίνδυνοι καθυστερήσεων και οι αιτίες πρόκλησής τους. Η επικοινωνία για το έργο, σύμφωνα με το Υπουργείο Ευθύνης, βασίζεται στον Τεχνικό Σύμβουλο, ειδικότερα δε το Υπουργείο υποστηρίζει ότι υφίσταται εξωσυστημική ροή πληροφορίας (γραπτές αναφορές και ηλεκτρονική αλληλογραφία με Τεχνικούς Συμβούλους) για τον εντοπισμό των καθυστερήσεων. Επισημαίνεται ωστόσο ότι δεν προσκομίστηκε, κατά τον έλεγχο, υλικό τεκμηρίωσης, αφού οι υποβληθείσες από τους Τεχνικούς Συμβούλους εκθέσεις/πίνακες αναφέρονταν στην πρόοδο καταχώρισης των δελτίων και όχι στις καθυστερήσεις ή στις αιτίες καθυστέρησης του οροσήμου 147.

Στο πλαίσιο του ελεγχόμενου υποέργου για τις ανακαινίσεις των νοσοκομείων αρμοδιότητας της 1^{ης} ΥΠΕ, ο έλεγχος στο Υπουργείο Ευθύνης (Υπουργείο Υγείας) διαπίστωσε ότι η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων γίνεται μέσω αρχείου τύπου Excel, το οποίο επικαιροποιείται από μια ολιγομελή Ομάδα (συμμετέχουν σε αυτήν εκπρόσωποι του Συντονιστικού Συλλογικού Οργάνου του Υπουργείου, ένας εκπρόσωπος της 1^{ης} ΥΠΕ και ένας εκπρόσωπος του ΤΑΠΠΕΔ), η οποία ενεργεί ως άτυπη Επιτροπή παρακολούθησης -σε καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση- των επιμέρους υποέργων προς υποβοήθηση του έργου του Συντονιστικού συλλογικού Οργάνου (Task Force) που έχει συγκροτηθεί για την παρακολούθηση και επιτάχυνση της υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων του ΤΑΑ αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας⁴⁸. Το αρχείο excel, το οποίο παράγει και επικαιροποιεί η άτυπη Επιτροπή εποπτείας, διακινείται μεταξύ των μελών της περιοδικά και περιέχει δεδομένα επισκόπησης της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης μετά τη συμβασιοποίηση των έργων τα οποία καταχωρούνται ως πληροφορίες μέσω data entry από τα μέλη της Επιτροπής αυτής.

Όσον αφορά το ελεγχόμενο έργο για τα **προγράμματα επανακατάρτισης εργαζομένων**, σύμφωνα με τις απαντήσεις του Φορέα Υλοποίησης (ΔΥΠΙΑ) στο ερωτηματολόγιο του ελέγχου, πολλές από τις διαδικασίες του ΣΔΕ αποτυπώθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ μετά την έναρξη υλοποίησης του έργου, με αποτέλεσμα πολλές ενέργειες να γίνουν μέσω ανταλλαγής email και όχι με τη χρήση του ΟΠΣ ΤΑ. Στο πλαίσιο του ελεγχόμενου έργου η πληροφόρηση για τα στατιστικά στοιχεία των αιτήσεων ανέργων/εργαζομένων (πληροφορίες για αριθμό ωφελουμένων που επέλεξαν πρόγραμμα, ξεκίνησαν κατάρτιση, αποχώρησαν από κατάρτιση, πιστοποιήθηκαν κ.λπ.) γίνεται μέσω αναφορών (με τη μορφή αρχείων Excel) που αποστέλλονται από το ν.π.ι.δ.

⁴⁸ Η άτυπη αυτή Επιτροπή έχει ουσιαστικά αναλάβει το συντονιστικό και εποπτικό ρόλο που έχει τυπικά ανατεθεί στο Συντονιστικό συλλογικό όργανο για την παρακολούθηση και την επιτάχυνση της υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων του Τ.Α.Α., ευθύνης του Υπουργείου Υγείας (αριθμ. 2214/21-06-22 αποφ. Υπουργού Υγείας) και φαίνεται ότι λειτουργεί κατόπιν άτυπης εξουσιοδότησής του.

ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ενώ σύμφωνα με τον Φορέα Υλοποίησης «το ΟΠΣ ΤΑ δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες του ΦΥ ΔΥΠΑ, καθώς δεν μπορεί να υποστηρίξει τον μεγάλο όγκο δεδομένων που καλείται η ΔΥΠΑ να υποβάλει π.χ. για τους δικαιούχους το μέγιστο όριο εγγραφών είναι οι 700, τη στιγμή που το έργο της κατάρτισης εργαζομένων έχει μέχρι στιγμής περίπου 100.000 δικαιούχους (...))»

Στο πλαίσιο του ελεγχόμενου έργου για την **ψηφιοποίηση του αρχείου για το Εθνικό Κτηματολόγιο**, οι εμπλεκόμενοι φορείς ενημερώνονται μέσω συναντήσεων και απομακρυσμένης επικοινωνίας και με τη σύνταξη μη τυποποιημένων αναφορών υπό μορφή αρχείων τύπου Excel. Ειδικότερα, ο Φορέας Υλοποίησης (Ελληνικό Κτηματολόγιο) υποβάλλει άτύπως, εκτός ΣΔΕ, στο Υπουργείο Ευθύνης μηνιαία αναφορά παρακολούθησης του έργου. Η αναφορά αυτή, μέσω αρχείου Excel, αποτυπώνει το αντικείμενο του έργου, τον κωδικό του (MIS), καθώς και αριθμητικά απόλυτα και ποσοστιαία μεγέθη για την επίτευξη του επίκαιρου οροσήμου μετρούμενου σε σελίδες ψηφιοποίησης. Παράλληλα και εντός του Υπουργείου Ευθύνης τηρούνται άτυπες, εκτός ΣΔΕ και μέσω Excel, αναφορές, οι οποίες αποτυπώνουν την πρόοδο υλοποίησης των έργων ψηφιοποίησης και τα προβλήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο των Ομάδων Συντονισμού (Task Force).

58. Ενόψει των ανωτέρω επισημαίνεται ότι οποιαδήποτε εκτός του προδιαγεγραμμένου ΣΔΕ αναφορά, και δη σε αρχείο Excel, για τη διακίνηση σημαντικών πληροφοριών μειονεκτεί έναντι των αυτοματοποιημένων λύσεων, καθώς ενέχει κινδύνους για την πληρότητα και την ακρίβεια των δεδομένων που περιέχει, ενώ η δημιουργία τέτοιων αρχείων δεν απαλλάσσει τους εμπλεκόμενους φορείς από την υποχρέωση για έγκαιρη και πλήρη καταχώριση όλων των δεδομένων παρακολούθησης εντός του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ.

59. Ο έλεγχος διαπίστωσε ότι δεν έχει ενταχθεί εντός του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ ένα σύστημα διαχείρισης έργων (Project Management), για παράδειγμα αντίστοιχο με εκείνο που τηρείται εξωσυστημικά από το ΤΑΙΠΕΔ. Περαιτέρω, οι δομικές ελλείψεις του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ (π.χ. ελλείψεις στη διαλειτουργικότητα του ΟΠΣ ΤΑ με άλλες πλατφόρμες, ελλείψεις αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων, υποχρεωτικών πεδίων συμπλήρωσης, δημιουργίας συνδυαστικών αναφορών κ.ά. που προαναφέρθηκαν), σε συνδυασμό με τις διαπιστωθείσες, όσον αφορά τα ελεγχόμενα έργα, παραλείψεις των εμπλεκόμενων φορέων για την έγκαιρη και πλήρη καταχώριση όλων των αναγκαίων δεδομένων και στοιχείων στο ΟΠΣ ΤΑ (π.χ. πλημμελής τήρηση των διαδικασιών Δ2, Δ6 και Δ19) πλήττουν τη δυνατότητα του ΟΠΣ ΤΑ να αποτελέσει ένα πρόσφορο και αποτελεσματικό εργαλείο συστηματικής παρακολούθησης και καταγραφής/αντιμετώπισης των καθυστερήσεων σε όλα τα κρίσιμα ενδιάμεσα στάδια της υλοποίησης των έργων.

V

Στα ελεγχόμενα έργα διαπιστώθηκαν καθυστερήσεις στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης της υλοποίησης σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις αρχικές αποφάσεις ένταξης των έργων. Ως διορθωτικό μέτρο, οι εμπλεκόμενοι φορείς επέλεξαν τη λύση της τροποποίησης των οικείων αποφάσεων ένταξης των έργων, χωρίς όμως να καταγράψουν στις αποφάσεις αυτές (ή σε άλλα εντός του ΟΠΣ ΤΑ έγγραφα) τις αιτίες των καθυστερήσεων και έτι περαιτέρω, τα συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα αντιμετώπισης αυτών.

60. Για την ένταξη των έργων στο ΤΑΑ, υποβάλλονται στην Υπηρεσία Συντονισμού (ΕΥΣΤΑ) προς έγκριση τα Τεχνικά Δελτία Έργου (ΤΔΕ) από τους Φορείς Υλοποίησης αυτών, δια μέσου των Υπουργείων Ευθύνης. Μετά τη διαδικασία αξιολόγησης του Τεχνικού Δελτίου από την ΕΥΣΤΑ εκδίδεται η απόφαση ένταξης από τον αρμόδιο για την ΕΥΣΤΑ Υπουργό, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Συντονισμού και στο Πρόγραμμα Διαύγεια. Με όμοια απόφαση δύναται να τροποποιείται ή και να ανακαλείται η απόφαση ένταξης ενός έργου⁴⁹.

61. Ειδικότερα, οριζόταν⁵⁰ ότι σε περίπτωση που κατά την υλοποίηση ενός Έργου εντοπίζεται από τον Φορέα Υλοποίησης, το Υπουργείο Ευθύνης ή την ΕΥΣΤΑ η αναγκαιότητα τροποποίησης των στοιχείων αυτού που προσδιορίζονται στην απόφαση Ένταξης και δύνανται να διευκολύνουν την ολοκλήρωσή του και την επίτευξη των αποτελεσμάτων, των Οροσήμων και Στόχων του, ή λόγω μεταβολής άλλων στοιχείων, όπως -ενδεικτικά και όχι περιοριστικά- αλλαγή στη νομική προσωπικότητα του Φορέα Υλοποίησης του Έργου ή/και στον προϋπολογισμό του, τροποποιείται αναλόγως η αρχική απόφαση Ένταξης, με την έκδοση νέας απόφασης, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών. Εξάλλου, σε περίπτωση που κατά την υλοποίηση η Δράση ή το Έργο αποκλίνει από τους όρους της απόφασης Ένταξης ή παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις στην επίτευξη των συμφωνημένων και εγκεκριμένων Οροσήμων/Στόχων, η ΕΥΣΤΑ δύναται να καθορίζει διορθωτικά μέτρα και να τάσσει περίοδο συμμόρφωσης του Φορέα Υλοποίησης, ενώ αν οι ανωτέρω αποκλίσεις κριθούν αδικαιολόγητες ή ο Φορέας Υλοποίησης δεν υλοποιήσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα εντός της ταχθείσας περιόδου συμμόρφωσης, η απόφαση Ένταξης δύναται να ανακληθεί⁵¹.

62. Με το άρθρο 9 παρ. 3 της ΥΑ 79435/2023 (Β' 5363/7.9.2023) τροποποιήθηκε η ανωτέρω διατύπωση σχετικά με τη διαδικασία τροποποίησης της απόφασης Ένταξης και ορίζεται από τότε ρητά ότι: «(...) Η διαφοροποίηση των στοιχείων της Απόφασης Ένταξης δύναται να αφορά: ι. στη διάρκεια υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου του Έργου αυτού,

⁴⁹ Βλ. άρθρο 4 παρ. 1 και 4 της απόφασης του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών 119126/2021 για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

⁵⁰ Βλ. άρθρο 4 παρ. 2 της ανωτέρω απόφασης, όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή της με το άρθρο 9 παρ. 3 της ΥΑ 79435/2023 (Β' 5363/7.9.2023).

⁵¹ Βλ. άρθρο 4 παρ. 5 της ΥΑ 119126/2021.

συμπεριλαμβανομένων και των ημερομηνιών έναρξης (υπογραφή σύμβασης) και λήξης του Έργου, ii. στα στοιχεία του φυσικού αντικείμενου του Έργου iii. στα στοιχεία του προϋπολογισμού του έργου και iv. στον Φορέα Υλοποίησης του Έργου».

63. Σύμφωνα δε με το εγχειρίδιο των διαδικασιών του ΣΔΕ (Διαδικασία Δ1), ο Φορέας Υλοποίησης υποβάλλει σχετικό αίτημα τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης στην ΕΥΣΤΑ (έντυπο Δ1_Ε5), στο οποίο πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης των στοιχείων του Έργου. Το αίτημα υποβάλλεται με επανυποβολή του Τεχνικού Δελτίου του Έργου (ΤΔΕ), ενώ στο ΤΔΕ με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επισυνάπτονται όλα τα απαραίτητα έγγραφα και δικαιολογητικά που δικαιολογούν την ανάγκη τροποποίησης. Προβλέπεται δε ότι αιτήματα τροποποίησης, που επιφέρουν ουσιώδεις μεταβολές στις δεσμεύσεις σε σχέση με τα συμφωνημένα στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, δεν δύναται να γίνουν αποδεκτά—στον βαθμό που οι προτεινόμενες μεταβολές επιφέρουν αλλοιώσεις ή αρνητική επίδραση στα ορόσημα και τους στόχους του ή ακόμη και ακυρώνουν το λειτουργικό αποτέλεσμα και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του Έργου. Εφόσον η ΕΥΣΤΑ αξιολογήσει θετικά το αίτημα τροποποίησης του Έργου, εκδίδει τροποποιημένη απόφαση ένταξης έργου, με βάση τη νέα έκδοση του Τεχνικού Δελτίου στο ΟΠΣ ΤΑ και ενημερώνει τον Φορέα Υλοποίησης, το Υπουργείο Ευθύνης και κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία. Η τροποποιημένη απόφαση Ένταξης δημοσιεύεται με τρόπο όμοιο με εκείνον της απόφασης Ένταξης.

64. Σε όλα τα ελεγχόμενα έργα διαπιστώθηκε καθυστέρηση στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού τους αντικείμενου, η οποία, τις περισσότερες φορές, οδήγησε σε τροποποιήσεις των σχετικών αποφάσεων ένταξης. Ειδικότερα:

Για το ελεγχόμενο έργο «**ανακαινίσεις νοσοκομείων**», ενώ η αρχική απόφαση ένταξης στο ΤΑΑ εκδόθηκε στις 13.1.2022, ο αριθμός των προς ένταξη Νοσοκομείων οριστικοποιήθηκε 15 μήνες αργότερα, ήτοι στις 18.5.2023, με τη 2^η τροποποίηση της απόφασης ένταξης, ενώ τότε αποφασίστηκε και ο ορισμός του ΤΑΠΠΕΔ και των 7 Υγειονομικών Περιφερειών, ως φορέων υλοποίησης, καθώς αρχικά μόνο το Υπουργείο Υγείας είχε οριστεί ως φορέας υλοποίησης. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου αναφέρθηκε ότι το έργο είχε ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας τον Ιούνιο του 2021, με το Υπουργείο Υγείας να έχει την ευθύνη για την επιλογή των έργων, χωρίς να έχει προηγηθεί μελέτη αναγκών. Εξάλλου, στα ενταγμένα στο έργο Νοσοκομεία με φορέα υλοποίησης την 1^η ΥΠΕ, που συνιστούν το 30% των συνολικά ενταγμένων Νοσοκομείων και τα οποία εκτελούνται με τη διαδικασία μελέτης – κατασκευής, λόγω έλλειψης προμελετών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, διαπιστώθηκε ότι το 65% είναι στη φάση αξιολόγησης των προσφορών, το 30% στη φάση προετοιμασίας του διαγωνισμού, ενώ για το 1% έχει κηρυχθεί άγονος ο διενεργηθείς διαγωνισμός. Η κατάσταση των έργων (status), όπως παρουσιάζεται κατά τον χρόνο του ελέγχου, κρίνεται οριακή σε σχέση με την ολοκλήρωσή τους εντός της καταληκτικής προθεσμίας επίτευξης του

οροσήμου, ειδικότερα, διότι α) από την επισκόπηση των αποφάσεων ένταξης και των σχετικών διακηρύξεων προκύπτει μια καθυστέρηση περίπου 5 μηνών στις ημερομηνίες δημοσίευσης των διακηρύξεων σε σχέση με εκείνες που αναφέρονταν ως εκτιμώμενες στις οικείες αποφάσεις ένταξης των υποέργων και β) από την επεξεργασία των στοιχείων των διακηρύξεων προκύπτει ότι ο χρόνος ολοκλήρωσης των έργων υπολογίζεται από 11 έως 18 μήνες από την υπογραφή των συμβάσεων, γεγονός που καθιστά φιλόδοξη την εκπλήρωση του οροσήμου 170 στην εκτιμώμενη ημερομηνία (31.12.2025), ενώ εντός του ΟΠΣ ΤΑ δεν περιλαμβάνονται έγγραφα από τα οποία να προκύπτει η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων.

Για τα «**Πανεπιστήμια Αριστείας**», η αρχική απόφαση Ένταξης εκδόθηκε στις 6.9.2022 και προέβλεπε ως εκτιμώμενη ημερομηνία «συμβασιοποίησης» του ελεγχόμενου υποέργου (το οποίο συνδέεται με το ορόσημο 147 με ημερομηνία εκπλήρωσης 31.12.2023) την 30^η.11.2022. Εντούτοις η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε 16 μήνες αργότερα, στις 4.1.2024, με μεταφορά της ανωτέρω ημερομηνίας για την 15^η.12.2023. Κατά την περίοδο διενέργειας του ελέγχου (Φεβρουάριος 2024), το έργο βρισκόταν στο στάδιο της έγκρισης του σχεδίου πρόσκλησης προς τα Πανεπιστήμια, η δε εκπλήρωση του σχετικού οροσήμου εκκρεμεί, αφού δεν προσκομίστηκαν μεταγενέστερα στοιχεία για κοινοποίηση της ανάθεσης των σχετικών συμβάσεων. Σύμφωνα με όσα ανέφεραν, κατά τον έλεγχο, οι εμπλεκόμενοι φορείς η καθυστέρηση αυτή οφείλεται α) στην αλλαγή, κατόπιν διενέργειας διαδικασίας διαβούλευσης από το Υπουργείο, του αρχικού σχεδιασμού του έργου, για το οποίο προβλέπεται πλέον, αντί της χρηματοδότησης μέχρι 5 άριστων πανεπιστημίων βάσει ανταγωνιστικής πρόσκλησης, η χρηματοδότηση όλων των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και β) στο ότι τα στελέχη του Υπουργείου Παιδείας δεν έχουν ακόμα επαρκή εμπειρία στα έργα αυτά (έρευνας), τα οποία προηγουμένως εντάσσονταν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ανάπτυξης και για τα οποία είναι αναγκαία η προσφυγή στην εμπειρία της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης και των τεχνικών συμβούλων.

Όσον αφορά το ελεγχόμενο έργο για «**τα προγράμματα επανακατάρτισης εργαζομένων**», με το υποβληθέν έντυπο Δ1_Ε5, με αριθμό πρωτοκόλλου 1289/20.10.2022 (αίτημα 1^{ης} τροποποίησης απόφασης ένταξης), ζητήθηκε από τον Φορέα Υλοποίησης η αλλαγή της ημερομηνίας ολοκλήρωσης του έργου από 31.12.2022 σε 28.2.2023 «λόγω του ότι απαιτείται περισσότερος χρόνος για την υλοποίηση και ολοκλήρωση του έργου», ενώ στη συνέχεια υποβλήθηκε προς την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης νέο αίτημα Τροποποίησης - Τεκμηρίωσης Παράτασης (με αριθμό πρωτοκόλλου 1200588/07.12.2022), με αντικείμενο την εκ νέου μετάθεση της σχετικής ημερομηνίας για την 31^η.12.2025. Στο δεύτερο αυτό αίτημα αναφερόταν ότι η τροποποίηση κατέστη αναγκαία λόγω του ότι πρόκειται για ένα πολύ μεγάλης έκτασης έργο που αφορά σε 150.000 εργαζόμενους και πολλούς εμπλεκόμενους φορείς και ζητήθηκε η χρονική μετατόπιση του έργου, χωρίς όμως να περιλαμβάνεται συγκεκριμένο πλάνο επίλυσης των προσδιορισθεισών αιτιών καθυστερήσεων⁵², με τη λήψη συγκεκριμένων

⁵² Σύμφωνα με το δεύτερο αίτημα παράτασης η χρονική μετατόπιση του έργου ήταν απαραίτητη διότι διαπιστώνεται:

διορθωτικών μέτρων. Τελικά, το πρώτο ορόσημο (139) του έργου με ημερομηνία-στόχο την 31^η.12.2022, που αφορούσε την επικύρωση της ολοκλήρωσης μαθημάτων κατάρτισης στο πλαίσιο της στρατηγικής δια βίου μάθησης (για εργαζομένους και ανέργους) και συνδεόταν με το 3^ο αίτημα πληρωμής, επιτεύχθηκε τον Ιούλιο του 2023⁵³.

Στο πλαίσιο του ελεγχόμενου έργου για την ψηφιοποίηση του αρχείου για το Εθνικό Κτηματολόγιο, το τεχνικό δελτίο του έργου υποβλήθηκε το τελευταίο τρίμηνο του 2021, ενώ η απόφαση ένταξης το πρώτο τρίμηνο του 2022. Ωστόσο, οι πρώτες εκτελεστικές αποφάσεις εκδόθηκαν με αρκετή καθυστέρηση (δεύτερο τρίμηνο του 2023), το ορόσημο 93 (με ημερομηνία εκπλήρωσης την 31^η.12.2022) επιτεύχθηκε τελικά τον Ιούνιο του 2023, ενώ, κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου, η επίτευξη του οροσήμου 94 (προβλεπόμενη ημερομηνία εκπλήρωσης 31.12.2023) εκκρεμούσε⁵⁴, χωρίς εντός του ΟΠΣ ΤΑ να έχουν καταχωρηθεί έγγραφα από τα οποία να προκύπτει η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων. Μετά τη διενέργεια του ελέγχου, η ΕΥΣΤΑ αναφέρει πλέον ότι αποφασίσθηκε η μεταβολή του χρονοδιαγράμματος επίτευξης του οροσήμου 94 (β' τρίμηνο 2024), με τη μεταφορά της σύνδεσης της πληρωμής του από το 5^ο στο 6^ο αίτημα πληρωμής, με τη νέα εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου (11858/24 ADD 1 της 9ης Ιουλίου 2024), σε συνέχεια πρότασης για στοχευμένη αναθεώρηση του ΕΣΑΑ.

65. Οι παραπάνω περιπτώσεις καθυστερήσεων, που αφορούν σε όλα τα επιλεγέντα προς έλεγχο έργα, δεν καταγράφηκαν από τα εμπλεκόμενα όργανα (Φορείς Υλοποίησης, Υπουργεία Ευθύνης, ΕΥΣΤΑ), ως «καθυστερήσεις», ούτε καταχωρήθηκαν ως τέτοιες στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Ταμείου Ανάκαμψης (ΟΠΣ ΤΑ). Συνακόλουθα, δεν προσδιορίστηκαν σε όλες τις περιπτώσεις (πλην του έργου επανακατάρτισης εργαζομένων) οι αιτίες εμφάνισής τους, αλλά πολύ περισσότερο δεν αξιολογήθηκε το ενδεχόμενο λήψης διορθωτικών μέτρων, ούτε προσδιορίστηκαν συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων, πλην της απόφασης τροποποίησης της οικείας απόφασης Ένταξης (με τροποποίηση του χρόνου λήξης του έργου) και του συνημμένου Τεχνικού Δελτίου Έργου ή, στην περίπτωση του ελεγχόμενου υποέργου του Κτηματολογίου για την ψηφιοποίηση των αρχείων, της αναθεώρησης της ημερομηνίας επίτευξης οροσήμου.

- δυσκολία εξεύρεσης εκπαιδευτών και δη πιστοποιημένων, στις ειδικότητες των “πράσινων” και «ψηφιακών» για την ταυτόχρονη εκπαίδευση τόσων χιλιάδων ωφελούμενων ανά την επικράτεια,
- τα αδειοδοτημένα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης, τα ΚΔΒΜ, διαθέτουν συγκεκριμένες προδιαγραφές υλοποίησης έργων, μεταξύ άλλων και περιορισμένη δυναμική ταυτόχρονης υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης
- παράλληλη υλοποίηση και άλλων προγραμμάτων κατάρτισης, από άλλους φορείς και χρηματοδοτικά σχήματα, τα οποία απευθύνονται στην ίδια ομάδα ωφελούμενων και εξαντλούν τους διαθέσιμους πόρους (πάροχοι, πληροφοριακά συστήματα)
- ο ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ εξυπηρετεί όλες τις δράσεις, όλων των φορέων της χώρας που υλοποιούν προγράμματα με επιταγή κατάρτισης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να δοθεί προτεραιότητα μόνο στο έργο που υλοποιεί η Δ.ΥΠ.Α, δεδομένου ότι όλα τα έργα έχουν προθεσμίες.»

⁵³ Σημειώνεται ότι η Χώρα μας ήταν μεταξύ των λίγων χωρών που ζήτησαν και έκαναν χρήση τρίμηνης παράτασης προσκόμισης του τεκμηριωτικού υλικού της επίτευξης του οροσήμου.

⁵⁴ Κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου είχε ψηφιοποιηθεί το 1% του φυσικού αντικείμενου της δράσης σύμφωνα με το φορέα υλοποίησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Συμπεράσματα

66. Στις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ, διαπιστώθηκαν ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο του ΣΔΕ που πλήττουν την αποτελεσματικότητα του στην πρόληψη και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν καθυστερήσεων, αφού πέραν των συμφωνηθέντων με την Ε.Ε. οροσήμων, δεν προβλέπεται η υποχρεωτική σύνταξη και καταχώριση επιμέρους αναλυτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των ελεγχόμενων έργων εντός του ΟΠΣ ΤΑ, με αναφορά των κρίσιμων ενδιάμεσων ημερομηνιών προόδου. Ο κίνδυνος μη έγκαιρου εντοπισμού καθυστερήσεων επιτείνεται από το γεγονός ότι στο οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο του ΣΔΕ δεν έχει αποτυπωθεί με σαφήνεια ο ορισμός της έννοιας «καθυστερήσεων», ούτε έχουν τεθεί κριτήρια διαβάθμισης αυτών, ενώ η σύνδεση των «καθυστερήσεων» αποκλειστικά με την επίτευξη των συμφωνηθέντων στο ΕΣΑΑ οροσήμων και στόχων εγκυμονεί κινδύνους απώλειας πόρων, καθώς τα ορόσημα είτε είναι ελάχιστα, είτε απέχουν υπέρμετρα μεταξύ τους χρονικά, είτε η καταληκτική ημερομηνία εκπλήρωσής τους έχει συμφωνηθεί λίγους μήνες πριν το τέλος της ορισθείσας χρονικής διάρκειας του ΕΣΑΑ και της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ, με συνέπεια η τυχόν μη επίτευξή τους να μην αφήνει περιθώρια διορθωτικών κινήσεων από τους εμπλεκόμενους φορείς (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 23 – 29).

67. Αν και στο οικείο εγχειρίδιο του ΣΔΕ περιλαμβάνονται διαδικασίες καταγραφής της ωρίμανσης των έργων και της παρακολούθησης της υλοποίησής τους, εντούτοις δεν έχουν υιοθετηθεί εξειδικευμένες διαδικασίες ανάλυσης κινδύνων (risk assessment) καθυστέρησης, με σαφή ορισμό και κριτήρια αξιολόγησης του βαθμού σημαντικότητας των κινδύνων καθυστερήσεων, καθώς και καθορισμό των ενδεχόμενων επιπτώσεων τους ανά στάδιο υλοποίησης των έργων, ούτε έχουν προσδιοριστεί/περιγραφεί εκ των προτέρων τα μέτρα/ενέργειες αντιμετώπισης των καθυστερήσεων αυτών, ανάλογα με την αιτία προέλευσης, τη φύση και τη σημαντικότητά τους, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα του ΣΔΕ στην πρόληψη και τον έγκαιρο εντοπισμό του κινδύνου καθυστερήσεων και την επιτυχή αντιμετώπισή τους. Οι υιοθετηθείσες στο πλαίσιο του ΣΔΕ διαδικασίες ανάλυσης κινδύνων δίνουν έμφαση κυρίως στην αξιολόγηση και πρόληψη των κινδύνων απάτης και σύγκρουσης συμφερόντων και όχι στην πρόληψη του κινδύνου καθυστερήσεων, η επέλευση του οποίου όμως μπορεί να επιφέρει είτε «συσσώρευση» υλοποιούμενων έργων στο τέλος της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ, με κίνδυνο μη αποδοτικής χρήσης των αντίστοιχων κονδυλίων και εμφάνισης παρατυπιών είτε απώλεια ενωσιακής χρηματοδότησης (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 30 - 34).

68. Οι προβλεφθείσες στο ΣΔΕ διαδικασίες παρακολούθησης της ωρίμανσης και υλοποίησης των έργων, εφαρμόστηκαν πλημμελώς από τους εμπλεκόμενους φορείς. Ειδικότερα, κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι οι Διαδικασίες Δ2 και Δ6 εφαρμόστηκαν πλημμελώς όσον αφορά: α) την υποχρέωση της μηνιαίας, κατ' ελάχιστον, υποβολής των σχετικών δελτίων και β) την υποχρέωση καταγραφής των καθυστερήσεων, με αποτέλεσμα ακόμα και σε περιπτώσεις υφιστάμενων καθυστερήσεων στην επίτευξη συμφωνηθέντων οροσήμων, να μην υπάρξει

καταγραφή αυτών και των διορθωτικών μέτρων που τυχόν ελήφθησαν στα αντίστοιχα πεδία των δελτίων ωρίμανσης και παρακολούθησης της υλοποίησης που αναρτήθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε καθυστερημένη υποβολή των εξαμηνιαίων δελτίων (Δ19) για το σύνολο των ελεγχόμενων υποέργων, πρακτική που εγκυμονεί κινδύνους όσον αφορά τη διαμόρφωση έγκαιρης, πλήρους και ακριβούς εικόνας σχετικά με το στάδιο που βρίσκονται τα έργα του ΤΑΑ και τις ενέργειες που υπολείπονται, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη τυχόν διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση εμφάνισης καθυστερήσεων (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 35 – 42).

69. Πρόβλημα υποστελέχωσης των Φορέων Υλοποίησης καταγράφηκε στην πλειονότητα των ελεγχόμενων υποέργων. Στο πλαίσιο αυτό συνήφθησαν συμβάσεις με εταιρείες Τεχνικών Συμβούλων με αντικείμενο την υποστήριξη στην υλοποίηση, διαχείριση και παρακολούθηση των δράσεων/υποδράσεων καθ' όλη την περίοδο υλοποίησής τους. Εντούτοις, κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι α) η υποστηρικτική δράση των τεχνικών συμβούλων δεν λειτούργησε έτσι ώστε να αποτραπεί η πλημμυρική εφαρμογή των Διαδικασιών Δ2 και Δ6 του Εγχειριδίου του ΣΔΕ και να διασφαλισθεί η καταγραφή των καθυστερήσεων στις ημερομηνίες εκπλήρωσης οροσήμων στα αντίστοιχα έντυπα, και β) στις περισσότερες περιπτώσεις οι εκθέσεις των τεχνικών συμβούλων δεν περιείχαν αναφορές στις καθυστερήσεις, στις αιτίες αυτών ή στα ληφθέντα διορθωτικά μέτρα, αν και επισημαίνεται ότι ο ρόλος των τεχνικών συμβούλων είναι υποστηρικτικός και δεν δύναται να υποκαθιστά τις προβλεπόμενες από το ΣΔΕ αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων για την ορθή τήρηση του ΟΠΣ ΤΑ με την καταχώριση όλων των αναγκαίων δεδομένων παρακολούθησης (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 43 – 44).

70. Επιπρόσθετα, μέχρι και την περίοδο διενέργειας του ελέγχου, οι μονάδες/υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των Φορέων Υλοποίησης και των Υπουργείων Ευθύνης ουδόλως συμμετείχαν στην παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ, δεν είχαν καταγράψει πρόσθετες διαδικασίες και δικλίδες για την αντιμετώπιση κινδύνων που αφορούν ειδικά στην παρακολούθηση και εποπτεία των ενταγμένων στο ΤΑΑ έργων, ούτε είχαν ζητήσει την ανάπτυξή τους και δεν είχαν εντάξει σχετικούς ελέγχους στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων τους. Επισημαίνεται δε ότι η συνδρομή των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων φορέων στην παρακολούθηση των διαδικασιών για την υλοποίηση των έργων, την ορθή εφαρμογή των διαδικασιών του ΣΔΕ και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους θα μπορούσε να αποτελέσει μια επιπρόσθετη δικλίδα για τον έγκαιρο εντοπισμό και την άμεση γνωστοποίηση τυχόν καθυστερήσεων και των λόγων πρόκλησής τους (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 45 – 46).

71. Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης (ΟΠΣ ΤΑ) θα μπορούσε να είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ, εντούτοις εντοπίστηκαν ελλείψεις που πλήττουν την αποτελεσματικότητά του, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη και αντιμετώπιση του κινδύνου καθυστερήσεων. Μεταξύ των ελλείψεων αυτών εντοπίζονται τα ζητήματα της διασύνδεσης του ΟΠΣ ΤΑ με άλλα πληροφοριακά συστήματα, η έλλειψη ύπαρξης αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων εντός του ΟΠΣ ΤΑ για τις κρίσιμες ημερομηνίες υλοποίησης των έργων ή υποχρεωτικών

πεδίων προς συμπλήρωση στα έντυπα προς ανάρτηση στο ΟΠΣ ΤΑ, ώστε να μην υποβάλλονται με κενά πεδία στην περίπτωση καθυστερήσεων στην εκπλήρωση οροσήμων καθώς και ο μη ορισμός πρωτόκολλων επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. Σε αρκετές περιπτώσεις ο έλεγχος διαπίστωσε ότι η πληροφόρηση για την πορεία υλοποίησης των έργων εμπεριέχεται σε αρχεία τύπου Excel, τα οποία διαμορφώνονται εκτός των διαδικασιών του ΣΔΕ και διακινούνται εκτός ΟΠΣ ΤΑ, γεγονός που όχι μόνον ενέχει κινδύνους για την πληρότητα και ακρίβεια των δεδομένων που περιέχονται σε αυτές τις άτυπες αναφορές, αλλά πλήττει και τη δυνατότητα του ΟΠΣ ΤΑ να αποτελέσει ένα πρόσφορο και αποτελεσματικό εργαλείο συστηματικής παρακολούθησης και καταγραφής/αντιμετώπισης καθυστερήσεων στην υλοποίηση των έργων (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 47 – 59).

72. Στα ελεγχόμενα έργα διαπιστώθηκαν καθυστερήσεις στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης της υλοποίησης σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις αρχικές αποφάσεις ένταξης των έργων. Ως διορθωτικό μέτρο, οι εμπλεκόμενοι φορείς επέλεξαν τη λύση της τροποποίησης των οικείων αποφάσεων ένταξης (σε αρκετές περιπτώσεις περισσότερες από μία φορές) ή -στην περίπτωση του ελεγχόμενου υπόργου του Κτηματολογίου - της αναθεώρησης της ημερομηνίας επίτευξης οροσήμου, χωρίς όμως να καταγράψουν στις αποφάσεις αυτές (ή σε άλλα εντός του ΟΠΣ ΤΑ έγγραφα) τις αιτίες των καθυστερήσεων ή, σε μια περίπτωση που υπήρξε τέτοια καταγραφή, περαιτέρω, τα συγκεκριμένα μέτρα αντιμετώπισης των καθυστερήσεων (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 60 – 65).

Συστάσεις

73. Συνιστάται στην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης:

Σύσταση Πρώτη: Να μεριμνήσει για την τροποποίηση του πλαισίου του ΣΔΕ του ΤΑΑ προκειμένου: α) για όσα έργα δεν έχουν ακόμα ενταχθεί στο ΤΑΑ καθώς και για το ανεκτέλεστο τμήμα όσων έχουν ήδη ενταχθεί, να καταστεί υποχρεωτική η κατάρτιση από τους Φορείς Υλοποίησης (σε συνεργασία με τα Υπουργεία Ευθύνης) αναλυτικών επιμέρους χρονοδιαγραμμάτων ανά έργο (ανάλογα με τη φύση και την ιδιαιτερότητα του κάθε έργου) με συγκεκριμένες ενδιάμεσες και κρίσιμες ημερομηνίες – σταθμούς που να εκτείνονται από την έναρξη της φάσης ωρίμανσης μέχρι και την ολοκλήρωση της υλοποίησης, β) να προσδιορίσει την έννοια των «καθυστερήσεων» και να προβεί στην κατηγοριοποίησή τους ανάλογα με τη φύση και το ειδικότερο αντικείμενο των έργων του ΕΣΑΑ, με δημιουργία οδηγού διορθωτικών ενεργειών ανά περίπτωση και γ) να αναπτύξει σύστημα ανάλυσης κινδύνων (risk assessment) αναφορικά με την ολοκλήρωση των έργων, στο οποίο να συνδέεται το ζήτημα της καθυστέρησης με τις ημερομηνίες που θα περιλαμβάνονται στα επιμέρους χρονοδιαγράμματα των έργων.

Σύσταση Δεύτερη: Να μεριμνήσει για την έγκαιρη και έγκυρη συμπλήρωση από τους Φορείς Υλοποίησης, υπό την ευθύνη και των Υπουργείων Ευθύνης, των προβλεπόμενων από το ΣΔΕ δελτίων Δ2, Δ6 και Δ19, διασφαλίζοντας ότι υποβάλλονται στο ΟΠΣ ΤΑ εντός των τασσόμενων προθεσμιών και ότι

συμπληρώνονται όλα τα πεδία π.χ. πεδία «προβλημάτων/επιπλοκών» και «διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση καθυστερήσεων».

Σύσταση Τρίτη: Ενόψει του διαπίστωσης αδυναμίας συμπλήρωσης των δελτίων παρακολούθησης σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης δαπανών (βλ. παράγραφο 55) να προβεί σε επισκόπηση των δελτίων και τυχόν επικαιροποίηση του περιεχομένου της πληροφόρησης που παρέχουν, ώστε να γίνουν οι αναγκαίες προσαρμογές που να διασφαλίζουν ότι το περιεχόμενό τους ανταποκρίνεται στη φιλοσοφία του ΤΑΑ (παρακολούθηση επίτευξης οροσήμων και στόχων και όχι απλώς δαπανών).

Σύσταση Τέταρτη: Να προβεί σε ενέργειες αναβάθμισης του Πληροφοριακού Συστήματος ΟΠΣ ΤΑ προκειμένου α) σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης να επεκτείνει τις διασυνδέσεις του Συστήματος ΟΠΣ ΤΑ με τα άλλα πληροφοριακά συστήματα, ώστε να επαληθεύεται με άμεσο, αξιόπιστο και ασφαλή τρόπο η εγκυρότητα των δεδομένων που προέρχονται από αυτά, β) να υφίσταται εντός του ΟΠΣ ΤΑ σύστημα αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων για τις κρίσιμες ημερομηνίες σε κάθε στάδιο υλοποίησης των έργων, γ) να υφίσταται σύστημα υποχρεωτικής συμπλήρωσης πεδίων στα έντυπα προς υποβολή στο ΟΠΣ ΤΑ (και ιδίως στα πεδία «προβλήματα/επιπλοκές» των δελτίων Δ2 και Δ6), χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα υποβολής του δελτίου με κενό στο σχετικό πεδίο ή με απλή μετακύλιση εκτιμώμενων ημερομηνιών, δ) να υπάρχει η αυτοματοποιημένη δυνατότητα εξαγωγής συγκεντρωτικών αναφορών υλοποίησης του ΕΣΑΑ και των επιμέρους δράσεων, έργων και υποέργων αυτού, βάσει των στοιχείων του ΟΠΣ ΤΑ, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος ανακρίβειας ή μη πληρότητας των δεδομένων που συνδέεται με αναφορές που δημιουργούνται με χειροκίνητες διαδικασίες και ε) να καταγράψει και να τυποποιήσει περαιτέρω τις διαδικασίες επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (Υπουργεία Ευθύνης, Φορείς Υλοποίησης, ΕΥΣΤΑ), ώστε να περιοριστεί η χρήση πρακτικών άτυπης επικοινωνίας για την παρακολούθηση των έργων.

74. Συνιστάται στους Φορείς Υλοποίησης των ελεγχόμενων υποέργων (1^η ΥΠΕ, Ελληνικό Κτηματολόγιο, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και ΔΥΠΑ), υπό την ευθύνη των αντίστοιχων Υπουργείων Ευθύνης (Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης):

Σύσταση Πρώτη: Να μεριμνήσουν για την έγκαιρη και έγκυρη συμπλήρωση των προβλεπόμενων από το ΣΔΕ δελτίων Δ2, Δ6 και Δ19, διασφαλίζοντας ότι υποβάλλονται στο ΟΠΣ ΤΑ εντός των τασσόμενων προθεσμιών και ότι συμπληρώνονται όλα τα πεδία π.χ. πεδία «προβλημάτων/επιπλοκών» και «διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση καθυστερήσεων», λαμβάνοντας υπόψη ότι τυχόν παράλληλα συστήματα παρακολούθησης (π.χ. εκθέσεις τεχνικών συμβούλων) δεν υποκαθιστούν την υποχρέωσή τους για έγκαιρη και πλήρη καταχώριση όλων των αναγκαίων δεδομένων για την αξιολόγηση της προόδου των έργων του ΤΑΑ εντός του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ.

Σύσταση Δεύτερη: Να μεριμνήσουν ώστε οι Μονάδες/Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των Φορέων Υλοποίησης/Υπουργείων Ευθύνης να συμμετέχουν στην παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών του ΣΔΕ για την υλοποίηση των έργων του ΤΑΑ και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους, είτε μέσω ελέγχου του συστήματος του ΣΔΕ είτε μέσω καταγραφής ή ανάπτυξης πρόσθετων διαδικασιών/δικλίδων εντοπισμού και αντιμετώπισης κινδύνων, ή με την ένταξη συγκεκριμένων έργων του ΤΑΑ στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων τους.

Σύσταση Τρίτη: Να μεριμνήσουν για την πληρότητα και ποιότητα των εισαγομένων στο ΟΠΣ ΤΑ δεδομένων, περιορίζοντας τη χρήση εξωσυστημικής πληροφόρησης που εμπεριέχεται σε αρχεία (π.χ. excel) ή αναφορές τεχνικών συμβούλων, που δεν διασφαλίζει την έγκαιρη και ορθή / πλήρη συμπλήρωση των επίσημων δελτίων / αναφορών του ΟΠΣ ΤΑ.

75. Συνιστάται στο ΤΑΠΠΕΔ, που υποστηρίζει την 1^η ΥΠΕ, ως φορέας υπεύθυνος για την διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών των έργων αρμοδιότητάς της (βλ. παράγραφο 22):

Να μεριμνήσει για την αποστολή όλων των προβλεπόμενων από το ΣΔΕ απαραίτητων στοιχείων προς την 1^η ΥΠΕ, προκειμένου να δύναται η τελευταία να προβεί στην ορθή και έγκαιρη συμπλήρωση των Δελτίων Ωρίμανσης των υποέργων αρμοδιότητάς της.

76. Το Ελεγκτικό Συνέδριο θα παρακολουθήσει μεταγενέστερα τη συμμόρφωση των ελεγχόμενων υπηρεσιών και φορέων στις συστάσεις της έκθεσης ελέγχου, προκειμένου να διαπιστώσει την ανάληψη των σχετικών ενεργειών.

Επικεφαλής του ελέγχου ορίστηκε, με απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η Πρόεδρος του Δεκάτου Τμήματος (πρώην Τμήματος Μελετών και Γνωμοδοτήσεων) Ευαγγελία Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε α) για τους φορείς: ΕΥΣΤΑ, ΤΑΠΠΕΔ και 1^η ΥΠΕ από τους Ολυμπία Κωνσταντακοπούλου, Επίτροπο, Βασίλειο Καραμανώλη, Τμηματάρχη, Κωνσταντίνο Γεωργούλια, Ελένη Ιωαννίδου, Γεώργιο Καλαντζή και Δέσποινα Μουτεσίδου, οι οποίοι υπηρετούν στην Υπηρεσία Επιτρόπου Εκτέλεση των Προγραμμάτων Επιδόσεων, υπό την εποπτεία του Κωνσταντίνου Κρέπη, Συμβούλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, β) για τους φορείς: Υπουργείο Υγείας από τους Βασιλική Ευαγγελοπούλου, Τμηματάρχη και Κωνσταντίνο Λαμπαδιάρη, οι οποίοι υπηρετούν στην Υπηρεσία Επιτρόπου στον Τομέα Υγείας ΙV και Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Ελληνικό Κτηματολόγιο από τους Ειρήνη Τσεπέρκα, Επίτροπο, Κωνσταντίνο Δημητρέλο Τμηματάρχη και Κυριακή Μαστραγγελοπούλου, οι οποίοι υπηρετούν στην Υπηρεσία Επιτρόπου Τομέα Βουλής των Ελλήνων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, υπό την εποπτεία των Δημητρίου Τσακανίκα, Συμβούλου και Αικατερίνης Θεοφανίδου, Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και γ) για τους φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού από τις Ελένη Τσιμικλή Επίτροπο και Αγνή Λαρίου, οι οποίες υπηρετούν στην Υπηρεσία Επιτρόπου στον Τομέα Παιδείας ΙΙΙ, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης από τις Αλεξάνδρα Δημητρακοπούλου, Επίτροπο, και Καλλιόπη Μουζάκη, οι οποίες υπηρετούν στην Υπηρεσία Επιτρόπου στον Τομέα Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Ι από τις Αικατερίνη Ψαράκη, Επίτροπο, και Αδαμαντία Μαρσέλου και Μαρία-Ελένη Παρμακλή, οι οποίες υπηρετούν στην Υπηρεσία Επιτρόπου στον Τομέα Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ΙΙΙ, υπό την εποπτεία των Άννας Παπαπαναγιώτου, Συμβούλου και Ιουλίας Παπαθεοδώρου, Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Η παρούσα έκθεση ελέγχου συντάχθηκε από την Ιουλία Παπαθεοδώρου, Πάρεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, επισκοπήθηκε από τους δικαστές που επόπτευσαν τον έλεγχο και υιοθετήθηκε σε σχέδιο κατά την από 25.10.2024 Συνεδρίαση του Ογδόου Τμήματος (Τμήμα Ελέγχων Ι) του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το σχέδιο διαβιβάστηκε στην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του ΤΑΑ (ΕΥΣΤΑ), στα Υπουργεία Υγείας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), στο Ελληνικό Κτηματολόγιο, στην 1^η Υ.Π.Ε. και στο ΤΑΠΠΕΔ.

Η Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους με τα με αριθ. πρωτ. 49/21.11.2024 και 1237/20.11.2024 έγγραφά τους, αντιστοίχως (βλ. Παράρτημα Ι). Ο Διοικητής της ΕΥΣΤΑ, ο εντεταλμένος σύμβουλος του ΤΑΠΠΕΔ και η Διοικήτρια της 1^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας Αττικής διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους με τα με αριθ. πρωτ. 173318 ΕΞ

20.11.2024, 71057/18.11.2024 και 48719/29.11.2024 έγγραφα τους αντιστοίχως (βλ. Παράρτημα II). Το Υπουργείο Υγείας με το από 21.11.2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προώθησε στο Ελεγκτικό Συνέδριο τις παρατηρήσεις της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, ενώ η ΕΥΣΤΑ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προώθησε στο Ελεγκτικό Συνέδριο το από 14.11.2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με παρατηρήσεις της Προϊσταμένης Αυτ. Τμήματος Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων και άλλων πόρων της ΔΥΠΑ (βλ Παράρτημα III).

Η τελική έκθεση συζητήθηκε ενώπιον του Ογδόου Τμήματος (Τμήμα Ελέγχων Ι), αποτελούμενο από τους Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Τμήματος, Βιργινία Σκεύη και Κωνσταντίνο Εφεντάκη, Συμβούλους, Ελένη Νικολάου και Ειρήνη Λιάσκα, Παρέδρους, και εγκρίθηκε κατά την από 17.12.2024 Συνεδρίαση του Τμήματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εργασίας
και Κοινωνικής Ασφάλισης
Υπουργός

Αθήνα, 21 Νοεμβρίου 2024

ΕΜΠ.ΠΡ.: 49/21-11-2024

Προς: κα Σωτηρία Ντούνη

Πρόεδρο Ελεγκτικού Συνεδρίου

ΘΕΜΑ: Απόψεις επί της προκαταρκτικής Έκθεσης Ελέγχου με τίτλο «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους».

ΣΧΕΤΙΚΟ: Η με αρ. πρωτ. 60575/4.11.2024 επιστολή σας.

Αξιότιμη κα Πρόεδρε,

Σε συνέχεια του προαναφερόμενου σχετικού και επί της προκαταρκτικής Έκθεσης Ελέγχου με θέμα: «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους» και, ειδικότερα, επί των συστάσεων προς τους Φορείς Υλοποίησης των ελεγχθέντων υποέργων, υπό την ευθύνη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, αποστέλλουμε τις απόψεις του Υπουργείου, οι οποίες έχουν ως ακολούθως:

1. Αναφορικά με την πρώτη σύσταση: Έγκαιρη και έγκυρη συμπλήρωση των εντύπων Δ2, Δ6 και Δ19.

Κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του Προγράμματος υπήρξαν καθυστερήσεις στην έγκαιρη υποβολή των δελτίων και αναφορών που απαιτούνται από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (Σ.Δ.Ε.) του Τ.Α.Α.. Οι διαδικασίες αυτές σταδιακά εξομαλύνονται και όπου απαιτείται καταχωρούνται διορθωτικές αναφορές. Οι αναφορές που καταγράφονται στα πεδία του ΟΠΣ ΤΑΑ είναι συνοπτικές και παρέχεται η δυνατότητα υποβολής επισυναπτόμενων αρχείων ώστε να εξασφαλίζεται η πληρότητα της πληροφόρησης στο πληροφοριακό σύστημα. Σε συνέχεια των συστάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου το Υπουργείο στοχεύει να προβεί στην έκδοση οδηγιών προς τους δικαιούχους αφενός για την τήρηση της υποχρέωσης της μηνιαίας υποβολής των αναφορών Δ2 και Δ6, όπως και της εξαμηνιαίας υποβολής των εκθέσεων προόδου και των Κοινών Δεικτών (Δ19), και αφετέρου για την πληρότητα των αναφορών σχετικά με την καταγραφή καθυστερήσεων και των απαιτούμενων διορθωτικών ενεργειών. Συνοψίζοντας, θα ενταθούν οι προσπάθειες ώστε μέσω του ΟΠΣ ΤΑΑ ο δικαιούχος και το Υπουργείο Ευθύνως να

παρέχουν όλη την αναγκαία πληροφορία που απαιτείται προς την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) για τη διαμόρφωση πλήρους και ακριβούς εικόνας για κάθε έργο.

Πέραν, ωστόσο, των τυποποιημένων αναφορών μέσω του ΟΠΣ ΤΑΑ, η υποχρέωση επίτευξης των Οροσήμων/ Στόχων που έχουν τεθεί για τα έργα ευθύνης του Υπουργείου, ευρίσκεται στις πρώτες θέσεις των προτεραιοτήτων του Υπουργείου. Για τον σκοπό αυτό διενεργείται μηνιαίως τηλεδιάσκεψη με τον αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τη συζήτηση και τη διευθέτηση τυχόν ζητημάτων που συνδέονται με την επίτευξη των οροσήμων /στόχων και των δαπανών των έργων. Παράλληλα, διενεργούνται τακτικά συσκέψεις επί τεχνικών θεμάτων μεταξύ υπηρεσιών του Υπουργείου και φορέων υλοποίησης των έργων / υποέργων για την εξέταση επί μέρους θεμάτων που άπτονται της υλοποίησής τους (πχ διαδικασίες χρηματοδότησης, έκδοσης κοινών υπουργικών αποφάσεων, διαδικασία έγκρισης και υποβολής εντύπων στην ΕΥΣΤΑ κ.λπ.) καθώς και τακτικές περιοδικές συναντήσεις σε επιτελικό επίπεδο (μεταξύ Υπουργού και Διοίκησης ΔΥΠΑ) για την παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των έργων και της επίτευξης των τεθέντων Οροσήμων/στόχων.

Με βάση το ανωτέρω σύστημα παρακολούθησης, εντοπίζονται εγκαίρως και επαρκώς τυχόν προβλήματα υλοποίησης των έργων και λαμβάνονται οι σχετικές αποφάσεις για τον σχεδιασμό διορθωτικών ενεργειών προς επίλυσή τους. Συμπερασματικά, το πολυεπίπεδο σύστημα παρακολούθησης που εφαρμόζεται επιτρέπει τον έγκαιρο εντοπισμό αποκλίσεων στην επίτευξη των οροσήμων/στόχων και τη λήψη των απαιτούμενων διορθωτικών μέτρων.

2. Αναφορικά με τη δεύτερη σύσταση: Συμμετοχή των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στην παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών Σ.Δ.Ε.

Η συμμετοχή της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου στην παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΤΑΑ γίνεται δεκτή και ενθαρρύνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και κατόπιν της με αρ. εμπ.πρωτ.17/14-03-2024 εντολής μας συμπεριέλαβε στο Πρόγραμμα Εργασιών έτους 2024 και έχει ήδη ολοκληρώσει έκτακτο έλεγχο σε έργο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σχετικά με την Εργασία και την Κοινωνική Ασφάλιση. Το έργο που ελέγχθηκε ήταν η «ΑΡΙΑΔΝΗ – Ψηφιακός μετασχηματισμός συστημάτων εργασίας» και ειδικότερα τα πεπραγμένα για το Υπόεργο «β) *Ενιαία ροή για τα διοικητικά δεδομένα της απασχόλησης και της κοινωνικής ασφάλισης*». Η σχετική οριστική έκθεση του εσωτερικού ελέγχου έχει ήδη αποσταλεί στις αρμόδιες υπηρεσίες (έγγραφο με αρ. εμπ.πρωτ. 48/24-09-2024) και στην 1η Υπηρεσία Επιτρόπου Τομέας Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (έγγραφο με αρ. πρωτ. 49/24-09-2024 και με αρ. πρωτ. Ελ.Συν. 52729/25-09-2024). Η σχετική σύσταση θα ληφθεί υπόψη κατά την έγκριση των ετήσιων προγραμμάτων ελέγχου της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου.

Όσον αφορά στη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Δ.ΥΠ.Α., έχει συμπεριλάβει στον Ετήσιο Προγραμματισμό Ελέγχων 2024, ο οποίος εγκρίθηκε από τον Διοικητή της Δ.ΥΠ.Α. (έγγραφο με αρ.πρωτ. Εμπ.128/16-02-2024 όπως τροποποιήθηκε με το έγγραφο με αρ. πρωτ. Εμπ.471/01-07-2024), τη διενέργεια εσωτερικού ελέγχου σε προγράμματα Τ.ΑΑ (για το 3ο και 4ο τρίμηνο του έτους 2024).

3. Αναφορικά με την τρίτη σύσταση: Ποιότητα και πληρότητα των εισαγόμενων στο ΟΠΣ ΤΑΑ δεδομένων

Η διασυνδεσιμότητα του ΟΠΣ ΤΑΑ με τα επί μέρους πληροφοριακά συστήματα που τηρούνται στους φορείς υλοποίησης, η οποία θα επέτρεπε την άμεση τροφοδότηση του ΟΠΣ ΤΑΑ με ακριβή και πλήρη στοιχεία υλοποίησης δεν είχε σχεδιαστεί και δεν ήταν δυνατό να υλοποιηθεί κατά την περίοδο που αποτέλεσε αντικείμενο ελέγχου. Έτσι, η ενημέρωση της ΕΥΣΤΑ γίνεται με αρχεία εξαγόμενα από τα πληροφοριακά συστήματα που λειτουργούν ή υποστηρίζουν τους φορείς υλοποίησης και τα οποία διασφαλίζουν την πληρότητα και ποιότητα των στοιχείων που αποστέλλονται στην ΕΥΣΤΑ. Αναγνωρίζοντας ωστόσο τις δυνατότητες που θα παρείχε η τροφοδότηση του ΟΠΣ ΤΑΑ μέσω διεπαφών με υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα που λειτουργούν στους δικαιούχους, το Υπουργείο θα εξετάσει τις τεχνικές δυνατότητες ανταπόκρισης στη σύσταση σε συνεργασία με υπηρεσίες άλλων Υπουργείων, μεταξύ των οποίων και την ΕΥΣΤΑ, και με εμπλεκόμενους φορείς. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι προσπάθειες τεχνικής αναβάθμισης του συστήματος τροφοδότησης των απαραίτητων πληροφοριών στο ΟΠΣ ΤΑΑ θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των υφιστάμενων και χρονικών περιορισμών υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ.

Παραμένουμε στη διάθεση του Δικαστηρίου Σας για οποιαδήποτε περαιτέρω συνεργασία.

Μετά της δέουσας τιμής,

Νίκη Κεραμέως

Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εργασιακών Σχέσεων
3. Υπηρεσιακή Γραμματέα
4. Προϊστάμενο Γενικής Δ/σης Εργασιακών Σχέσεων, Υγείας και Ασφάλειας και Ένταξης στην Εργασία
5. Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ

Σταδίου 29, Τ.Κ. 105 59, Τ: 210 3368 350, Ε: yπουργos_erg@yeka.gr

Α.Π.: 1237/20-11-2024

Ταχ. Δ/ση: Φραγκούδη 11 &
Αλ. Πάντου
Τ.Κ.: 10163, Καλλιθέα
Τηλ.: 2109098600-2
Email: sec@mindigital.gr

Προς
➤ **Την Πρόεδρο του Ελεγκτικού
Συνεδρίου
κα. Σωτηρία Ντούνη**

ΘΕΜΑ: «Παρατηρήσεις επί του σχεδίου Έκθεσης Ελέγχου με τίτλο «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»».

Αξιότιμη κα Πρόεδρε,

Σας ευχαριστούμε θερμά για τη διαβίβαση του Σχεδίου Έκθεσης Ελέγχου με τίτλο «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας», το οποίο, όπως διαπιστώσαμε, αποτυπώνει με ακρίβεια την υφιστάμενη κατάσταση.

Σας ευχαριστούμε ιδιαίτερα για την άψογη συνεργασία και παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Δημήτρης Παπαστεργίου

DIMITRIOS PAPASTERGIOU
20/11/2024 14:39

Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

20.11.2024 18:06:11
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
DIMITRA BATRA

ΥΠΕΘΟΟ 20/11/2024
Α. Π.: 173318 ΕΞ 2024

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
Δ/ση Σχεδιασμού Διαδικασιών και Αξιολόγησης Ελέγχων
Τμήμα Συντονισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων

Μόνο ηλεκτρονική αποστολή

Πανεπιστημίου 25, 10564 Αθήνα
Πληρ.: Ε. Καραμανλής
Τηλ.: 210 3338952
Email: e.karamanlis@minfin.gr

Προς: ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
Πρόεδρο Ελεγκτικό Συνεδρίου
couraudi@otenet.gr
grammatia.proedrou@elsyn.gr

Θέμα: Αποστολή απόψεων επί του σχεδίου Έκθεσης Ελέγχου με τίτλο «*Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους*».

Σχετ.: α) Η με αριθμ. πρωτ. 63928/20.11.2023 (ΥΠΟΙΚ 171042 ΕΙ 2023/20.11.2023) αναγγελία του Ελέγχου του θέματος από το Ελεγκτικό Συνέδριο.
β) Η με αριθμ. πρωτ. 65994/30.11.2023 (ΥΠΟΙΚ 176681 ΕΙ 2023/30.11.2023) γνωστοποίηση όρων διενέργειας του ελέγχου, από την Υπηρεσία Επιτρόπου Εκτέλεση των Προγραμμάτων Επιδόσεων.
γ) Η με αριθμ. πρωτ. 37619/02.07.2024 (ΥΠΟΙΚ 93984 ΕΙ 2024/02.07.2024) γνωστοποίηση των Αρχικών Διαπιστώσεων του ελέγχου του θέματος.
δ) Η με αριθμ. πρωτ. 40963/15.07.2024 (ΥΠΟΙΚ 102530 ΕΙ 2024/15.07.2024), παράταση του χρόνου υποβολής των απόψεων επί των Αρχικών Διαπιστώσεων του ελέγχου από το Ελ. Συν., κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΕΥΣΤΑ.
ε) Η με αριθμ. πρωτ. ΥΠΟΙΚ 113400 ΕΞ 2024/02.08.2024 επιστολή αποστολής απόψεων της ΕΥΣΤΑ, επί των Αρχικών Διαπιστώσεων του ελέγχου.
στ) Η με αριθμ. πρωτ. 60582/04.11.2024 (ΥΠΕΘΟΟ 162549/05.11.2024) διαβίβαση του σχεδίου Έκθεσης Ελέγχου.

Αξιότιμη κα Πρόεδρε,

Στο πλαίσιο του εν θέματι ελέγχου, και αναφορικά με το υπ'αρ. στ) ως άνω σχετικό έγγραφο σας, παρατίθενται κατωτέρω οι απόψεις της Υπηρεσίας μας επί των Συμπερασμάτων και των σχετικών Συστάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό.

Εισαγωγικά σημειώνεται ότι η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) συστάθηκε τον Οκτώβριο του 2020, με σκοπό τον συντονισμό της σύνταξης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, καθώς και την παρακολούθηση της υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων, τα οποία χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ). Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» (ΕΣΑΑ), εγκρίθηκε τον Ιούλιο 2021 από το Συμβούλιο Οικονομικών Δημοσίων Οικονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ecofin), με προϋπολογισμό 30,5 δισ. ευρώ, ενώ στις

8 Δεκεμβρίου 2023 εγκρίθηκε η αναθεώρησή του, που αφορούσε κυρίως την προσθήκη νέων επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του REPowerEU καθώς και την επέκταση του δανειακού προγράμματος. Σημειώνεται ότι, με την έγκριση του αναθεωρημένου Σχεδίου, ο συνολικός προϋπολογισμός του «Ελλάδα 2.0» ανέρχεται σε 35,95 δισ.€.

Με την υπ' αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του αρμόδιου Υπουργού για την ΕΥΣΤΑ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθορίζεται το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και η εφαρμογή της είναι υποχρεωτική από όλους τους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των δράσεων και των έργων του ΤΑΑ.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ, που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του ΣΔΕ, εφαρμόζουν συγκεκριμένες Διαδικασίες, ώστε να εξασφαλίζεται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων του ΤΑΑ, η επαρκής διαδρομή ελέγχου, η αποτελεσματική εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και να υπάρχει προβλεψιμότητα και κοινή κατανόηση για τις ακολουθούμενες μεθόδους. Οι συνολικά είκοσι (20) Διαδικασίες που συνοδεύονται από τυποποιημένα έντυπα και οδηγούς, τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ και υποστηρίζουν την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, περιλαμβάνονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ.

Μέχρι και τη σύνταξη της παρούσας επιστολής, από το σύνολο των εννέα (9) Αιτημάτων Πληρωμής μη επιστρεπτέας στήριξης και οκτώ (8) δανειακής, που έχουν προγραμματιστεί έως τη λήξη του ΤΑΑ, έχουν υποβληθεί ήδη, τέσσερα (4) Αιτήματα Πληρωμής για κάθε μορφή χρηματοδότησης, τα οποία έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ελλάδα έχει εκταμιεύσει 18,2 δισ. ευρώ από το ΤΑΑ, ποσό που ξεπερνά το 50% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΣΑΑ, κατατάσσοντας τη χώρα μας στην 5η θέση των 27 κρατών-μελών. Σημειώνεται δε, ότι κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο, γίνεται η προετοιμασία υποβολής του πέμπτου Αιτήματος, που προγραμματίζεται να υποβληθεί στην ΕΕ έως το τέλος του τρέχοντος έτους.

Η Υπηρεσία εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συνολική παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων αλλά και του ΕΣΑΑ στο σύνολό του. Υπενθυμίζεται ότι το Σχέδιο εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2021, ενώ ακόμα η πανδημία ήταν παρούσα, με όλες τις συνέπειες και περιορισμούς που αυτό συνεπαγόταν και η Ελλάδα ήταν από τις πρώτες χώρες που εγκρίθηκε το Σχέδιο τους. Το όλο εγχείρημα απαιτεί συνεχή και συνθετική εργασία, από το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων. Η ΕΥΣΤΑ σχεδιάζει, συντονίζει, παρακολουθεί τις διαδικασίες υλοποίησης και παρέχει κατευθύνσεις στους φορείς υλοποίησης των Έργων, για την καλύτερη λειτουργία του οικοδομήματος. Τα Υπουργεία Ευθύνης, έχουν ενεργοποιήσει και λειτουργούν υπηρεσία ή συλλογικό όργανο Συντονισμού (Task Force) για την παρακολούθηση, τον συντονισμό και την επιτάχυνση της υλοποίησης των Δράσεων, Έργων ή και ομάδας Έργων ευθύνης τους. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο του δικού της συντονιστικού ρόλου, διοργανώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα στοχευμένες συναντήσεις συνεργασίας τόσο με την ΕΥΣΤΑ, όσο και με τα Υπουργεία Ευθύνης, για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του ΕΣΑΑ και της εξέλιξης στην επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων του. Υπενθυμίζεται, ότι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) υλοποιείται με άμεση διαχείριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συνεπώς είναι αυτή που έχει την κύρια ευθύνη για την εκτέλεση της συγκεκριμένης γραμμής του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού. Το κράτος μέλος είναι στην περίπτωση αυτή δικαιούχος.

1. Παρατηρήσεις της ΕΥΣΤΑ επί των Συμπερασμάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Στα συμπεράσματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (**Παράγραφος 66**), που περιλαμβάνονται το σχέδιο της Έκθεσης Ελέγχου, διαπιστώθηκαν «ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο του ΣΔΕ που πλήττουν την αποτελεσματικότητά του στην πρόληψη και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν καθυστερήσεων».

Υπενθυμίζεται ότι ο χρηματοδοτικός Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) χρηματοδοτεί τα εθνικά σχέδια στη βάση της επίτευξης των συμφωνημένων (σε αριθμό και έκταση)¹ Οροσήμων/Στόχων για κάθε δράση που περιλαμβάνεται στο σχέδιο και όχι στη βάση των δαπανών που το κράτος μέλος καταβάλλει για την υλοποίησή τους. Ισχύει δε ότι ο συνολικός προϋπολογισμός έχει κατανεμηθεί σε ενδιάμεσες πληρωμές συνδεδεμένες με υποσύνολα των Οροσήμων/Στόχων του Σχεδίου, χωρίς άμεση σύνδεση του κόστους των υποκείμενων έργων και του ποσού που αντιστοιχεί σε κάθε ενδιάμεση πληρωμή. Ο χρονικός προγραμματισμός των Οροσήμων/Στόχων πληρωμής που περιλαμβάνεται στη συμφωνία χρηματοδότησης καθώς και αυτός των ενδιάμεσων πληρωμών που περιλαμβάνεται στη συμφωνία επιχειρησιακών ρυθμίσεων, είναι ενδεικτικός και βεβαίως λαμβάνει υπόψη τον περιορισμό του Κανονισμού για υποβολή έως δύο (2) αιτημάτων πληρωμής ανά έτος. Ακολούθως η χώρα θα μπορούσε δυνητικά να υποβάλλει ένα αίτημα πληρωμής ανά έτος (στη βάση όλων των προβλεπόμενων έως εκείνη την περίοδο Οροσήμων/Στόχων) ή και για όλη την περίοδο προγραμματισμού του ΕΣΑΑ, χωρίς κανένα περιορισμό.

Συμπεπώς, σε ό,τι αφορά τυχόν καθυστερήσεις στην επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων που συνδέονται με ενδιάμεσα αιτήματα πληρωμής, σημειώνεται ότι δεν υφίσταται ζήτημα απώλειας πόρων, στον βαθμό που το σύνολο των προβλεπόμενων δράσεων ολοκληρωθεί εντός της περιόδου υλοποίησης του μηχανισμού. Συνακόλουθα, για λόγους ασφαλείας ο χρονικός προγραμματισμός της επίτευξης του συνόλου των Οροσήμων/Στόχων πληρωμής το σύνολο του ΤΑΑ έχει εκουσίως περιοριστεί στη λήξη του έτους 2025, προκειμένου να υπάρχει το απαραίτητο δίχτυ ασφαλείας για την ολοκλήρωσή του ΤΑΑ έως 31/08/2026.

Πέραν των ανωτέρω, και σε ό,τι αφορά τον εντοπισμό και την παρακολούθηση τυχόν καθυστερήσεων/εμπλοκών στην υλοποίηση των έργων που δύναται να επηρεάσουν την επίτευξη του συνόλου των στόχων που επιδιώκονται μέσω του ΕΣΑΑ, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Το ΣΔΕ και η εξειδίκευσή του μέσω του Εγχειριδίου Διαδικασιών είναι υποχρεωτικής εφαρμογής για όλους τους εμπλεκόμενους στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΤΑΑ. Η παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων αλλά και του Σχεδίου στο σύνολό του, το οποίο περιλαμβάνει προκαθορισμένες δράσεις, η ευθύνη υλοποίησης των οποίων αντιστοιχεί κατά κανόνα σε ένα μοναδικό Υπουργείο, αποτελεί συνεχή και συνθετική εργασία για τους εμπλεκόμενους φορείς, ήτοι τους Φορείς Υλοποίησης (ΦΥ), τα Υπουργεία Ευθύνης και την ΕΥΣΤΑ και προβλέπεται να γίνεται με συστηματικό τρόπο μέσω τυποποιημένων διαδικασιών.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού ΤΑΑ (άρθρο 27), επιβάλλεται η παρακολούθηση, μέσω ειδικής αναφοράς, η οποία υποβάλλεται στην ΕΕ δύο φορές ανά έτος (Bi-annual report), της πορείας επίτευξης των Οροσήμων/Στόχων πληρωμής και των προβλεπόμενων ενδιάμεσων Οροσήμων/Στόχων παρακολούθησης και στην οποία αποτυπώνεται σωρευτικά, η πρόοδος υλοποίησης των Οροσήμων/Στόχων του ΕΣΑΑ από ενάρξεως του ΕΣΑΑ έως και ένα (1) έτος μετά το χρόνο υποβολής της αναφοράς. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη αναφορά, ως κανονιστική υποχρέωση, υποβάλλεται

¹ Βλ. Απάντηση Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ειδική Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου 26/2023: «Πλαίσιο παρακολούθησης των επιδόσεων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας – Επαρκές για τη μέτρηση της πρόοδου εφαρμογής όχι όμως των επιδόσεων», στη οποία η Επιτροπή επισημαίνει ότι, «...σύμφωνα με τον κανονισμό ΜΑΑ, τα ορόσημα και οι στόχοι αποσκοπούν στη μέτρηση της πρόοδου ως προς την επίτευξη των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων που πρέπει να υλοποιηθούν στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι, βάσει του κανονισμού ΜΑΑ, δεν απαιτείται τα ορόσημα και οι στόχοι να καλύπτουν όλα τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ έως την πλήρη ολοκλήρωσή τους. Η συμπερίληψη οροσήμων και στόχων ολοκλήρωσης για όλα τα είδη μέτρων δεν είναι πάντοτε συναφής ή εφικτή και θα δημιουργούσε δυσανάλογη επιβάρυνση τόσο για τις εθνικές αρχές όσο και για την Επιτροπή, με μικρό αντίκτυπο στα τελικά αποτελέσματα. Τελικά, τα ορόσημα και οι στόχοι προτείνονται από τα κράτη μέλη, καθώς τα σχέδια αντικατοπτρίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εθνικών πλαισίων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να τηρούν μια τυποποιημένη δομή.»

ανελλιπώς και εμπροθέσμως σε χρόνους που προσδιορίζονται στον κανονισμό και για την υποβολή της συνεργάζονται στενά όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς (ΕΥΣΤΑ, Υπουργεία Ευθύνης και ΦΥ), καθώς η σύνταξη της απαιτεί ενδελεχή διερεύνηση της κατάστασης όλων των έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη και συνεισφέρουν στα Ορόσημα/Στόχους της περιόδου αναφοράς συνοδευόμενα από τεκμηρίωση τυχόν καθυστερήσεων ή εμπλοκών που δημιουργούν κινδύνους για την επίτευξη μελλοντικών Οροσήμων/Στόχων. Σχετική με τα ανωτέρω είναι η διαδικασία Δ19 του εγχειριδίου διαδικασιών του ΤΑΑ, η οποία υποχρεώνει τα Υπουργεία Ευθύνης στην υποβολή μέσω του ΟΠΣ ΤΑ της απαιτούμενης πληροφόρησης. Πλέον, όπως προαναγγέλθηκε κατά τη διάρκεια των ελεγκτικών εργασιών του παρόντος ελέγχου, και προκειμένου να μειωθεί ο διαχειριστικός φόρτος των εμπλεκόμενων, έχει παραμετροποιηθεί το ΟΠΣ ΤΑ και ήδη από την εξαμηνιαία αναφορά του Οκτωβρίου 2024 τα σχετικά δελτία υποβάλλονται σε επίπεδο Δράσης από το Υπουργείο Ευθύνης, για το σύνολο των Δράσεων αρμοδιότητάς του.

Είναι αυτονόητο ότι ο κίνδυνος μη επίτευξης των Οροσήμων/Στόχων του ΕΣΑΑ και συνακόλουθα ο κίνδυνος μη απορρόφησης των πόρων του ΤΑΑ εδράζεται στους κινδύνους μη έγκαιρης υλοποίησης των έργων που συνεισφέρουν στην επίτευξή τους. Η ουσιαστική διαχείριση των κινδύνων καθυστερήσεων κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός έργου, δεν μπορεί παρά να πραγματοποιείται και να αποτελεί ευθύνη, καταρχάς του ίδιου του ΦΥ και δευτερευόντως του Υπουργείου-φορέα πολιτικής ή/και χρηματοδότησης που του έχει ανατεθεί η ευθύνη επίτευξης των σχετικών με το έργο Οροσήμων/Στόχων². Η κρίσιμη διαδρομή υλοποίησης (εργασίες που η καθυστέρησή τους προκαλεί αναπόφευκτα καθυστέρηση στο συνολικό χρονοδιάγραμμα του έργου) είναι διαφορετική για κάθε έργο, καθώς σχετίζεται με τον τύπο και τη φύση του, αλλά και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά και τεχνικές επιλογές που έχουν προδιαγραφεί για την υλοποίησή του. Συνακόλουθα, η κατηγοριοποίηση των καθυστερήσεων που μπορούν να εμφανιστούν με τρόπο ώστε να αφορά όλα τα έργα του ΕΣΑΑ, ή έστω κατηγορίες αυτών (π.χ. τεχνικά έργα που υλοποιούνται μέσω δημόσια σύμβασης), με τρόπο οριζόντιο που θα αποτυπώνεται στο ΣΔΕ κρίνεται ως μη εφαρμόσιμη ή/και αναποτελεσματική. Κρίσιμο ωστόσο θεωρείται και το χρονικό διάστημα προετοιμασίας μέχρι την έναρξη υλοποίησης των έργων. Για τον λόγο αυτό ο χρονοπρογραμματισμός των διοικητικών ή άλλων ενεργειών του ΦΥ για την ωρίμανση και μέχρι την έναρξη υλοποίησης του έργου (π.χ. έκδοση πρόσκλησης για την χορήγηση ενισχύσεων, αδειοδοτήσεις, δημοπράτηση, συμβασιοποίηση), προσδιορίζεται ήδη από το ΤΔΕ και παρακολουθείται μέσω των εφαρμοζόμενων διαδικασιών του ΣΔΕ. Οι διαδικασίες αυτές εκτελούνται μέσω του ΟΠΣ ΤΑ και δίνουν την απαραίτητη επιτελική πληροφόρηση στην ΕΥΣΤΑ και στην πολιτική ιεραρχία, προκειμένου να αναλαμβάνεται δράση στην περίπτωση αποκλίσεων που δύναται να επηρεάσουν την επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων, των προγραμματιζόμενων αιτημάτων πληρωμής τα οποία απαιτούν την εκπλήρωση πολλών Οροσήμων/Στόχων διαφορετικών δράσεων και εντέλει την υλοποίηση του ΕΣΑΑ. Σε επιτελικό επίπεδο, οι αναλυτικές πληροφορίες για την εξέλιξη των έργων που συνεισφέρουν στα Ορόσημα/Στόχους και υποβάλλονται μέσω των Διαδικασιών Δ2 και Δ6 κατηγοριοποιούνται στις παραπάνω κατηγορίες, η δε διαβάθμιση στο χρόνο επίτευξης Οροσήμων/Στόχων που χρησιμοποιείται είναι αυτή που προβλέπεται από την ΕΕ για την σύνταξη του Bi-annual report η οποία εκτείνεται στην κλίμακα : α) σε καθυστέρηση (delayed), β) σε εξέλιξη (on track) και γ) ολοκληρωμένο (completed), η οποία εξυπηρετεί την ανάγκη ενιαίου τρόπου παρακολούθησης σε όλα τα έργα και συνέπειας με τις

² Στοιχείο που αναδείχθηκε και στην Ειδική Έκθεση 12/2022 του Ελ. Συν., στην οποία καταγράφονται εκτενώς οι λόγοι που παρουσιάζονται μεγάλες καθυστερήσεις στην εκτέλεση των συμβάσεων δημοσίων έργων. Μεταξύ των προτάσεων που διατυπώνονται στην Έκθεση, για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων διακρίνεται η πρόταση για την τήρηση των διατάξεων του ν. 4782/2021 κατά την εκτέλεση των έργων, όσον αφορά τα ανώτατα όρια της διάρκειας εκτέλεσης, την πρόβλεψη πρόσθετης καταβολής (πριμ) ταχείας εκτέλεσης, τη διαπίστωση της συνδρομής περιστάσεων ανωτέρας βίας, τις διαδικασίες ελέγχου, την υποβολή παρατηρήσεων και πρότασης τροποποιήσεων της μελέτης εκ μέρους του αναδόχου πριν από την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο, την τροποποίηση της μελέτης κατά την εκτέλεση και την τήρηση ηλεκτρονικού ημερολογίου κ.ά.

αναφορές που υποβάλλονται στην ΕΕ. Η ανωτέρω διαβάθμιση επέχει και θέση κατηγοριοποίησης των περιπτώσεων που ενέχουν καθυστέρηση και απαιτείται η ανάληψη ενεργειών αντιμετώπισης.

Τέλος επισημαίνεται ότι το ΤΑΑ αποτελεί ένα χρηματοδοτικό εργαλείο επιδόσεων. Οι απαιτήσεις του εγκεκριμένου από την ΕΕ ΣΔΕ του ΤΑΑ, αντικατοπτρίζουν στο βαθμό που είναι δυνατό τη φιλοσοφία του εργαλείου περιλαμβάνοντας τις ελάχιστες διαδικασίες που μπορούν να διασφαλίσουν τις κανονιστικές απαιτήσεις, την ανάγκη συντονισμού παρακολούθησης και συλλογής των απαραίτητων δεδομένων, με παράλληλη αξιοποίηση των υφιστάμενων δημοσιονομικών ή/και άλλων συστημάτων της χώρας, όπως άλλωστε προτρέπει, ο ίδιος ο Κανονισμός.

Αναφορικά με τη διαπίστωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί της έλλειψης (**Παράγραφος 67**) «εξειδικευμένων διαδικασιών ανάλυσης κινδύνων (*risk assessment*) καθυστέρησης», σημειώνονται τα ακόλουθα:

Στο ΣΔΕ του ΤΑΑ, έχουν ενσωματωθεί δικλείδες ασφαλείας με τη μορφή διαδικασιών, κανονιστικού χαρακτήρα υποχρεώσεων αλλά και συνήθων καλών πρακτικών διοίκησης προγραμμάτων, προκειμένου οι κίνδυνοι καθυστερήσεων στην επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων που συνδέονται με την υλοποίηση όλων των κρίσιμων έργων/δράσεων του ΤΑΑ, όσο και με την υποβολή αιτημάτων πληρωμής (απορρόφηση των πόρων) να απομειώνονται. Περαιτέρω, ενσωματώνονται επιπλέον δικλείδες που αφορούν σε άλλους όρους και προϋποθέσεις που θέτει ο Κανονισμός, πέραν της επίτευξης Οροσήμων/Στόχων, όπως αυτούς της πρόληψης, του έγκαιρου εντοπισμού και της διόρθωσης φαινομένων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης, της τήρησης του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής για το κλίμα και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων. Σε κάθε περίπτωση, τα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων της πραγματικής υλοποίησης των έργων δεν μπορούν να είναι οριζόντια, συνεπώς να καθορίζονται στο ΣΔΕ, αλλά εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε έργου, της μεθόδου υλοποίησης που έχει επιλεγεί, της σύμβασης που προκηρύσσεται, κλπ. Για παράδειγμα δεν μπορεί να σχεδιαστεί ένα μέτρο αντιμετώπισης για όλους τους άγονους διαγωνισμούς ή για όλα τα έργα που εμφανίζουν δικαστικές εμπλοκές, γεγονότα που έχουν πάντα μία πιθανότητα εμφάνισης. Ο σχεδιασμός μέτρων αντιμετώπισης έγκειται στην αρμοδιότητα των ΦΥ και των Υπουργείων Ευθύνης οι οποίοι γνωρίζουν τις απαιτήσεις, την αγορά στο συγκεκριμένο τομέα αλλά και τυχόν αδυναμίες στο σχεδιασμό. Γι' αυτό πέρα από τα μέτρα που τυχόν έχουν ληφθεί κατά το σχεδιασμό του ΕΣΑΑ ή λαμβάνονται κατά την υλοποίησή του, όπως είναι οι ενέργειες ωρίμανσης των έργων που συνδέονται με μεταρρυθμίσεις που ήδη έχουν τύχει επεξεργασίας και διαβούλευσης με φορείς και την ίδια την αγορά, το ίδιο το κανονιστικό πλαίσιο, αναγνωρίζοντας την διαφορά μεταξύ σχεδιασμού και πραγματικής υλοποίησης, αλλά και τις επιπτώσεις γεγονότων ανεξάρτητων από τον έλεγχο του δικαιούχου κράτους μέλους, προσφέρει πάντα ως τελική λύση τη δυνατότητα αναθεώρησης του ΕΣΑΑ και των Οροσήμων/Στόχων του, προκειμένου να αντιμετωπιστούν δύσκολες προκλήσεις. Συναφής και η πρόσφατη Ανακοίνωση της Επιτροπής (C/2024/4618) «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας» με την οποία διευρύνονται οι δυνατότητες αναθεώρησης, συμπεριλαμβάνοντας ακόμα και στοχευμένες αναθεωρήσεις (*targeted revisions*), ώστε τα προγράμματα να διαθέτουν την απαραίτητη ευελιξία επαναπρογραμματισμού υπό το φως πραγματικών συνθηκών υλοποίησης αλλά και απλοποίησης των μεθόδων υλοποίησης που έχουν τυχόν κλειδώσει ως απαιτήσεις στη συμφωνία χρηματοδότησης.

Επισημαίνεται ότι το ΣΔΕ του ΤΑΑ συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του Κανονισμού, οι οποίες κάνουν ειδική μνεία μόνο για την υποχρέωση διαχείρισης κινδύνων για σοβαρές παρατυπίες, όπως απάτη/διαφθορά. Περαιτέρω, η ΕΥΣΤΑ, στο πλαίσιο των επαληθεύσεων που διενεργεί, χρησιμοποιεί

μεθοδολογίες διαχείρισης κινδύνων για ειδικά ζητήματα, όπου μπορούν να αναγνωριστούν γενικές κατηγορίες κινδύνων και να μοντελοποιηθούν τόσο μέθοδοι δειγματοληψίας όσο και μέτρα αντιμετώπισής τους. Το ΣΔΕ έχει αξιολογηθεί θετικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφού ο σχεδιασμός και η θέση του σε εφαρμογή αποτέλεσε ένα από τα Ορόσημα του πρώτου αιτήματος πληρωμής της χώρας το 2022. Έκτοτε, η εφαρμογή του συστήματος ελέγχεται συστηματικά τόσο από την εθνική αρχή ελέγχου (ΕΔΕΛ), όσο και τα ενωσιακά ελεγκτικά όργανα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο) χωρίς ποτέ να διαπιστωθεί έλλειμα στο χειρισμό των κινδύνων καθυστερήσεων.

Ως προς το συμπέρασμα (**Παράγραφος 68**) ότι «οι διαδικασίες παρακολούθησης της ωρίμανσης των έργων, εφαρμόστηκαν πλημμελώς από τους εμπλεκόμενους φορείς», παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Σε μεμονωμένο έργο που ελέγχθηκε, παρατηρήθηκε καθυστέρηση στην υποβολή των Δελτίων Παρακολούθησης Υλοποίησης των συμβάσεων. Ωστόσο, η παρακολούθηση της υλοποίησης των Δράσεων του ΤΑ είναι πολύ παραμετρική και αποτελεί συνεχή και συνθετική εργασία για τους εμπλεκόμενους φορείς, η οποία επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται ότι, η ΕΥΣΤΑ σε τακτική βάση μέσω των μηνιαίων συναντήσεων με το Υπουργείο Ευθύνης και τον ΦΥ παρακολουθεί και ενημερώνεται για την πραγματική εικόνα της προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των έργων (με αναφορές στις καθυστερήσεις και στα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά την υλοποίηση τους) και δίδονται κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των δυσκολιών με σκοπό την έγκαιρη υλοποίηση των έργων και την πλήρωση των Οροσήμων.

Αναφέρεται δε, ότι στην Ενότητα Γ του εντύπου Παρακολούθησης Δ6_Ε2 υπό τον τίτλο «Προβλήματα – Καθυστερήσεις που έχουν ανακύψει κατά την υλοποίηση της σύμβασης και δεν έχουν αντιμετωπιστεί» προβλέπεται να αποτυπώνονται / καταχωρούνται με ευθύνη του ΦΥ τα κρίσιμα σημεία που δύναται να επηρεάσουν την επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων.

Περαιτέρω, σε δείγμα υποέργων που αποτέλεσαν αντικείμενο του ελέγχου, διαπιστώθηκε πλημμελής καταχώριση στοιχείων των Δελτίων 3.6 ανά ενταγμένο έργο - MIS, σύμφωνα με τη διαδικασία Δ19 του ΣΔΕ, ιδίως κατά τους πρώτες περιόδους αναφοράς, και μέχρι να εξοικειωθούν οι εμπλεκόμενοι φορείς με την ορθή εφαρμογή της διαδικασίας Δ19. Πλην όμως, η διαδικασία που ακολουθήθηκε περιλάμβανε, εκτός από την υποβολή των σχετικών δελτίων 3.6 στο ΟΠΣ ΤΑ, την απευθείας επικοινωνία της ΕΥΣΤΑ με τα Υπουργεία Ευθύνης διαμέσου ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Συνεπώς, ακόμα και σε αυτές, τις μεμονωμένες περιπτώσεις, με την ανωτέρω επικοινωνία, εξασφαλίστηκε η έγκαιρη συλλογή όλων των απαραίτητων πληροφοριών, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αντίστοιχων αναφορών στο FENIX, καθώς πρέπει να επισημανθεί ότι οι προθεσμίες υποβολής των στοιχείων στην ΕΕ αποτυπώνονται στην πλατφόρμα επικοινωνίας της Επιτροπής FENIX και καθίστανται δεσμευτικές για τα κράτη-μέλη για την ανάρτηση στοιχείων. Μετά την παρέλευση αυτών, το σύστημα «κλειδώνει». Συνεπώς, οποιαδήποτε «καθυστερήση» φαίνεται να υπήρξε στην υποβολή των εν λόγω Δελτίων στο ΟΠΣ ΤΑ, ουδόλως επηρέασε την επίσημη και δεσμευτική υποβολή των στοιχείων στην ΕΕ, μέσω της πλατφόρμας FENIX, καθώς οι εν λόγω καταληκτικές προθεσμίες είναι ανελαστικές και η χώρα εμπροθέσμως πάντα συμμορφωνόταν με την σχετική υποχρέωση.

Με στόχο την απλοποίηση της διαδικασίας υποβολής της εξαμηνιαίας αναφοράς και τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των δεδομένων που την τροφοδοτούν έγκαιρα, η Διαδικασία Δ19 του Εγχειριδίου Διαδικασιών ΤΑΑ αναθεωρείται προκειμένου να περιλαμβάνει την εισαγωγή νέου Δελτίου Προόδου Οροσήμων/Στόχων (νέο Δελτίο 3.16 στο ΟΠΣ ΤΑ), το οποίο προβλέπεται να συμπληρώνεται και να υποβάλλεται από το Υπουργείο Ευθύνης για το σύνολο των Δράσεων αρμοδιότητάς του. Σε κάθε περίπτωση, τα μεμονωμένα αυτά ευρήματα πλημμελούς εφαρμογής από συγκεκριμένους φορείς, ιδίως κατά τα αρχικά στάδια της, δεν αποτυπώνουν τη συνολική εικόνα της εφαρμογής των Διαδικασιών και τα συμπεράσματα αυτά δεν μπορούν να γενικεύονται στο σύνολο των Έργων και των εμπλεκόμενων φορέων. Σημειώνεται δε ότι, τόσο συγκεκριμένες σημειακές βελτιώσεις στις Διαδικασίες ως η

παραπάνω αναφερόμενη, όσο και η εξοικείωση των εμπλεκόμενων με την εφαρμογή των διαδικασιών του ΣΔΕ, ενισχύεται στον χρόνο.

Στο σχέδιο της Έκθεσης Ελέγχου καταγράφεται συμπέρασμα (**Παράγραφος 69**) σχετικά με την «υποστελέχωση των Φορέων Υλοποίησης», ωστόσο η δομή και η επάρκεια στελεχών στους εμπλεκόμενους φορείς είναι αρμοδιότητα των ίδιων των φορέων, που σε κάθε περίπτωση μεριμνούν προς την κατεύθυνση της επαρκούς στελέχωσης των αρμόδιων τμημάτων/οργάνων με γνώμονα την απρόσκοπτη και ορθή υλοποίηση του συνόλου των Έργων που εκτελούν.

Υπό αυτό το πρίσμα, πραγματοποιούνται οργανωτικές αλλαγές, συστήνονται και συγκροτούνται Ομάδες Συντονισμού, που παρακολουθούν σε επιτελικό επίπεδο την πορεία υλοποίησης των Έργων και δράσεων του ΤΑΑ. Τα ίδια τα Υπουργεία είναι αυτά που κρίνουν εάν τα υφιστάμενα οργανωτικά σχήματα επιτρέπουν την εξασφάλιση της απρόσκοπτης επικοινωνίας και αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων διοικητικών αρχών του φορέα υλοποίησης και του Υπουργείου. Η δε στελέχωση αυτών είναι παράμετρος μεταβαλλόμενη κατά τη διάρκεια του χρόνου.

Ο ρόλος των τεχνικών συμβούλων είναι υποστηρικτικός και δεν υποκαθιστά τις διαδικασίες του ΣΔΕ ούτε τις διαδικασίες παρακολούθησης που λειτουργούν σε επιτελικό επίπεδο. Τα αρμόδια για την παρακολούθηση των Έργων του ΤΑΑ στελέχη, καθώς και οι τεχνικοί σύμβουλοι που συνδράμουν στα Έργα, ενημερώνονται και εκπαιδεύονται τακτικά, προκειμένου για την άρτια λειτουργία του συστήματος. Τα Υπουργεία Ευθύνης και οι ΦΥ οφείλουν να γνωστοποιήσουν τις δικές τους ενέργειες/δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης των στελεχών τους σε θέματα που άπτονται της υλοποίησης και παρακολούθησης δράσεων/έργων ΤΑΑ, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα που αφορούν την πρόληψη, τον εντοπισμό και την καταπολέμηση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης. Μεταξύ αυτών των ενεργειών είναι εσωτερικές παρουσιάσεις, σεμινάρια, εκπαιδευτικές ημερίδες και στοχευμένες δράσεις κατάρτισης προσωπικού, ενημερωτικά βίντεο, αποστολή εγκυκλίων, κατευθυντηρίων οδηγιών, παραγωγή εκπαιδευτικού/ενημερωτικού υλικού και διάθεσή του (με ηλεκτρονική αλληλογραφία, εσωτερικό δίκτυο επικοινωνίας intranet κ.α.) στο στελεχιακό δυναμικό του φορέα τους ή/και των υπηρεσιών ευθύνης τους. Κάποιες φορές και λόγω της πολυπλοκότητας του Έργου, επιλέγονται σχήματα περισσότερο ευέλικτα, όπως λ.χ. στην περίπτωση του Υπ. Υγείας που δημιουργήθηκε Τριμερής Επιτροπή, στην οποία εκπροσωπούνται όλοι οι εμπλεκόμενοι (Υπ. Υγείας – ΤΑΙΠΕΔ – 7 Υγειονομικές Περιφέρειες), προκειμένου για τη στενή και αποτελεσματική παρακολούθηση της ωρίμανσης και υλοποίησης του Έργου.

Σε κάθε περίπτωση, τυχόν ελλείψεις στη στελέχωση των ελεγχόμενων ΦΥ, αποτελούν μεμονωμένα περιστατικά και δεν αποτυπώνουν τη συνολική εικόνα της επάρκειας πόρων των εμπλεκόμενων φορέων, που είναι δυναμικά εξελισσόμενη στον χρόνο.

Ακολούθως, αναφορικά με το συμπέρασμα (**Παράγραφος 70**) της συμμετοχής στην παρακολούθηση της υλοποίησης των Έργων του ΤΑΑ των μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου, σημειώνεται ότι η λειτουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου ενισχύει τους μηχανισμούς λογοδοσίας και ακεραιότητας στους Φορείς του δημόσιου τομέα, συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων τους βάσει των αρχών της καλής διακυβέρνησης και της χρηστής διοίκησης, σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και συμβάλει στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και στη διασφάλιση ότι η χρήση των κεφαλαίων σε σχέση με μέτρα, που υποστηρίζονται από το ΜΑΑ, συνάδει με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων. Σταθερό μέλημα της ΕΥΣΤΑ είναι η συνδρομή και υποστήριξη των Υπουργείων Ευθύνης και των Φορέων Υλοποίησης σχετικά με την αποτελεσματική υλοποίηση και παρακολούθηση των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ, μέσω της παροχής σχετικών οδηγιών και κατευθύνσεων, συστήνεται στα Υπουργεία Ευθύνης να μεριμνήσουν για τις ενέργειες που απαιτούνται, προκειμένου να υιοθετηθούν και εφαρμοστούν τόσο από τα ίδια, όσο και τους από τους φορείς που εποπτεύουν, περαιτέρω αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της

απάτης/διαφθοράς, αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων και έργων του ΤΑΑ.

Ωστόσο διευκρινίζεται ότι αρμοδιότητα για την παρακολούθηση, τον συντονισμό και την επιτάχυνση της υλοποίησης των Δράσεων, Έργων ευθύνης των Υπουργείων έχουν οι Ομάδες Συντονισμού – Task Force που έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε όλα Υπουργεία.

Περαιτέρω, αναφορικά με τις «ελλείψεις» που αναφέρεται ότι διαπιστώθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ (**Παράγραφος 71**) σημειώνεται ότι:

Οι αναφορές οι οποίες χρησιμοποιούνται από τα στελέχη της υπηρεσίας αποτελούν μία σύνθεση των διαθέσιμων παραγόμενων αναφορών του Oracle BI Publisher του ΟΠΣ ΤΑ, για την δημιουργία των οποίων η διαδικασία που ακολουθείται δεν είναι απολύτως αυτοματοποιημένη. Με την σταδιακή υιοθέτηση των διαθέσιμων λειτουργιών του Oracle Business Intelligence (OBI) η παραγωγή των υφιστάμενων αναφορών αναμένεται να αυτοματοποιηθεί περαιτέρω. Ωστόσο, ορισμένοι από τους απαραίτητους μετασχηματισμούς για την παραγωγή των αναφορών δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθούν παρά μόνο μέσω χειροκίνητων παρεμβάσεων. Οι ως άνω αναφορές που παράγονται, με την τρέχουσα διαδικασία, ήδη εδώ και 3 έτη, δεν υπολείπονται σε πληρότητα και ακρίβεια από μια πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία και ουδέποτε έχει τεθεί θέμα αξιοπιστίας αυτών.

Αναφορικά με τις διαδικασίες επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ΦΥ, Υπουργεία Ευθύνης, ΕΥΣΤΑ) για την παρακολούθηση των έργων σε όλα τους τα στάδια (ωρίμανση, υλοποίηση κ.λπ.), σημειώνεται ότι αυτές είναι καθορισμένες και τυποποιημένες, ενώ κάθε άλλος διάλογος επικοινωνίας που εφαρμόζεται, λειτουργεί συμπληρωματικά προσδίδοντας αμεσότητα στις εργασίες παρακολούθησης.

Ακόμα και κατά τις περιοδικές (σε μηνιαία βάση) συναντήσεις που γίνονται δυνάμει των οριζόμενων στην παρ. 11 του άρθρου 3 της ΥΑ ΣΔΕ, η αναγκαία προπαρασκευαστική εργασία ακολουθεί προκαθορισμένες διαδικασίες, όπως ανταλλαγή ενημερωτικών επιστολών πριν από κάθε συνάντηση με παράθεση τυποποιημένων αναφορών, που διασφαλίζει την επάρκεια και αξιοπιστία των στοιχείων.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι σύμφωνα με την τηρούμενη διαδικασία Δ0 Παράρτημα Β του εγχειριδίου διαδικασιών του ΣΔΕ, δημιουργείται ηλεκτρονικός Φάκελος Έργου ο οποίος λειτουργεί συμπληρωματικά των στοιχείων και πληροφοριών που τηρούνται στο ΟΠΣ ΤΑ και περιλαμβάνει όλα τα έγγραφα και το αποδεικτικό υλικό το οποίο συγκεντρώνεται σε κάθε φάση των εργασιών της ΕΥΣΤΑ, παρέχοντας αποδείξεις για τις εργασίες που έγιναν ή και τεκμηριώνουν την επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων, που αποτελούν τον απώτατο σκοπό των εργασιών. Στον ηλεκτρονικό Φάκελο Έργου φυλάσσονται όλα τα σχετικά έγγραφα που διακινήθηκαν εντός της ΕΥΣΤΑ (π.χ. Λίστες Αξιολόγησης) ή και με λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς (π.χ. ΦΥ, Υπουργεία Ευθύνης).

Σε κάθε περίπτωση, αναφέρεται ότι από την μέχρι σήμερα εφαρμογή των διαύλων επικοινωνίας, δεν έχουν εντοπισθεί περιπτώσεις ανεπάρκειας ή ανακρίβειας στοιχείων ικανές να δημιουργήσουν προσχώματα στην απρόσκοπτη παρακολούθηση της υλοποίησης των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ.

Αναφορικά με (**Παράγραφος 72**) «τις καθυστερήσεις στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης της υλοποίησης σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις αρχικές αποφάσεις ένταξης των έργων», όπως προβλέπεται στο Εγχειρίδιο διαδικασιών ΣΔΕ, τροποποίηση της απόφασης ένταξης πραγματοποιείται σε περίπτωση που κατά την υλοποίηση ενός Έργου διαπιστώνεται από το ΦΥ, το Υπουργείο Ευθύνης ή την ΕΥΣΤΑ η αναγκαιότητα τροποποίησης στοιχείων του Έργου, όπως αυτά προσδιορίζονται στην Απόφαση Ένταξης, λόγω μεταβολής επιμέρους στοιχείων που δύναται να διευκολύνουν την ολοκλήρωσή του και την επίτευξη των αποτελεσμάτων, των Οροσήμων/Στόχων του, ή λόγω μεταβολής άλλων στοιχείων της Απόφασης Ένταξης. Η διαφοροποίηση των στοιχείων της Απόφασης Ένταξης δύναται να αφορά στη διάρκεια υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου του Έργου αυτού, συμπεριλαμβανομένων και των ημερομηνιών έναρξης (υπογραφή σύμβασης) και λήξης του Έργου, στα στοιχεία του φυσικού

αντικειμένου του Έργου, στα στοιχεία του προϋπολογισμού του Έργου, στον ΦΥ του Έργου. Τροποποιήσεις που επιφέρουν ουσιώδεις μεταβολές στις δεσμεύσεις σε σχέση με τα συμφωνημένα στο ΕΣΑΑ δεν δύνανται να γίνονται αποδεκτές στο βαθμό που οι προτεινόμενες μεταβολές επιφέρουν αλλοιώσεις ή αρνητική επίδραση στα ορόσημα και τους στόχους του ή και ακυρώνουν το λειτουργικό αποτέλεσμα και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του Έργου.

Αντικειμενικοί παράγοντες καθυστέρησης των διαδικασιών ωρίμανσης, όπως στα ελεγχόμενα υποέργα, συνιστούν σύμφωνα με τα ανωτέρω, δυνητικούς λόγους τροποποίησης των Αποφάσεων Ένταξης και αποτελεί βασική διαδικασία της παρακολούθησης των Έργων κατά το ΣΔΕ.

II. Παρατηρήσεις ΕΥΣΤΑ επί Συστάσεων

Ως προς τη Πρώτη Σύσταση για την τροποποίηση του ΣΔΕ του ΤΑΑ προκειμένου να «α) για όσα έργα δεν έχουν ακόμα ενταχθεί στο ΤΑΑ καθώς και για το ανεκτέλεστο τμήμα όσων έχουν ήδη ενταχθεί, να καταστεί υποχρεωτική η κατάρτιση από τους Φορείς Υλοποίησης (σε συνεργασία με τα Υπουργεία Ευθύνης) αναλυτικών επιμέρους χρονοδιαγραμμάτων ανά έργο (ανάλογα με τη φύση και την ιδιαιτερότητα του κάθε έργου) με συγκεκριμένες ενδιάμεσες και κρίσιμες ημερομηνίες – σταθμούς που να εκτείνονται από την έναρξη της φάσης ωρίμανσης μέχρι και την ολοκλήρωση της υλοποίησης, β) να προσδιορίζει την έννοια των «καθυστερήσεων» και να προβεί στην κατηγοριοποίησή τους ανάλογα με τη φύση και το ειδικότερο αντικείμενο των έργων του ΕΣΑΑ, με δημιουργία οδηγού διορθωτικών ενεργειών ανά περίπτωση και γ) να αναπτύξει σύστημα ανάλυσης κινδύνων (risk assessment) αναφορικά με την ολοκλήρωση των έργων, στο οποίο να συνδέεται το ζήτημα της καθυστέρησης με τις ημερομηνίες που θα περιλαμβάνονται στα επιμέρους χρονοδιαγράμματα των έργων.»:

Η ΕΥΣΤΑ δεν αποδέχεται τη Σύσταση.

Στην παρούσα χρονική φάση υλοποίησης των Έργων και Δράσεων του ΤΑΑ, καθώς έχει ήδη ενεργοποιηθεί με περίπου 810 αποφάσεις ένταξης ποσοστό 97% του συνολικού Προϋπολογισμού, δεν κρίνεται σκόπιμη οποιαδήποτε τροποποίηση του ΣΔΕ για το εναπομείναν μέρος των προς ένταξη Έργων. Δεδομένου δε ότι η συμβασιοποίηση των ενεργών Έργων προσεγγίζει το 70%, δεν κρίνεται ομοίως σκόπιμη όποια περαιτέρω παρέμβαση στο ΣΔΕ, προς ενίσχυση της Διαδικασίας παρακολούθησης της ωρίμανσης των Έργων.

Περαιτέρω, αναφορικά με τον προσδιορισμό της έννοιας των «καθυστερήσεων», εκτιμάται ότι η διαβάθμιση στον χρόνο επίτευξης Οροσήμων/Στόχων που χρησιμοποιείται είναι αυτή που προβλέπεται από την ΕΕ για την σύνταξη του Bi-annual report και η οποία εκτείνεται στην κλίμακα: α) σε καθυστέρηση (delayed), β) σε εξέλιξη (on track) και γ) ολοκληρωμένο (completed), που εξυπηρετεί την ανάγκη ενιαίου τρόπου παρακολούθησης των Έργων, είναι συνεπής με τις αναφορές που υποβάλλονται στην ΕΕ και επέχει θέση κατηγοριοποίησης των περιπτώσεων που ενέχουν καθυστέρηση και απαιτείται η ανάληψη ενεργειών αντιμετώπισης. Εξάλλου, ως αναλυτικά παρουσιάστηκε ανωτέρω, η κατηγοριοποίηση των καθυστερήσεων με τρόπο ώστε να αφορά σε όλα τα έργα του ΕΣΑΑ, ή έστω κατηγορίες αυτών (π.χ. τεχνικά έργα που υλοποιούνται μέσω δημόσια σύμβασης), με τρόπο οριζόντιο που θα αποτυπώνεται στο ΣΔΕ, κρίνεται ως μη εφαρμόσιμη ή/και αναποτελεσματική. Τέλος και σχετικά με την ανάπτυξη συστήματος ανάλυσης κινδύνων «risk assessment», επισημαίνεται ότι το ΣΔΕ του ΤΑΑ συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του Κανονισμού, οι οποίες κάνουν ειδική μνεία μόνο για την υποχρέωση διαχείρισης κινδύνων για σοβαρές παρατυπίες όπως απάτη/διαφθορά. Εξάλλου, για την ανάπτυξη οποιασδήποτε μεθοδολογίας διαχείρισης κινδύνων αναφορικά με την ολοκλήρωση των Έργων θα έπρεπε να είναι εφικτή η κατηγοριοποίηση των περιπτώσεων που ενέχουν καθυστέρηση ώστε ακολούθως να δύνανται να μοντελοποιηθεί η διαβάθμιση των κινδύνων, ο βαθμός της επίδρασής τους στο τηρούμενο χρονοδιάγραμμα (κρίσιμη διαδρομή), όσο και τα μέτρα αντιμετώπισής τους.

Η υποχρεωτική εφαρμογή επιπρόσθετων δικλείδων, δεν αποτέλεσε (αποτελεί) επιλογή, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη εφαρμογής απλοποιημένης διαχείρισης, αποφυγής γραφειοκρατικών ή νέων διαδικασιών που απαιτούν εξοκείωση, ευελιξίας προκειμένου για την άμεση ενεργοποίηση όλων των δράσεων και την εστίαση στις ενέργειες ωρίμανσης και υλοποίησης των έργων, με στόχο την επίτευξη των προσδοκώμενων εκροών και αποτελεσμάτων.

Αναφορικά με τη Δεύτερη Σύσταση «*Να μεριμνήσει για την έγκαιρη και έγκυρη συμπλήρωση από τους Φορείς Υλοποίησης, υπό την ευθύνη και των Υπουργείων Ευθύνης, των προβλεπόμενων από το ΣΔΕ δελτίων Δ2, Δ6 και Δ19, διασφαλίζοντας ότι υποβάλλονται στο ΟΠΣ ΤΑ εντός των τασσόμενων προθεσμιών και ότι συμπληρώνονται όλα τα πεδία π.χ. πεδία «προβλημάτων/επιπλοκών» και «διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση καθυστερήσεων»:*

Η ΕΥΣΤΑ αποδέχεται τη Σύσταση.

Οι εντοπισθείσες περιπτώσεις πλημμελούς συμπλήρωσης των Δελτίων Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης, αποτελούν μεμονωμένες περιπτώσεις και καταβάλλεται κάθε προσπάθεια μελλοντικής αποφυγής ανάλογων περιπτώσεων. Σε κάθε περίπτωση, η ΕΥΣΤΑ σε τακτική βάση μέσω των μηνιαίων συναντήσεων με το Υπουργείο Ευθύνης και τον Φορέα Υλοποίησης παρακολουθεί και ενημερώνεται για την πραγματική εικόνα της προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των έργων (με αναφορές στις καθυστερήσεις και στα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά την υλοποίησή τους) και δίδονται κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των δυσκολιών με σκοπό την έγκαιρη υλοποίηση των έργων και την πλήρωση των Οροσήμων/Στόχων.

Όσον αφορά δε στο Δελτίο Δ19, τυχόν ελλείψεις και εσωτερικές καθυστερήσεις υποβολής δελτίων στο περιβάλλον του ΟΠΣ ΤΑ, σε καμία περίπτωση δεν επηρέασαν την υποχρέωση της χώρας για εμπρόθεσμη ανάρτηση των σχετικών στοιχείων στην πλατφόρμα επικοινωνίας της Επιτροπής FENIX, όπου οι προθεσμίες υποβολής των στοιχείων στην ΕΕ αποτυπώνονται σε αυτήν και καθίστανται δεσμευτικές για τα κράτη-μέλη. Επιπλέον, τυχόν πλημμελείς καταχωρήσεις προηγούμενων περιόδων στο ΟΠΣ ΤΑ, αντιμετωπίζονται εφεξής με την υιοθέτηση του νέου Δελτίου 3.16. Συγκεκριμένα, στο νέο δελτίο συγκεντρώνεται η πληροφορία από τα Υπουργεία Ευθύνης για την πρόοδο Οροσήμων, Στόχων και Ενδιάμεσων Βημάτων Παρακολούθησης, για τις ανάγκες του biannual report σύμφωνα με την Διαδικασία Δ19 του ΣΔΕ. Το Δελτίο δημιουργείται, για κάθε περίοδο, συμπληρώνεται και υποβάλλεται από το Υπουργείο Ευθύνης προς την ΕΥΣΤΑ, η οποία στη συνέχεια θα μπορεί να το επεξεργάζεται και να το οριστικοποιεί. Σημειώνεται ότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του νέου δελτίου 3.16 έχει ολοκληρωθεί και δρομολογείται στο άμεσο χρονικό διάστημα η δημοσίευση της απαιτούμενης τροποποίησης του Εγχειριδίου Διαδικασιών που θα προβλέπει την εν λόγω υποβολή του νέου Δελτίου. Συναφώς απεστάλη η με αρ. πρ. 148062 ΕΞ 2024/10.10.2024 ενημερωτική επιστολή του Διοικητή για την άμεση αξιοποίηση του Δελτίου 3.16. ήδη από την εξαμηνιαία αναφορά του Οκτωβρίου του 2024.

Σχετικά με την Τρίτη Σύσταση «*Να προβεί σε επισκόπηση των δελτίων και τυχόν επικαιροποίηση του περιεχομένου της πληροφόρησης που παρέχουν, ώστε να γίνουν οι αναγκαίες προσαρμογές που να διασφαλίζουν ότι το περιεχόμενό τους ανταποκρίνεται στη φιλοσοφία του ΤΑΑ (παρακολούθηση επίτευξης οροσήμων και στόχων και όχι απλώς δαπανών)*»:

Η ΕΥΣΤΑ δεν αποδέχεται τη Σύσταση, η οποία στο σύνολό της είναι ασαφής και απροσδιόριστη, ως προς το περιεχόμενο των βελτιώσεων που προτείνει, ενώ δεν φαίνεται η σύνδεσή της με κάποιο από τα διατυπωθέντα συμπεράσματα του ελέγχου. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι, ο σχεδιασμός των Δελτίων υπακούει σε περιορισμούς του ΟΠΣ ΤΑ, Πληροφοριακό Σύστημα που βασίστηκε στο ΟΠΣ

ΕΡΓΟΡΑΜΑ, με όποιες αλλαγές κρίθηκαν σκόπιμες για την παρακολούθηση Οροσήμων/Στόχων των Δράσεων του ΤΑΑ.

Ως προς την Τέταρτη Σύσταση «Να προβεί σε ενέργειες αναβάθμισης του Πληροφοριακού Συστήματος ΟΠΣ ΤΑ προκειμένου α) σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης να επεκτείνει τις διασυνδέσεις του Συστήματος ΟΠΣ ΤΑ με τα άλλα πληροφοριακά συστήματα, ώστε να επαληθεύεται με άμεσο, αξιόπιστο και ασφαλή τρόπο η εγκυρότητα των δεδομένων που προέρχονται από αυτά, β) να υφίσταται εντός του ΟΠΣ ΤΑ σύστημα αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων για τις κρίσιμες ημερομηνίες σε κάθε στάδιο υλοποίησης των έργων, γ) να υφίσταται σύστημα υποχρεωτικής συμπλήρωσης πεδίων στα έντυπα προς υποβολή στο ΟΠΣ ΤΑ (και ιδίως στα πεδία «προβλήματα/επιπλοκές» των δελτίων Δ2 και Δ6), χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα υποβολής του δελτίου με κενό στο σχετικό πεδίο ή με απλή μετακύλιση εκτιμώμενων ημερομηνιών, δ) να υπάρχει η αυτοματοποιημένη δυνατότητα εξαγωγής συγκεντρωτικών αναφορών υλοποίησης του ΕΣΑΑ και των επιμέρους δράσεων, έργων και υποέργων αυτού, θάσει των στοιχείων του ΟΠΣ ΤΑ, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος ανακρίθειας ή μη πληρότητας των δεδομένων που συνδέεται με αναφορές που δημιουργούνται με χειροκίνητες διαδικασίες και ε) να καταγράψει και να τυποποιήσει περαιτέρω τις διαδικασίες επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (Υπουργεία Ευθύνης, Φορείς Υλοποίησης, ΕΥΣΤΑ), ώστε να περιοριστεί η χρήση πρακτικών άτυπης επικοινωνίας για την παρακολούθηση των έργων.»:

Η ΕΥΣΤΑ δεν αποδέχεται τη Σύσταση.

Ως προαναφέρθηκε, λόγω του έκτακτου χαρακτήρα του ΜΑΑ, η υιοθέτηση ενός υφιστάμενου για την καταγραφή και παρακολούθηση των έργων του ΕΣΠΑ πληροφοριακού συστήματος, με τις αναγκαίες προσαρμογές/παραμετροποιήσεις στις ιδιαίτερες ανάγκες του ΤΑΑ, αποτέλεσε κομβική επιλογή, καθώς θα εξασφάλιζε την άμεση λειτουργία του από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, με το μικρότερο δυνατό κόστος, υποστηρίζοντας παρεμφερείς διαδικασίες του ΣΔΕ. Η επιλογή αυτή ενέχει ενγενείς περιορισμούς, οι οποίοι δεν είναι πάντοτε εφικτό να αναιρεθούν, πολλώ δε μάλλον στην παρούσα φάση υλοποίησης του Προγράμματος.

Το ΟΠΣ ΤΑ δεν σχεδιάστηκε ως ένα σύστημα λεπτομερούς παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης έργων και υπολογισμού τυχόν αποκλίσεων (project management), αλλά σχεδιάστηκε ως ένα σύστημα καταγραφής και ελέγχου των δεδομένων υλοποίησης των έργων, το οποίο να χρησιμεύσει για την καταχώριση των απαιτούμενων δεδομένων και εγγράφων που ορίζει το ισχύον Σχέδιο Διαδικασιών και Ελέγχου του ΤΑΑ.

Διευκρινίζεται ότι το ΟΠΣ ΤΑ διασυνδέεται αφενός με το σύστημα e-ΠΔΕ παρακολούθησης των πληρωμών που πραγματοποιούνται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και αφετέρου με άλλα πρωτογενή συστήματα έργων κρατικών ενισχύσεων. Επιπλέον, διασύνδεση με άλλα πληροφοριακά συστήματα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα δεν κρίνεται σκόπιμη, είναι τεχνικά δυσχερές και η υλοποίησή της θα απαιτούσε διμερείς επενδύσεις από όλους τους διασυνδεδεμένους φορείς, εκτός της ΕΥΟΠΣ, πρόσθετους πόρους και θα ήταν χρονικά ανεπίκαιρη για τις ανάγκες του ΤΑΑ.

Αναφορικά με τις ειδοποιήσεις του συστήματος (alerts), έχει ήδη υλοποιηθεί μία βασική ειδοποίηση που αφορά στην κρίσιμη ημερομηνία της επίτευξης ενός οροσήμου. Σε αυτή την περίπτωση ανά διάστημα 10 ημερών το ΟΠΣ ΤΑ υπενθυμίζει την εκκρεμότητα στους καθορισμένους εκπροσώπους των εμπλεκόμενων φορέων του/των έργου/ων.

Ως προς την αυτοματοποίηση της διαδικασίας εξαγωγής αναφορών επιτελικής πληροφόρησης της πορείας υλοποίησης των έργων και δράσεων του ΤΑΑ από το ΟΠΣ ΤΑ, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- i) Χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμες λειτουργίες του Oracle Business Intelligence (OBI) του συστήματος και έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό η υλοποίηση της αναφοράς «Top 100 Final Recipients» χάρη σε αυτές. Ωστόσο, δεν έχει καταστεί εφικτό να χρησιμοποιηθεί περαιτέρω το εν λόγω σύστημα για τις υπόλοιπες αναφορές Έργων και Δράσεων καθώς και πάλι κάτι τέτοιο προϋποθέτει την εκτέλεση εργασιών εκ μέρους άλλων υπηρεσιών, εκτός της ΕΥΣΤΑ.
- ii) Η διαδικασία υλοποίησης των υπόλοιπων αναφορών με χρήση των διαθέσιμων λειτουργιών του OBI, στο μεταξύ έχει βελτιστοποιηθεί σημαντικά με την χρήση power queries με αποτέλεσμα την σημαντική μείωση του κινδύνου ανακριβειών, πληρότητας και καθυστερήσεων.

Συμπερασματικά σημειώνεται ότι στην παρούσα φάση υλοποίησης του ΕΣΑΑ κρίνεται σκόπιμη η αξιοποίηση των εργαλείων που είναι ήδη διαθέσιμα και καλύπτουν επαρκώς τις προκύπτουσες ανάγκες.

III. Παρατηρήσεις των Φορέων Υλοποίησης επί των Συστάσεων

Αναφορικά με τις απευθυνόμενες προς τους ΦΥ και Υπουργεία Ευθύνης Συστάσεις, επισυνάπτονται σε παράρτημα οι ληφθείσες έως τη σύνταξη της παρούσας παρατηρήσεις της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ). Αναφέρεται επίσης ότι έχουν περιέλθει σε γνώση της Υπηρεσίας μας και η αριθμ. 71057/18.11.2024 επιστολή του ΤΑΙΠΕΔ, που απεστάλη απευθείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και περιλαμβάνει τις παρατηρήσεις του φορέα επί του σχεδίου της Έκθεσης Ελέγχου σας.

Θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για την συνεργασία και παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Ο Διοικητής της ΕΥΣΤΑ

Ορέστης Καβαλάκης

Συνημμένα

1. Παρατηρήσεις ΔΥΠΑ επί των συστάσεων του σχεδίου Έκθεσης Ελέγχου

Κοινοποίηση

1) Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Ν. Παπαθανάση

2) Επιτροπή Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΕΔΕΛ)

- Υπόψη Γενικής Διευθύντριας Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων,
κας Αθ. Τουρκολιά, a.tourkolia@edel.gr

- Υπόψη Αναπληρώτριας Προϊσταμένης Δ/σης Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κας Σ. Κατσαντώνη, s.katsantoni@edel.gr

Εσωτερική Διανομή

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) / Όλες οι Διευθύνσεις

Προς:
Κα. Σωτηρία Ντούνη
Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου
Email: couraudi@otenet.gr

Αθήνα, 18 Νοεμβρίου 2024
Α.Π.: 71057

Θέμα: Παρατηρήσεις επί του σχεδίου της Έκθεσης Ελέγχου με τίτλο «Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους».

Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε,

Σε συνέχεια της κοινοποίησης του σχεδίου της εν θέματι Έκθεσης Ελέγχου στο ΤΑΙΠΕΔ (το οποίο έλαβε εσωτερικό εισερχόμενο αριθμό πρωτοκόλλου: 70681/5.11.2024), επί της υπ' αριθμ. 75 συστάσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς το ΤΑΙΠΕΔ, σας θέτουμε υπόψη τις ακόλουθες παρατηρήσεις μας:

Καθ' όλη τη διάρκεια του σταδίου ωρίμανσης του έργου «Ανακαινίσεις και Εκσυγχρονισμός Νοσοκομείων σε ολόκληρη την Ελλάδα» έως και σήμερα, το ΤΑΙΠΕΔ, μέσω της Μονάδας Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, έχει αποστείλει προς την 1η ΥΠΕ όλα τα απαραίτητα στοιχεία, όπως αυτά προβλέπονται στην Διαδικασία Δ2: Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης. Σε κάθε περίπτωση θα μερμηνήσει να της αποστείλει, ότι περαιτέρω έγγραφο και στοιχείο κρίνεται απαραίτητο βάσει του ΣΔΕ προκειμένου η 1^η ΥΠΕ (ή/και το Υπουργείο Υγείας) να δύναται να προβεί στην ορθή και έγκαιρη συμπλήρωση των Δελτίων Ωρίμανσης των υποέργων αρμοδιότητάς της.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Μετά τιμής,
Ο Εντεταλμένος Σύμβουλος

PANAGIOTIS STAMPOULIDIS
18.11.2024 17:22

Παναγιώτης Σταμπουλίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
1^η ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ταχυδρ. Δ/ση : Ζαχάρωφ 3, Αθήνα
Ταχυδρ. Κώδ. : 115 21
Αρ. Τηλεφώνου : 213 2010 560-570
Email : det@1dype.gov.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, . . . 2024

Α.Π.:

1η Υ.Πε. Αττικής

ΑΡ.ΠΡΩΤ. : 48719

ΗΜ/ΝΙΑ: 29/11/2024

ΠΡΟΣ:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Γραφείο Προέδρου

Τσόχα & Βουρνάζου 4, Τ.Κ.: 115 21

Τηλ.: 2131309839

Email: couraudi@otenet.gr

ΘΕΜΑ: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΕΓΚΑΙΡΟ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΥΧΟΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ».

ΣΧΕΤΙΚΑ: (α) Το υπ' αριθμ. 48177 / 26.11.2024 έγγραφο της Δ/σης Ενιαίας Τεχνικής Υπηρεσίας.

(β) Την υπ' αριθμ. 5834 / 07.11.2024 επιστολή του Προέδρου Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Σε συνέχεια των ανωτέρω σχετικών διαβιβάζουμε τις κάτωθι παρατηρήσεις:

- Η διαδικασία Δ2 αφορά την «Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου». Σκοπός της διαδικασίας είναι να διαπιστωθεί ο βαθμός ωριμότητας των χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης Έργων και η παρακολούθηση της προόδου ενεργειών ωρίμανσης όσον βρίσκονται σε στάδιο πριν την υπογραφή της σύμβασης, την απόφαση υλοποίησης με Ίδια Μέσα ή την έκδοση της Εγκριτικής Απόφασης για τις ενισχύσεις. Δεδομένου ότι η 1^η ΥΠΕ δεν έχει την αρμοδιότητα υποβολής του Δελτίου Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης (προσυμβατικό στάδιο) θα προχωρήσει σε επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς, ώστε τυχόν παραλείψεις να διορθωθούν κατάλληλα.
- Η διαδικασία Δ6 «Παρακολούθηση υλοποίησης έργων» αφορά τα έργα που υλοποιούνται με τη διαδικασία δημοσίων συμβάσεων, μετά την υπογραφή τους. Σύμφωνα με αυτήν, οι φορείς υλοποίησης συμπληρώνουν για κάθε σύμβαση το Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης (εφαρμογή 3.4 του ΟΠΣ ΤΑ) μια φορά το μήνα. Για λόγους διευκόλυνσης τόσο των φορέων όσο και της ΕΥΣ ΤΑ (που οφείλει να τα ελέγχει), συνηθίζεται

να υποβάλλονται αυτά τα Δελτία κάθε φορά που γίνονται πληρωμές, οπότε δηλώνονται τόσο οι δαπάνες όσο και η πρόοδος του φυσικού αντικειμένου των συμβάσεων. Την περίοδο διενέργειας του ελέγχου από το ΕΛΣυν δεν είχε πραγματοποιηθεί κάποια πληρωμή, το οποίο ήταν απόλυτα φυσιολογικό λόγω της συγκεκριμένης φάσης εξέλιξης της δράσης. Έτσι για παράδειγμα, σήμερα, η εικόνα είναι εντελώς διαφορετική, καθώς έχει υποβληθεί σημαντικός αριθμός Δελτίων Παρακολούθησης για τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί, λόγω των πληρωμών, που έχουν πραγματοποιηθεί προς τους αναδόχους.

- Τέλος, η Διαδικασία Δ19 «Κατάρτιση και Υποβολή Εκθέσεων Προόδου του άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241», αφορά στην αποστολή πληροφοριών: α) για την πρόοδο επίτευξης των ορόσημων/στόχων/βημάτων παρακολούθησης τα οποία περιλαμβάνονται στην εκάστοτε αναφορά προόδου, β) για την τροφοδότηση των κοινών δεικτών με στοιχεία από όσες Δράσεις/Έργα έχουν δημιουργήσει μετρήσιμα αποτελέσματα. Σύμφωνα με τη διαδικασία, τα σχετικά Δελτία (εφαρμογή 3.6 του ΟΠΣ ΤΑ) υποβάλλονται από τους φορείς το αργότερο μέχρι το πρώτο 10ήμερο του Απριλίου και το τρίτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε έτους. Για τα έργα της 1^{ης} ΥΠΕ τα δελτία υποβλήθηκαν πρόσφατα, από τις 22 έως τις 26 Ιουλίου 2024, οπότε επί του παρόντος δεν υπάρχει εκκρεμότητα.

Η ΔΙΟΙΚΗΤΡΙΑ

ΟΛΓΑ ΜΠΑΛΑΟΥΡΑ

Εσωτ. Διανομή:

- 1.- Υποδιοικήτρια 1ης Υ.Πε., κα Γιαννούλα Νταβώνη
- 2.- Υποδιοικήτης 1ης Υ.Πε., κ. Σταύρο Τσαντή
- 3.- Δ/ση Ενιαίας Τεχνικής Υπηρεσίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
1^Η ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ταχυδρ. Δ/νση : Ζαχάρωφ 3, Αθήνα
Ταχυδρ. Κώδ. : 115 21
Αρ. Τηλεφώνου : 213 2010 560-570
Email : det@1dype.gov.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 26/11/2024
1η Υ.Πε.Αττικής

Αρ.ΠΡΩτ. : 48177
ΗΜ/ΝΙΑ: 26/11/2024

ΠΡΟΣ:

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΑΡΧΗ ΕΡΓΟΥ

ΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΡΙΑ 1^{ΗΣ} ΥΠΕ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ Δ/ΝΣΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ 1^{ΗΣ} Υ.ΠΕ. ΑΤΤΙΚΗΣ

ΘΕΜΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΕΓΚΑΙΡΟ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΥΧΟΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ».

ΣΧΕΤΙΚΟ: - Την υπ' αριθμ. 5834 / 07.11.2024 επιστολή του Προέδρου Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού ενημερώνουμε ως εξής:

Η διαδικασία Δ2 αφορά την «Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου». Σκοπός της διαδικασίας είναι να διαπιστωθεί ο βαθμός ωριμότητας των χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης Έργων και η παρακολούθηση της προόδου ενεργειών ωρίμανσης όσων βρίσκονται σε στάδιο πριν την υπογραφή της σύμβασης, την απόφαση υλοποίησης με Ίδια Μέσα ή την έκδοση της Εγκριτικής Απόφασης για τις ενισχύσεις. Για τα έργα 5161172 και 5161133, τα Δελτία (εφαρμογή 3.7 του ΟΠΣ ΤΑ) συμπληρώθηκαν για τελευταία φορά στις 18.12.2023 και στις 22.06.2022 αντίστοιχα. Καθώς σε αυτά αναφέρονται κάποιες μη κρίσιμες εκκρεμότητες (π.χ. σύνταξη προκήρυξης κ.λπ.), αλλά και προβλήματα / εμπλοκές (ειδικότερα: «Εξετάζεται από το Υπουργείο Ευθύνης νομοθετική ρύθμιση για τον σαφή προσδιορισμό των αρμόδιων οργάνων που εμπλέκονται στην ανάθεση και στην εκτέλεση των συμβάσεων υλοποίησης της δράσης»), καλό θα ήταν να συμπληρωθεί και να υποβληθεί Δελτίο Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης στο κάθε έργο, όπου οι παραπάνω συνθήκες δεν θα υφίστανται πια.

Η διαδικασία Δ6 «Παρακολούθηση υλοποίησης έργων» αφορά τα έργα που υλοποιούνται με τη διαδικασία δημοσίων συμβάσεων, μετά την υπογραφή τους. Σύμφωνα με αυτήν, οι φορείς υλοποίησης συμπληρώνουν για κάθε σύμβαση το Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης (εφαρμογή 3.4 του ΟΠΣ ΤΑ) μια φορά το μήνα. Για λόγους διευκόλυνσης τόσο των φορέων όσο και

της ΕΥΣ ΤΑ (που οφείλει να τα ελέγχει), συνηθίζεται να υποβάλλονται αυτά τα Δελτία κάθε φορά που γίνονται πληρωμές, οπότε δηλώνονται τόσο οι δαπάνες όσο και η πρόοδος του φυσικού αντικειμένου των συμβάσεων. Για παράδειγμα, αν σήμερα γινόταν ο ίδιος έλεγχος στα έργα της 1^{ης} ΥΠΕ η εικόνα που θα είχε θα ήταν εντελώς διαφορετική, καθώς έχει υποβληθεί σημαντικός αριθμός Δελτίων Παρακολούθησης για τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί, λόγω των πληρωμών που έχουν αρχίσει να γίνονται προς τους αναδόχους.

Τέλος, η Διαδικασία Δ19 «Κατάρτιση και Υποβολή Εκθέσεων Προόδου του άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241», αφορά στην αποστολή πληροφοριών: α) για την πρόοδο επίτευξης των ορόσημων/στόχων/βημάτων παρακολούθησης τα οποία περιλαμβάνονται στην εκάστοτε αναφορά προόδου, β) για την τροφοδότηση των κοινών δεικτών με στοιχεία από όσες Δράσεις/Έργα έχουν δημιουργήσει μετρήσιμα αποτελέσματα. Σύμφωνα με τη διαδικασία, τα σχετικά Δελτία (εφαρμογή 3.6 του ΟΠΣ ΤΑ) υποβάλλονται από τους φορείς το αργότερο μέχρι το πρώτο 10ήμερο του Απριλίου και το τρίτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε έτους. Για τα έργα της 1^{ης} ΥΠΕ τα δελτία υποβλήθηκαν πρόσφατα, από τις 22 έως τις 26 Ιουλίου 2024, οπότε επί του παρόντος δεν υπάρχει εκκρεμότητα.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΡΓΩΝ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΟΥΝΙΑΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΟΔ/ΝΣΗΣ
ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΗΛΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ Δ/ΝΣΗΣ
ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΠΕΡΗΣ Γ. ΧΑΛΑΡΗΣ

Εσωτ. Διανομή:

- 1.- Υποδιοικήτρια 1ης Υ.Πε., κα Γιαννούλα Νταβώνη
- 2.- Υποδιοικήτης 1ης Υ.Πε., κ. Σταύρο Τσαντή
- 3.- Δ/ση Ενιαίας Τεχνικής Υπηρεσίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΞ.ΕΠΕΙΓΟΝ
Αθήνα:25-11-2024

ΘΕΜΑ: «Παρατηρήσεις επί της Εκθέσεως Ελέγχου του ΕΛΣυν για τα υλοποιούμενα έργα του ΤΑΑ»

Σχετ. Το από 22-11-2024 ηλεκτρονικό μήνυμα από το γρ. Υπουργού (δεύτερη σύσταση παρ. 74).

Η κρισιμότητα της οικονομικής λειτουργίας στη διαχείριση της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για έργα που υλοποιούνται από το Υπουργείο Υγείας και τους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, απαιτεί την υιοθέτηση επιμέρους διαδικασιών και δικλίδων ελέγχου που εστιάζουν στην ικανοποιητική εκπλήρωση των ορόσημων και στόχων που έχουν οριστεί ήτοι στα ποιοτικά και ποσοτικά επιτεύγματα.

Εξάλλου η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της δημόσιας λογοδοσίας, διαχείρισης κινδύνων, άσκησης εποπτείας που ο φορέας έχει αναπτύξει.

Το Υπουργείο Υγείας με σκοπό την ενίσχυση της λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του Τ.Α.Α. εκπόνησε «Εγχειρίδιο διαδικασιών υλοποίησης και παρακολούθησης δράσεων και έργων του ΤΑΑ» το οποίο διαρθρώνεται σε δύο θεματικές ενότητες:

- Περιγραφή των διαδικασιών υλοποίησης και παρακολούθησης των δράσεων/έργων αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και
- μέτρα και διαδικασίες που εφαρμόζει το Υπουργείο Υγείας για την πρόληψη, εντοπισμό και αντιμετώπιση περπτώσεων απάτης και διαφθοράς.

Στο πλαίσιο αυτό η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου προκειμένου να συνδράμει στον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών υλοποίησης των δράσεων/έργων του Τ.Α.Α, προτίθεται να εντάξει στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου του επόμενου έτους, έλεγχο διαδικασιών σε έργα (καταγραφή ή ανάπτυξη πρόσθετων διαδικασιών/δικλίδων εντοπισμού και αντιμετώπισης κινδύνων) τα οποία υλοποιούνται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.

Παράλληλα, δεδομένου ότι ο Προϊστάμενος της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου έχει οριστεί με Υπουργική Απόφαση ως «Υπεύθυνος για θέματα απάτης/διαφθοράς και Σύγκρουσης Συμφερόντων» του Τ.Α.Α. για έργα που οι φορείς υλοποίησης είναι εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Υγείας, θα συνεργαστεί και θα συντονίσει τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου των εποπτευομένων φορέων του Υπουργείου Υγείας, οι οποίες υλοποιούν έργα Τ.Α.Α. για τον έλεγχο αυτών έτσι ώστε να ακολουθηθεί από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς μια δομημένη διαδικασία για τη διενέργεια του ελέγχου και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων.

Ο Προϊστάμενος Δ/νσης
Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου

Ηλίας Μερεντίτης

Πρωτ.Υπουργού ΕΙΣ - 6521 - 25/11/2024

From: Alexandra Theodosiadi
Sent: Mon, 18 Nov 2024 17:59:03 +0200
To: protoc-minister@moh.gov.gr; 'Deputy MoH';
sgoffice.healthservices@moh.gov.gr; lvvildiridi@gmail.com; K Papapanos MOH
Cc: minister@moh.gov.gr; gen.dir@moh.gov.gr; npetroulia@moh.gov.gr;
'NATAΣΑ ΠΕΤΡΟΥΛΙΑ'; stamatispoulis@gmail.com; anta.koskina@pwc.com; Panagiotis
Stampoulidis; Giouli Vourna; Katerina Dimou; Vaggelis Manolis; George Tsardakas
Subject: RE: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
Attachments: Επιστολή_Εκθεση Ελέγχου_ΕΛΣΥΝ.pdf

Καλησπέρα σας,

Σας αποστέλλουμε συνημμένη την απάντηση του Εντεταλμένου Συμβούλου ΤΑΙΠΕΔ προς την Πρόεδρο του ΕΛΣυν, με παρατηρήσεις επί των ευρημάτων.

Στην διάθεσή σας,

 HELLENIC REPUBLIC ASSET
DEVELOPMENT FUND
PROJECT PREPARATION FACILITY PPF

Alexandra Theodosiadi | PPF Coordinator

6 KARAGIORGI SERVIAS / 10562 / ATHENS / GREECE / T: +30 210 3274 400 | D: +30 210 3274439 | M: +30 694 7206404 | atheodosiadi@hraf.gr | www.hraf.com

---

From: protoc-minister@moh.gov.gr <protoc-minister@moh.gov.gr>
Sent: Monday, November 18, 2024 12:15 PM
To: 'Deputy MoH' <deputy@moh.gov.gr>; sgoffice.healthservices@moh.gov.gr;
lvvildiridi@gmail.com; K Papapanos MOH <papapanosk@moh.gov.gr>; Alexandra Theodosiadi
<atheodosiadi@hraf.gr>
Cc: minister@moh.gov.gr; gen.dir@moh.gov.gr; npetroulia@moh.gov.gr; 'NATAΣΑ ΠΕΤΡΟΥΛΙΑ'
<petroulianatasa@yahoo.gr>; stamatispoulis@gmail.com; anta.koskina@pwc.com
Subject: RE: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ!

From: protoc-minister@moh.gov.gr <protoc-minister@moh.gov.gr>
Sent: Wednesday, November 6, 2024 11:06 AM
To: 'Deputy MoH' <deputy@moh.gov.gr>; 'sgoffice.healthservices@moh.gov.gr'
<sgoffice.healthservices@moh.gov.gr>; 'lvvildiridi@gmail.com' <lvvildiridi@gmail.com>; 'K
Papapanos MOH' <papapanosk@moh.gov.gr>; 'Alexandra Theodosiadi' <atheodosiadi@hraf.gr>
Cc: 'minister@moh.gov.gr' <minister@moh.gov.gr>; 'gen.dir@moh.gov.gr'
<gen.dir@moh.gov.gr>; 'npetroulia@moh.gov.gr' <npetroulia@moh.gov.gr>; 'NATAΣΑ
ΠΕΤΡΟΥΛΙΑ' <petroulianatasa@yahoo.gr>; 'stamatispoulis@gmail.com'
<stamatispoulis@gmail.com>; 'anta.koskina@pwc.com' <anta.koskina@pwc.com>
Subject: FW: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Σας προωθούμε το παρόν και παρακαλούμε για τις απόψεις/παρατηρήσεις σας επί του σχεδίου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας, έως την 18^η Νοεμβρίου 2024.

Εκ του Πρωτοκόλλου του Γραφείου Υπουργού Υγείας

Ευχαριστούμε

From: minister@moh.gov.gr <minister@moh.gov.gr>
Sent: Tuesday, November 5, 2024 12:16 PM
To: protoc-minister@moh.gov.gr; gen.dir@moh.gov.gr
Subject: FW: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

From: Γραφείου Προέδρου Ελεγκτικού Συνεδρίου <couraudi@otenet.gr>
Sent: Tuesday, November 5, 2024 9:00 AM
To: minister@moh.gov.gr
Cc: secretary.yr@moh.gov.gr
Subject: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Σας αποστέλλουμε τη συνημμένη επιστολή της Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου κυρίας Σωτηρίας Ντούνη και παρακαλούμε για τον αριθμό πρωτοκόλλου αυτής.

Με εκτίμηση
Σταυρούλα Γ. Δικητόλια
Γραφείο Προέδρου
τηλ. 2131309839

Πρωτ.Υπουργού ΕΙΣ - 6522 - 25/11/2024

From: minister@moh.gov.gr
Sent: Thu, 21 Nov 2024 21:14:25 +0200
To: protoc-minister@moh.gov.gr; gen.dir@moh.gov.gr
Subject: FW: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

From: secretary.yp@moh.gov.gr <secretary.yp@moh.gov.gr>
Sent: Thursday, November 21, 2024 2:36 PM
To: minister@moh.gov.gr
Subject: FW: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Καλησπέρα,
Σας προωθώ τις παρατηρήσεις της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών επί των Συστάσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με εκτίμηση,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 17, Τ.Κ 10433, ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 2132161818, 1250, 1021, 1825
Email: secretary.yp@moh.gov.gr

From: MDEDID@MOH.GOV.GR [<mailto:MDEDID@MOH.GOV.GR>]
Sent: Wednesday, November 20, 2024 3:07 PM
To: minister@moh.gov.gr
Cc: secretary.yp@moh.gov.gr
Subject: Απ: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Σχετικά με το ως άνω θέμα σας ενημερώνουμε για τις παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας επί των Συστάσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

1. **Σύσταση Πρώτη:** Να μεριμνήσουν για την έγκαιρη και έγκυρη συμπλήρωση των προβλεπόμενων από το ΣΔΕ δελτίων Δ2, Δ6 και Δ19, διασφαλίζοντας ότι υποβάλλονται στο ΟΠΣ ΤΑ εντός των τασσόμενων προθεσμιών και ότι συμπληρώνονται όλα τα πεδία π.χ. πεδία «προβλημάτων/επιπλοκών» και «διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση καθυστέρησης», λαμβάνοντας υπόψη ότι τυχόν παράλληλα συστήματα παρακολούθησης (π.χ. εκθέσεις τεχνικών συμβούλων) δεν υποκαθιστούν την υποχρέωσή τους για έγκαιρη και πλήρη καταχώριση όλων των αναγκαίων δεδομένων για την αξιολόγηση της προόδου των έργων του ΤΑΑ εντός του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣ ΤΑ."

Η Υπηρεσία μας θα προβεί άμεσα στην έκδοση σχετικής εγκυκλίου προς το σύνολο των Υγειονομικών Περιφερειών, με την οποία θα επισημαίνεται η αναγκαιότητα έγκαιρης και έγκυρης συμπλήρωσης των προβλεπόμενων από το ΣΔΕ δελτίων Δ2, Δ6 και Δ19, εντός των τασσόμενων προθεσμιών και με την απαιτούμενη πληρότητα.

2. **Σύσταση Δεύτερη:** Να μεριμνήσουν ώστε οι Μονάδες/Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των Φορέων Υλοποίησης/Υπουργείων Ευθύνης να συμμετέχουν στην παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών του ΣΔΕ για την υλοποίηση των έργων του ΤΑΑ και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους, είτε μέσω ελέγχου του συστήματος του ΣΔΕ είτε μέσω καταγραφής ή ανάπτυξης πρόσθετων διαδικασιών/δικλιδών εντοπισμού και αντιμετώπισης κινδύνων, ή με την ένταξη συγκεκριμένων έργων του ΤΑΑ στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων τους.

Αρμόδια για παρατηρήσεις επί της Δεύτερης Σύστασης είναι η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου μας.

3. **Σύσταση Τρίτη:** Να μεριμνήσουν για την πληρότητα και ποιότητα των εισαγομένων στο ΟΠΣ ΤΑ δεδομένων, περιορίζοντας τη χρήση εξωσυστημικής πληροφόρησης που εμπεριέχεται σε αρχεία (π.χ. excel) ή αναφορές τεχνικών συμβούλων, που δεν διασφαλίζει την έγκαιρη και ορθή / πλήρη συμπλήρωση των επίσημων δελτίων / αναφορών του ΟΠΣ ΤΑ.

- Το ΟΠΣ ΤΑ δεν αποτελεί πληροφοριακό εργαλείο πλήρους παρακολούθησης και διαχείρισης του Συνόλου της Υλοποιούμενης Δράσης. Κατά συνέπεια είναι αδύνατη η σε αυτό εισαγωγή και διαχείριση του συνόλου των απαιτούμενων δεδομένων καθώς επίσης και η με την αποκλειστική του χρήση συνολική και αναλυτική παρακολούθηση όλων των σταδίων των εκτελούμενων έργων.
- Η ανάπτυξη και υποστήριξη του ΟΠΣ ΤΑ δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου μας. Κατά συνέπεια δεν είναι δυνατή η από πλευράς μας τροποποίηση και επέκταση των δυνατοτήτων του. Πρέπει να σημειωθεί ότι η τροποποίηση του ΟΠΣ ΤΑ από τους αρμόδιους φορείς, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις επισημάνσεις του Σχεδίου Ελέγχου προϋποθέτει την εκτέλεση εξειδικευμένου έργου πληροφορικής που δεν μπορεί να υλοποιηθεί στο χρονικό πλαίσιο του εξεταζόμενου προγράμματος.
- Η χρήση εργαλείων εξωσυστημικής πληροφόρησης είναι απολύτως αναγκαία για την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος.

Στην διάθεσή σας για επιπλέον διευκρινίσεις,

Εμμανουήλ Π.Ντεντιδάκης
M.Sc. Πολιτικός Μηχανικός
Προϊστάμενος Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών Υπουργείου Υγείας
Μακεδονίας 6-8, Αθήνα
Τ.Κ. 104 33
Τηλ.: 2108208755
Κιν.: 6944968361
E-mail: Mdedid@moh.gov.gr

Από: secretary.vp@moh.gov.gr <secretary.vp@moh.gov.gr>
Στάλθηκε: Τετάρτη, 20 Νοεμβρίου 2024 10:03 πμ
Προς: mdedid@moh.gov.gr <mdedid@moh.gov.gr>
Κοιν.: secretary.vp@moh.gov.gr <secretary.vp@moh.gov.gr>
Θέμα: FW: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Καλημέρα,

Παρακαλούμε να διατυπώσετε σχετικές παρατηρήσεις επί του συνημμένου σχεδίου της Έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Με εκτίμηση,

Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
Αριστοτέλους 17, Τ.Κ 10433, Αθήνα
Τηλ: 2132161818, 1250, 1021, 1825

From: Γραφείου Προέδρου Ελεγκτικού Συνεδρίου <couraudi@otenet.gr>
Sent: Tuesday, November 5, 2024 9:00 AM
To: minister@moh.gov.gr
Cc: secretary.vp@moh.gov.gr
Subject: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Σας αποστέλλουμε τη συνημμένη επιστολή της Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου κυρίας Σωτηρίας Ντούνη και παρακαλούμε για τον αριθμό πρωτοκόλλου αυτής.

e.mitropoulou@minfin.gr

Από: ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ <erapageorgiou@dypa.gov.gr>
Αποστολή: Πέμπτη, 14 Νοεμβρίου 2024 4:12 μμ
Προς: e.karamanlis
Κοινοποίηση: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ; ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ ΧΟΡΜΟΒΑ; ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ; ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ; ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΓΕΡΟΣΤΑΘΟΥ; ΕΥΓΕΝΙΑ ΛΑΪΝΑ; Εύη Σκούρα; gen yp; Τριανταφύλλου Μαθούλα; rrfagov; ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ; d voivontas; e vlachogianni1; e mitropoulou; g dougka; Dimitris Ploumistos; e strongyli; ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΡΑΣ; ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΠΟΥΡΑ; Αυτοτελές Τμήμα Διαχείρισης Συγχ, νων & Άλλων Πόρων
Θέμα: Re: Παρατηρήσεις ΔΥΠΑ στο Σχέδιο Έκθεσης Ελέγχου Ελεγκτικού Συνεδρίου_14.11.2024
Συνημμένα: 14.11.2024 - ΔΥΠΑ Παρατηρήσεις στο Σχέδιο Ελέγχου Ελ Συν.docx

Καλησπέρα σας,

Σας αποστέλλουμε τις παρατηρήσεις της ΔΥΠΑ στο σχέδιο Έκθεσης Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου με θέμα «*Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους;*», προκειμένου να τις συμπεριλάβετε στην συνολική απάντηση που θα διαβιβάσθει στο Ελ. Συν. από την ΕΥΣΤΑ.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας,

Με εκτίμηση,

Ελένη Παπαγεωργίου
Προϊστ.Αυτ.Τμήματος Διαχείρισης Συγχρ/νων και Άλλων Πόρων
Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Εθνικής Αντιστάσεως 8- 17456 Άλιμος
Τηλ: 2109989213
Email: erapageorgiou@dypa.gov.gr

From: "e.karamanlis" <e.karamanlis@minfin.gr>
To: "secretary yp" <secretary.yp@moh.gov.gr>, "stamatispoulis" <stamatispoulis@gmail.com>, et@1dype.gov.gr, pstampoulidis@hraf.gr, kdimou@hraf.gr, "gen yp" <gen_yp@yeka.gr>, "Τριανταφύλλου Μαθούλα" <m.triantafyllou@ypakp.gr>, "ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ" <gekar@dypa.gov.gr>, "erapageorgiou" <erapageorgiou@dypa.gov.gr>, "ch bouras" <ch.bouras@mindigital.gr>, "a panagiotaki" <a.panagiotaki@gsis.gr>, adiafa@ktimatologio.gr, thanosdimas@gmail.com
Cc: "rrfagov" <rrfagov@minfin.gr>, "ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ" <mharalampoulou@minfin.gr>, "d voivontas" <d.voivontas@minfin.gr>, "e vlachogianni1" <e.vlachogianni1@minfin.gr>, "e mitropoulou" <e.mitropoulou@minfin.gr>, "g dougka" <g.dougka@minfin.gr>, "Dimitris Ploumistos" <d.ploumistos@minfin.gr>, "e strongyli"

<e.strongyli@minfin.gr>

Sent: Wednesday, November 6, 2024 4:57:13 PM

Subject: ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ - Σχέδιο Έκθεσης Ελέγχου Ελεγκτικού Συνεδρίου

Αξιότιμοι συνεργάτες,

Σε συνέχεια του ελέγχου που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο, με θέμα «*Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους;*», επισυνάπτεται το σχέδιο της Έκθεσης Ελέγχου, όπως διαβιβάστηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 60580/04-11-2024 έγγραφο της Προέδρου, το οποίο πιθανώς έχει ομοίως διαβιβαστεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Δεδομένου ότι, ζητείται η διατύπωση παρατηρήσεων επί του σχεδίου της Έκθεσης Ελέγχου εντός τιθέμενης προθεσμίας, προκειμένου αυτές να ληφθούν υπόψη κατά την οριστική έγκρισή της, παρακαλείσθε όπως διατυπώσετε τυχόν δικές σας παρατηρήσεις στα σημεία που σας αφορούν, απευθύνοντας αυτές στην Υπηρεσία μας έως την Πέμπτη 14 Νοεμβρίου, η οποία και θα επιληφθεί αρμοδίως της σχετικής απάντησης.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τις όποιες διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση,

Ευάγγελος Καραμανλής
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών | Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης
Διεύθυνση Σχεδιασμού Διαδικασιών και Αξιολόγησης Ελέγχων
Προϊστάμενος Τμήματος Συντονισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων

Μέγαρο Αθήναι | Ελ.Βενιζέλου (Πανεπιστημίου) 25 | 6ος όροφος
105 64 Αθήνα
Τηλ: +30 210 333 8952
Email: e.karamanlis@minfin.gr
www.greece20.gov.gr

1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΔΕ Τ.Α.Α για πρόληψη και έγκαιρο εντοπισμό καθυστερήσεων

Αρμοδιότητα ΕΥΣΤΑ

2. ΜΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΟΠΣ Τ.Α.Α καθυστερήσεις επίτευξης Οροσήμου Πληρωμής

Η ΔΥΠΑ παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης σε τακτική βάση μέσω αναλυτικών αναφορών που εκδίδονται από το Πληροφοριακό Σύστημα (Π.Σ.) Διόφαντος (voucher.gov.gr) μέσω του οποίου υλοποιούνται οι δράσεις κατάρτισης για εργαζόμενους και ανέργους που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ.

Συγκεκριμένα:

Α. Σε καθημερινή βάση λαμβάνεται αναφορά από το Πληροφοριακό Σύστημα (Διόφαντος) σχετικά με τα Στατιστικά αιτήσεων ανέργων / εργαζομένων.

Β. Σε εβδομαδιαία βάση λαμβάνεται από το Π.Σ. αναφορά για τις εκκρεμότητες των επιτόπιων και ηλεκτρονικών ελέγχων που διενεργούνται από τους ελεγκτές της ΔΥΠΑ, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της κατάρτισης.

Γ. Σε εβδομαδιαία βάση λαμβάνεται από το Π.Σ. αναφορά για την πορεία των διοικητικών ελέγχων που διενεργούνται από τους ελεγκτές των ΚΠΑ2.

Δ. Σε καθημερινή βάση λαμβάνεται επίσης αναφορά από το Π.Σ. για τις πληρωμές. Με βάση τις αναφορές αυτές γίνεται σε τακτική βάση επικοινωνία τόσο με τα αρμόδια ΚΠΑ2, τις περιφερειακές διευθύνσεις αλλά και με τους παρόχους, προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες των πληρωμών.

Στο ΟΠΣ Τ.Α.Α, η παρακολούθηση της ωρίμανσης και της υλοποίησης των έργων γίνεται από τα Δελτία Ωρίμανσης Έργου και τα Δελτία Παρακολούθησης

Τα Δελτία Ωρίμανσης υποβάλλονται πρώτη φορά με το αρχικό ΤΔΕ και μετά την Έκδοση της Απόφασης Ένταξης υποβάλλονται σε μηνιαία βάση και περιγράφουν την πορεία υλοποίησης των έργων και επικαιροποιούν και αναπροσαρμόζουν κάθε φορά τον χρονοπρογραμματισμό των ενεργειών του μέχρι την έκδοση της Δημόσιας Πρόσκλησης. Η μηνιαία υποβολή των Δελτίων Ωρίμανσης έχει πλέον ομαλοποιηθεί και υποβάλλονται κάθε μήνα, παρά την χρονοβόρα διαδικασία προετοιμασίας των προσκλήσεων.

Τα Δελτία Παρακολούθησης υποβάλλονται πλέον κάθε μήνα μετά την έκδοση της Δημόσιας Πρόσκλησης, αποτυπώνοντας την εξέλιξη υλοποίησης του φυσικού ή και του οικονομικού αντικείμενου των έργων.

Η επίτευξη του Οροσήμου Πληρωμής 139 στις 21 Ιουλίου 2023, δεν αποτέλεσε πρόβλημα ή εμπλοκή, δεδομένου ότι αξιολογήθηκαν από την ΕΕ και αναγνωρίστηκαν όλες οι ιδιαιτερότητες του εν λόγω έργου (πολυπλοκότητα διαδικασιών, εφαρμογή σωρείας μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με τους στόχους και τις προϋποθέσεις που έθεσε το ΤΑΑ, μεγάλος αριθμός ωφελούμενων) και ως εκ τούτου δεν αποτυπώθηκε ως πρόβλημα-καθυστερήση αντίστοιχα στα Δελτία Ωρίμανσης και Παρακολούθησης.

Αντίθετα, στο Εξαμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης του Οροσήμου Πληρωμής στο οποίο καταγράφεται κάθε φορά η πορεία υλοποίησης του Οροσήμου με περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, γίνεται αναφορά, κατά περίπτωση, σε καθυστέρηση της επίτευξης ή σε εξέλιξη της υλοποίησης (delayed ή on track).

3. ΥΠΟΣΤΕΛΕΧΩΣΗ των Φορέων Υλοποίησης

Οι εμπλεκόμενες Δ/νσεις ΔΥΠΑ στην υλοποίηση του ελεγχόμενου έργου είναι:

- Α) Διεύθυνση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ3): υπεύθυνη για την υλοποίηση και την παρακολούθηση του φυσικού αντικείμενου του έργου.
Β) Αυτοτελής Τμήμα Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων και άλλων Πόρων : έχει την ευθύνη της υποβολής στο ΟΠΣ ΤΑΑ όλων των στοιχείων και δεδομένων σε όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, όπως ορίζεται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΤΑΑ.
Γ) Διεύθυνση Οικονομικών: υπεύθυνη για την παρακολούθηση του οικονομικού αντικείμενου μέσω των περιφερειακών διευθύνσεων
Δ) Ελεγκτές της ΔΥΠΑ : κάνουν τους επιτόπιους/ηλεκτρονικούς και διοικητικούς ελέγχους
Ε) Προϊστάμενοι των ΚΠΑ2 : εκδίδουν τις εγκριτικές αποφάσεις για τις πληρωμές
ΣΤ) Περιφερειακές διευθύνσεις : εκτελούν τις πληρωμές.

Σε κομβικές οργανικές μονάδες, οι οποίες διαχειρίζονται έργα όπως έργα ΤΑΑ, η Διοίκηση σε συνεργασία με τις επισπεύδουσες οργανικές μονάδες έχει προβεί σε εσωτερικές προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πλήρωση κενών οργανικών θέσεων. Η Δ3 και το Αυτοτελές Τμήμα Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων και άλλων πόρων είναι δυο οργανικές μονάδες οι οποίες έχουν περιληφθεί στις εσωτερικές προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Ωστόσο δεν κατέστη εφικτή η επαρκής πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων τους.

Επίσης, η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Γραμματείας Διοίκησης και την αρμόδια Γενική Διεύθυνση υπέβαλε αίτημα πλήρωσης θέσης του Τμήματος Συμπράξεων και Συνεργασιών της Δ3 μέσω του α' κύκλου της κινητικότητας ωστόσο δεν κατέστη εφικτή η πλήρωσή της.

Δ/νση Εσωτερικού Ελέγχου ΔΥΠΑ

Σε εφαρμογή του Π.Δ 11/15-2-22 (Α' 25) (Οργανισμός του Οργανισμού Απασχόλησης του Εργατικού Δυναμικού, Ο.Α.Ε.Δ), το Μάρτιο του 2022, συστάθηκε στη Δ.ΥΠ.Α η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (Δ.Ε.Ε.Λ), η οποία διέπεται από το ν.4795/2021 (Α'62) "Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημοσίου Τομέα, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη δημόσια διοίκηση και άλλες διατάξεις για τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση".

Η Δ.Ε.Ε.Λ. λειτουργεί σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας (αρ. Πρωτ. 999/25-08-2022), το Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου (αρ. Πρωτ. 1000/25-08-2022) που έχουν εγκριθεί από τον Διοικητή της Δ.ΥΠ.Α. και τον Κώδικα Δεοντολογίας της Ε.Α.Δ.

Η Διεύθυνση προγραμματίζει ελέγχους σε έργα του ΤΑΑ ως εξής:

- η Δ/νση Εσωτερικού Ελέγχου της Δ.ΥΠ.Α. έχει συμπεριλάβει στον Ετήσιο Προγραμματισμό Ελέγχων 2024 το οποίο εγκρίθηκε από τον Διοικητή της Δ.ΥΠ.Α. (αρ.πρωτ. Εμπ.128/16-2-2024 όπως τροποποιήθηκε με το αρ.πρωτ. Εμπ.471/01-07-2024), τη διενέργεια Εσωτερικού Ελέγχου σε προγράμματα Τ.ΑΑ (για το 3^ο και 4^ο τρίμηνο του έτους 2024).

4. Έλλειψη στη διασυνδεσιμότητα ΟΠΣ Τ.Α.Α με άλλα πληροφοριακά συστήματα

Η υλοποίηση του έργου πραγματοποιείται από τη ΔΥΠΑ μέσω της πλατφόρμας [voucher.gov.gr.](https://voucher.gov.gr), από την οποία παρέχεται όλη η πρωτογενής πληροφόρηση για την πορεία υλοποίησης του έργου. Η πλατφόρμα voucher.gov.gr έχει αναπτυχθεί από τη ΔΥΠΑ, σύμφωνα με την τεχνική ανάλυση που έχει δοθεί στο Ι.Τ.Υ.Ε.-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ο οποίος

λειτουργεί ως ανάδοχος αποκλειστικά σε ότι αφορά το τεχνικό μέρος, δηλαδή την ανάπτυξη της εφαρμογής. Διευκρινίζεται ότι η ΔΥΠΑ διατηρεί αποκλειστικά την κυριότητα όλων των πρωτογενών στοιχείων (δηλ. στοιχεία αιτήσεων ωφελούμενων και παρόχων, στοιχεία υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης, στοιχεία διεξαγωγής εξετάσεων, στοιχεία πληρωμών, πορίσματα ελέγχων κλπ) που αναρτώνται στην εν λόγω εφαρμογή. Στο ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, έχει ανατεθεί βάσει σύμβασης, μόνο η ανάπτυξη της πλατφόρμας, δεδομένου ότι η ΔΥΠΑ δεν διαθέτει τους απαραίτητους ανθρώπινους πόρους για την ανάπτυξη μιας τέτοιας πλατφόρμας με ίδια μέσα.

Επισημαίνεται επίσης, ότι όλα τα προαναφερόμενα στοιχεία δεν θα ήταν δυνατόν να καταχωρούνται απευθείας στο ΟΠΣ ΤΑ. Για παράδειγμα, δεν θα μπορούσαν οι αιτήσεις των 250.000 ωφελούμενων να καταχωρούνται απευθείας στο ΟΠΣ ΤΑ, ούτε και να παρακολουθείται η διαδικασία της υλοποίησης της κατάρτισης, τα πορίσματα των διοικητικών ελέγχων και η πορεία των πληρωμών.

Αντίθετα, το ΟΠΣ ΤΑ τροφοδοτείται από τα απαραίτητα στοιχεία που αντλούνται/εξάγονται από το ΠΣ voucher.gon.gr, που έχει αναπτύξει η ΔΥΠΑ σε συνεργασία με τον ΔΙΟΦΑΝΤΟ. Ειδικότερα, τα ανωτέρω στοιχεία αντλούνται μέσω διεπαφής ή και μέσω αναφορών από το σύστημα voucher.gon.gr και μεταφέρονται στο ΟΠΣ ΤΑ, όπου αποτυπώνονται οι διαδικασίες όπως αυτές ορίζονται από το ΣΔΕ και οι οποίες παρέχουν στοιχεία σχετικά με τη συμπλήρωση και υποβολή των ΤΔΕ, Δελτίων Ωρίμανσης, Ελέγχου νομιμότητας Προσκλήσεων, Τεχνικών Δελτίων Σύμβασης/Πρόσκλησης, Δελτίων Παρακολούθησης Φυσικού ή και Οικονομικού Αντικείμενου, Δελτίων Προόδου Κοινών Δεικτών και Δελτίου Επίτευξης Οροσήμου.

5. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης υλοποίησης

(Η τροποποίηση Απόφασης Ένταξης ως διορθωτικό μέτρο)

Το πλήθος των τροποποιήσεων ΤΔΕ του έργου ήταν αποτέλεσμα της πολυπλοκότητας του έργου και δεν λειτούργησε ως διορθωτικό μέτρο στην καθυστέρηση της έναρξης υλοποίησής και ωρίμανσής του.

Πριν την έναρξη υλοποίησής του το έργο απαιτούσε σειρά διοικητικών ενεργειών, όπως καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για την ένταξη των παρόχων στο μητρώο, σύνταξη προσκλήσεων για παρόχους κατάρτισης, πιστοποίησης, ωφελούμενους, σύνταξη προσκλήσεων για κατάθεση προγραμμάτων κατάρτισης. Επιπλέον, εφαρμόστηκε πλειάδα μεταρρυθμίσεων, άρρηκτα συνδεδεμένων με τους στόχους που θέτει το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Επιπρόσθετα υλοποιήθηκε για πρώτη φορά και ένα φάσμα καινοτομιών, όπως :

- Διασφάλιση ποιότητας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που παρέχονται στους ωφελούμενους,
- Μεγαλύτερο εύρος επιλογών σε σύγχρονα αντικείμενα κατάρτισης,
- Αυστηρότερα κριτήρια συμμετοχής των παρόχων κατάρτισης (ΚΔΒΜ και ΚΕΔΙΒΙΜ των ΑΕΙ), και
- Δημιουργία Ολοκληρωμένου Π.Σ. για το σύνολο των διαδικασιών (από την αίτηση μέχρι και την αποπληρωμή) για ωφελούμενους και παρόχους.

Επισημαίνεται επίσης ότι για πρώτη φορά υλοποιείται στην Ελλάδα έργο κατάρτισης τέτοιου μεγέθους και εμβέλειας, συνολικά για 500.000 ωφελούμενους άνεργους και εργαζόμενους. Πάραυτα η πληρωμή των ωφελούμενων και των παρόχων πραγματοποιείται εντός σύντομου χρονικού διαστήματος καθώς επίσης και η διασύνδεση της διαδικασίας ελέγχων με τις πληρωμές των ωφελούμενων και των παρόχων

Επιπλέον, για κάθε μια από τις ανωτέρω προσκλήσεις ή και ΦΕΚ του έργου απαιτείται έγκριση από την ΑΜΚΕ/ ΚΕΜΚΕ και την ΕΥΣΤΑ. Κατόπιν διαβούλευσης με τους ανωτέρω αρμόδιους ελεγκτικούς φορείς προκύπτουν πολλές φορές σημεία που οδηγούν σε ανάγκη τροποποίησης των ΤΔΕ ή των σχετικών αποφάσεων.